

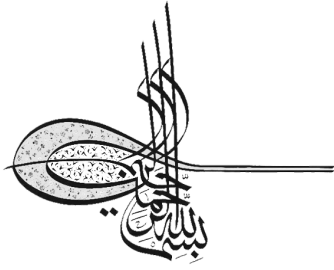
Paskutinė Dieviškoji Religija

ISLAMAS

Dr. Muratas KAJA

Muftiate of Lithuania
دار الإفتاء - مجلس الشورى الإسلامية الليتوانية

Vilnius - 2021

Originalus leidinio duomenys:

Versta iš:

Последняя божественная религия Ислам, Стамбул: 2019

**PASKUTINĖ
DIEVIŠKOJI RELIGIJA
ISLAMAS**

Autorius : Dr. Muratas Kaja
Redaktorius : Aleksandras Beganskas
Maketavimas ir viršelis : Rasimas Šakiroglu
ISBN : 978-609-96162-1-6
El.paštas : info@islamicpublishing.org
Tinklapis : www.islamicpublishing.org
Tiražas : 500 egz.
Spausdino : Erkam Printhouse
Leidėjas : Lietuvos musulmonų sunitų religinių bendruomenių taryba – Muftiatas
Smolensko g. 19, Vilnius, LT-03200,
Vilnius 2021
Kalba : Lietuvių

Muftiate of Lithuania
دار الإفتاء - مجلس المجتمعات الإسلامية الليتوانية

Paskutinė Dieviškoji Religija

ISLAMAS

Dr. Muratas KAJA

Muftiate of Lithuania
دار الإفتاء - مجلس المجتمعات الإسلامية الليتوانية

TURINYS

ĮVADAS	9
1. Žmogus, visata ir Kūrėjas.....	9
2. Žmogus ir religija	16

Pirmasis skyrius PAGRINDINIAI ISLAMO YPATUMAI

PAGRINDINIAI ISLAMO YPATUMAI	23
1. Islamo pagrindas – tавhidas (monoteizmas – tikėjimas vienu Dievu).....	23
2. Islamas – religija, atitinkanti žmogaus prigimtį, neprieštaraujanti protui.....	25
3. Islame nėra tarpininkų tarp Allaho ir Jo vergo, t. y. nėra dvasininkų luomo	27
4. Harmonija tarp žemiškojo ir pomirtinio gyvenimo, tarp materijos ir sielos Islame.....	31
5. Islamas skatina mokslo tyrinėjimą	33
6. Islamas pripažįsta teisingumą aukščiau visko	44
7. Islamas – viską apimanti religija	48
8. Islamas laiko visus žmones lygiais.....	51
9. Islamas sąžinės ir tikėjimo laisvė laiko pagrindu.....	54
10. Islamo pagrindas „palengvinimo principas“	59
11. Islamas suteikia optimizmo ir vilties.....	62
12. Islamas suteikia didelę reikšmę socialinei tarpusavio pagalbai ir humaniškumui	65
13. Islamas suteikia žmogui aukščiausią vertinimą.....	70

Antrasis skyrius
TIKĖJIMAS, GARBINIMAS IR ŽMONIŲ
TARPUSAVIO SANTYKIAI

TIKĖJIMAS, GARBINIMAS IR ŽMONIŲ	
TARPUSAVIO SANTYKIAI	75
I. ISLAMO TIKĖJIMO PAGRINDAI	75
1. Tikėjimas Allahu	75
2. Tikėjimas angelais	78
3. Tikėjimas šventraščiais	81
4. Tikėjimas pranašais	81
5. Tikėjimas pomirtiniu gyvenimu	82
6. Tikėjimas Dievišku likimu	84
II. GARBINIMAS ISLAME IR JAME ESANTI	
IŠMINTIS	85
1. Namazas ir jame esanti išmintis	87
2. Pasninkas ir jame esanti išmintis	92
3. Zakiatas, aukojimas ir jame esanti išmintis	94
4. Hadžas (piligriminė kelionė) ir jame slypinti	
išmintis	98
III. DRAUDŽIAMAI VEIKSMAI ISLAME	
IR JŲ ŽALA	100
1. Palūkininkavimas	102
2. Alkoholis ir narkotikai	105
3. Ištvirkavimas	109
IV. APLINKA, ŠVARA IR VANDUO ISLAME	113
1. Aplinka	113
2. Švara	121
3. Vanduo	126

Trečiasis skyrius
ŠVENTASIS KORANAS

ŠVENTASIS KORANAS	135
1. Apreiškimas ir ajatų užrašymas.....	135
2. Surų išsaugojimas ir jų surinkimas į vieną knygą .	143
3. Bendraminčių pastangos mokantis ir mokant Korano.....	148
4. Koranas kaip stebuklas	156
5. Korano savybės, rodančios jo nepaprastą prigimtį. 157	
a) Korano stiliaus subtilumas, iškalbumas ir poetiškumas	159
b) Korano žinia apie paslaptinę (gaib)	162
c) Korano pagalba moksliniams atradimams	165
d) Teisinė sistema, kurią galima įvertinti kaip stebuklą	171
6. Korano įtaka vakarų žmonėms	172

Ketvirtasis skyrius
MIELAŠIRDINGAS PRANAŠAS MUHAMMEDAS
(tebūnie jam taika ir Allaho palaima)

MIELAŠIRDINGAS PRANAŠAS MUHAMMEDAS (tebūnie jam taika ir Allaho palaima).....	177
1. Vaikystė ir jaunystės metai.....	177
2. Pranašiškos misijos įvykdymo periodas.....	180
3. Boikotas ir kelionė į Taifą	183
4. Chidžra ir Medinos laikotarpis	186
5. Mūsų pranašo (tebūnie jam taika ir Allaho palaima) aukšto sąmoningumo pavyzdžiai.....	188

6. Mūsų pranašo (tebūnie jam taika ir Allaho palaima) mirtis	200
7. Beribė meilė, kurią musulmonai jaučia Allaho pasiuntiniui Muhammedui	201
8. Keletas stebuklų, apreikštų pranašui Muhammedui (tebūnie jam taika ir Allaho palaima).....	208
EPILOGAS	225
LITERATŪRA	227

ĮVADAS

1. Žmogus, visata ir Kūrėjas

Maulana Džalaludinas Rumi rašė: „Kartą jautis atėjo į Bagdadą, kuris tuo metu buvo civilizacijos ir kultūros centru, ir pradėjo klaidžioti gatvėmis. Tačiau tarp puikiausių reginių, meno kūrinių jo dėmesį atkreipė vien tik melionų ir moliūgų lupenos, kurios mėtėsi pakelės grioviuose. Suprantama, jog jaučių ir asilų dėmesio verti vien šiaudai ir žaliuojančios pievelės pakelėse.“¹

Žmogus negali šiame gyvenime tik valgyti ir mėgautis malonumais. Verta akimirka sustoti, pamąstyti, iš kur mes atėjome, kur einame, ir atitinkamai kurti savo gyvenimą.

Visų pirma, mes privalome mąstyti apie tai, kaip mes sukurti, apie savo fizines ir dvasines ypatybes, apie nuostabias savybes, kuriomis mes apdovanoti, apie Visatą ir užsiimti viso to tyrinėjimu. Ir kai mes taip darysime, mūsų gyvenimas taps sąmoningesnis.

Pavyzdžiui, dirva, besimaitindama vien vandeniu, išaugina tūkstančius augalų, kurie džiugina mus įvairiausių spalvų ir formų žiedais, vaisiais. Visa tai vyksta dėsningai. Argi didžiulė vaisių ir daržovių įvairovė, išauganti iš tos pačios dirvos, drėkinamos tuo pačiu vandeniu nėra mus stebinantis stebuklas?

1. Mesnevi, psl. 6, 4 skyrius: 2377–2379.

O dabar pakėlę galvą pasižiūrėkime į debesis ir pasigrožėkime jų nuostabia didinga sistema. Pavyzdžiui, Saulė. Ši žvaigždė nuo žemės nutolusi 150 000 000 km. Saulė yra vidutinio dydžio, tačiau apimtimi tokia didelė, kad joje tilptų 1.300.000 planetų panašių į žemę. Saulės paviršaus temperatūra siekia 6000 laipsnių, o vidaus temperatūra 20 milijonų laipsnių. Saulė savo orbitoje juda stulbinančiu greičiu 720.000 km/val. Apytiksliais skaičiavimais nustatyta, kad Saulė per vieną dieną nukeliauja 17.280.000 km².

Šioje žvaigždėje kiekvieną sekundę 564 milijonai tonų vandenilio pavirsta į 560 milijonų tonų gelio, o 4 milijonai tonų medžiagų paskleidžiama energijos pavidalu: jeigu apskaičiuotume prarastą masės kiekį, matytume, kad Saulė kiekvieną sekundę praranda 4 milijonus tonų, o kiekvieną minutę – 240 milijonų tonų medžiagų. Jeigu per 3 milijardus metų tokiu greičiu Saulė išskiria energiją, vadinasi, kad šiuo periodu prarasta masė siekia milijoną tonų 400 000 kartų. Ir tas kiekis siekia 1/5000 dalį tos masės, kurią šio metu turi Saulė.

Mūsų pasaulis išdėstytas tokiu tiksliai apskaičiuotu atstumu nuo šio didingo ir didelio energijos šaltinio, kad ir nesudega kaitroje, ir nelieka be taip reikalingos šiluminės energijos.

Saulė, turėdama tokią išpūdingą jėgą ir energiją, suteikia didžiulę ir naudingą galimybę Žemės gyventojams, pirmiausia

žmonėms bei visiems gyviems sutvėrimams, visam pasauliui vienodą šildymą savo spinduliais. Ištikus milijonus metų³.

Saulė yra viso labo viena iš 200 milijardų mūsų Galaktikos žvaigždžių. Suprantama, tai tik apytiksliai skaičiavimai. Tokiu būdu ir mūsų Galaktika yra tik viena iš 100 milijardų galaktikų, kurias galime stebėti šiuolaikiniais teleskopais. Šviesai reikia 100 000 metų, kad iš vieno krašto mūsų Galaktikos pasiektų kitą.

O šviesa, kaip žinome, per vieną sekundę nusklinda 300 000 km. Mūsų planeta yra vienoje iš Galaktikos spiralės šakų. Norint nuo Žemės patekti iki Galaktikos centro prireiktų įveikti 300 000 trilijonų km. kelia⁴.

Hidromechanikos dėsniai

Stebėdami gamtą, mes suprasime, kad žuvų plaukiojimas, paukščių ir lėktuvų skridimas vyksta dėl konkrečių hidromechanikos dėsnių. Poilsiaudami prie jūros ar upės krantų pastebime, kaip tvarkingai teka vanduo. Įdomu, kas naudingiau ir geriau panaudoja šiuos dėsnius: skraidymo aparatai ar vabaliukai? Įdomu, kokie hidromechanikos dėsniai buvo panaudoti žuvims projektuoti? Smalsu, kad šiuolaikinės technologijos naudojami gamtos dėsniai. Įdomu, ar tyrinėjami banginius ar kregždes, galėsime užtikrinti kuro ekonomiją laivuose arba lėktuvuose? Koku būdu vandens paviršiuje gali

3. Prof. dr. Osman Çakmak „Kâinat Kitap Atomlar Harf“ psl. 50.

4. Prof. dr. Osman Çakmak „Kâinat Kitap Atomlar Harf“ psl. 6; „Bir Çekirdeki Kâinat“ psl. 10–12.

laikytis uodai? Kokios vorų kojų sandaros ypatybės suteikia galimybę jiems atlikti greitus šuolius akimirksniu?⁵

Žuvų širdis apgalvotai patalpinta toje kūno dalyje, kur žuviai plaukiant mažiausiai jaučiamas slėgis. Taip pat padidėjus greičiui mažėja spaudimas, palengvindamas širdies darbą. Žuvies akys yra tokioje vietoje, kur spaudimas nekinta esant bet kokiam judėjimo greičiui. Dėl tos priežasties nuo plaukiojimo greičio spaudimas akims nesikeičia.

Visi mes esame stebėję muses, kurios gali staigiai kilti ir čia pat sulėtinti skridimo greitį. Be to, musės geba pakibti ore, apsiversti ir skristi atbulai, po to nutūpti ant lubų. Ryklių uodegos pelekai, juodojo grifo uodegoje išskleistos plunksnos, turinčios pusmėnulio formą, banginio uodegos pelekai – visa tai yra priemonės, skirtos šių gyvūnų aerodinaminėms savybėms. Kregždžių sparnai nuo priekinės dalies iki uodegos turi pusmėnulio formą. Tai padidina jų aerodinamines savybes. Kuriant oro lainerius ir jūrinius laivus, žmonės ir panaudoja šiuos duomenis.

Tyrinėjant ryklius ant jų odos buvo aptikti smulkūs grioveliai, skirti greitam judesiui sūriame vandenyje. Kad sumažėtų trinties jėga, šie grioveliai yra ideali konstrukcija. Sąnarių sutepimo mechanizmas žmonėms ir gyvūnams taip nuostabiai sukurtas, kad net nepaaiškinama, kad visa tai panaudojama vidaus tepimo mechanizmų technologijoms žinomų žuvys, kurios ilgą laiką gali gyventi be vandens. Ruoniai laisvai paneria į 1600 metrų gilumą ir tai 160 kartų

viršija tą vandens slėgį, kurį mes pakeliame. Mokslas iki šiol nepaaiškina, koku būdu gyvūnai pakelia tokį vandens slėgį. Kai kurios jūrų gyvatės, ilgai panirusios, azotą iš kraujo pašalina per odą ir išnirusios dėl to nepatiria nepatogumų, tuo tarpu nardytojai – profesionalai – kyla į vandens paviršius lėtai, darydami pertraukas⁶.

Kiekvienas žmogus, kuris mąsto apie jį supantį pasaulį, pradeda suprasti, kad egzistuoja Kūrėjas, turintis begalinių žinių ir galybę. Žmogus pradeda suvokti, kad jis yra sukurtas ne šiaip sau, o atsiųstas į šį pasaulį su konkrečiu tikslu. Atlikę tyrinėjimus mokslininkai priėjo išvadas, kad pradedant pirmąsias bendruomenes ir baigiant aukštos kultūros tautomis, visose religijose tvirtinama, jog egzistuoja visą galinti aukštesnioji jėga⁷.

Esama daugybė įrodymų, kad egzistuoja vienintelis Al-lahas. Štai keletas pavyzdžių, kuriuos stebėti gali kiekvienas:

- Užuomazgos susiformavimas, kūdikio gimimas, pieno atsiradimas motinos krūtyse iškart po gimdymo, vaiko augimas, proto ir sąmoningumo pas jį buvimas, o dar svarbiau – iš kokių medžiagų jis buvo sukurtas ir kuo tapo.

- Žaibo blyksnis, gąsdinantis arba suteikiantis viltį žmonėms, dėsningas lietaus lašų kritimas, gaivinantis apmirusią dervą.

6. Doc. dr. Sami Polatöz „Tabiatta Mühendislik“ İzmir 2004, psl. 18–42.

7. Prof. dr. Günay Tüner „Din“ mad., *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul 1994, IX, 315–317.

- Dangaus ir žemės – nepaprastos subtilios sistemos – egzistavimas, sukūrimas nesuskaitomos galybės gyvų su-tvėrimų žemėje.

- Vėjo dvelktelėjimas, pranašaujantis lietu, debesų išskirstymas skirtingose vietose, ežerų ir jūrų susiformavimas, vandens paviršiuje plaukiantys milžiniški laivai, panašūs į lėktuvnešių miestelį, kur pakyla ir leidžiasi šimtai lėktuvų, iš tos pačios dirvos išaugančios įvairiausių augalų rūšys⁸.

- Aprūpinimas maistu visai dangaus ir žemės gyvūni-jai⁹.

Atkreipiant į tai dėmesį Maulana Džalaladinas Rumi sakė:

Ei, sūneli! Kas išmintingiau, galvoti, kad raštininkas užrašė įrašą ar įrašas atsirado savaime?

*Ei, žmogau! Pasakyk prašau, kas protingiau: manyti, kad namą pastatė statybininkas, ar namas pasistatė pats, be projektuotojo ir statybininko?*¹⁰

Ar gali aklas, berankis žmogus sukurti meno kūrinį, ar tai matančiojo, jausmingo, meniško meistro kūrinys?

Žino jie apie tai ar ne, bet raštai ir piešiniai atsiranda dėka Kūrėjo darbo!

8. Ar-Rum 30/20-46; aš-Šura, 42/29,32; Jasin, 36/33-41; al-Bakara, 2/22, taip pat žr. Ibrahim 14/32-33; ar-Rum, 30/40, 48,54; al-Fatyr, 35/9; al-Mumin, 40/61,64,79; al-Džasija, 45/12; at-Talak, 65/12.

9. Al-Fatyr, 35/3.

10. Mesnevi 6 Tomas, beit (dalys): 368-371.

Keramikas, užimtas qsočio gaminimu, minko molį, suteikia jam formą. Jeigu nebus keramiko, ar gali qstotis pats keistis į plotį ar ilgį?

Lentos randa prieglobstį staliaus rankose ir yra jam paklusnios! Jeigu būtų ne taip, ar jos pačios išsipjautų, prie kitų lentų?

Kol drabužiai nepatenka į siuvėjo rankas, jie nesusikirps, nepasisiūs.

Ei, protingas žmogau! Jeigu vandens indai nėra vandens pardavėjo rankose, kaip jis bus pripildomas ir ištuštinamas?

Juk ir tu su kiekvienu įkvėpimu ir iškvėpimu prisipildai ir atsilaisvini! Tokiu atveju, o protingas žmogau, tu esi Didžiojo Kūrėjo „meniškose“ rankose. Ateis diena ir nuo tavo akių nukris uždanga, pridengianti paslaptis, tuomet tu suprasi, kad esi, „Kūrėjo rankose“ nuolat pereinantis iš vieno būvio į kitą.¹¹“

Esybės atsiradimo ir harmoningo priklausymo griežtai sistemai egzistavimo negalima paaiškinti atsitiktinumu. Profesorius Edvinas Konklinas sakė:

„Teiginys, kad gyvybė atsirado kaip atsitiktinumo rezultatas, panašus į teiginį, kad puikioji enciklopedija atsirado tipografijoje įvykus atsitiktiniam sproginimui.¹²“

11. Mesnevi 6 Tomas, beit (dalys): 3332–3341.

12. The Evidence of God, psl. 174, prof.dr. Vahdüddin Han, *Islâm Meydan Okuyor*, psl. 129.

2. Žmogus ir religija

Galima taip apibendrinti religiją: tai įstatymas, tvarka ir kelias, nustatantis ir reguliuojantis Kūrėjo ir Jo kūrinių santykius. Iš to seka, kad religija apima žinias, nurodančias kelią, kuriuo reikia sekti žemiškajame ir pomirtiniame gyvenime.

Kad žmogus šiame pasaulyje nepadarytų niekam žalos, gerbtų kitų teises ir laikytųsi įstatymų, kad šį trumpą laikotarpį pragyventų gerai ir nerizikuotų savo būsimu amžinuoju gyvenimu, jam apreikštos konkrečios taisyklės.

Aukščiausiasis Allahas sukūrė Visatoje daugybę gyvūnijų, tačiau tarp jų žmogus užima ypatingą vietą. Allahas suteikė žmogui savo beribę malonę ir apdovanojo jį šiomis savybėmis, kurių negavo kita kūrinija. Tai protas, valia, žinios, sąmonė ir valdymas. Tačiau šios savybės analogiškos aštriam peiliui. Panaudojus gerąją pusę, Visatoje bus išsaugota tvirta tvarka, žemėje viešpataus gausybė ir laimė. Jeigu bus panaudotos negatyvios pusės, prasidės nelauktos nelaimės, įsiviešpataus anarchija, prasidės siaubingi nusikaltimai, žudantys karai.

Norint teisingai panaudoti šias savybes, atsiranda kitokios jėgos poreikis. Ir ta jėga – teisingoji religija. Nereikia užmiršti to, kad Allahui nebūtinai žmonių religingumas. Ir Jo prisakymų sekimas neslepia naudos Allahui.

Ne tik įgyti amžinąją laimę, bet ir pasiekti laimę žemiškajame gyvenime, mes, žmonės, akivaizdžiai trokštame vykdyti religinius šventraščius ir įstatymus¹³.

Visos dieviškosios religijos tvirtina, kad žmogus sukurtas tam, kad pažintų ir garbintų savo Kūrėją¹⁴.

Religiją žmonėms skelbia pranašai. Islamas patvirtina visų pranašų teisingumą ir tikėjimą jais skelbia privaloma sąlyga musulmonams. Pagal Islamo mokymą, tarp pranašų egzistuoja vienybė, jie susieti perdavimo grandine. Kiekvienas pranašas patvirtindavo, kas ateis po jo¹⁵. Kas pripažįsta Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), tuo pačiu pripažįsta visus pranašus. Kadangi Chtibas bin Abu Balta (*tebūnie Allahas palaimina jį*) perdavė Muhammedo laišką (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) Bizantijos valdovui Aleksandrijoje Mukavkisu, jis jam sakė:

„Mes kviečiame tave į Islamą, kurį Allahas paruošė žmonėms kaip religiją. Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) kviečia ne tik tave, bet ir visus žmonės.“ Tarp žmonių patys grubiausi ir negailestingi jam buvo „kuraišitai“, kurie įnirtingai jį polė. Priešiškimą išreiškė ir judėjai. Tarp žmonių artimiausi jam buvo krikščionys.

Kaip pranašas Musa (Mozė) skelbė apie Isą (Jėzų), taip pat ir Isa skelbė apie Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) atėjimą. Mūsų kvietimas tavęs prie Korano panašus tavo kvietimui Toros sekėjų prie Evangelijos. Kiekvienas žmogus yra sekėjas to pranašo, kuris atsirado jo laike. Ir tu patekai Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) apsiireškimo metu. Vadinasi, kviesdami

14. Az-Zarijat 51/56; Исход 20:2-3; Второзаконие 6:4-5; Матф. 4:10.

15. Prof. dr. Ö.F. Harman “Islam” mad., *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul 2001, XXIII, 4.

tave į Islamą, mes neatitoliname tavęs nuo pranašo Jėzaus religijos. Netgi atvirkščiai, mes siūlome tau atlikti tai, kas labiausiai atitinka jo misiją¹⁶.

Daktaras Timoti Džanoti, Pensilvanijos universiteto Dailių menų fakulteto dėstytojas sakė: „kad pasirinkęs Islamą jis nepaneigė krikščionybės, jo ankstesnioji religija buvo parengiamasis tarpsnis perėjimui į Islamą. Islamas savyje turi krikščionybės tikslus ir išreiškia visa apimančią dangaus religiją“.

Islamo tikslas neapsiriboja konkrečia grupe, jo tikslas – visus žmones padaryti vertus Allaho¹⁷.

Hadisas¹⁸ skelbia, kad visi pranašai buvo broliais. Vadinasi, visos teisingos religijos turi tuos pačius pagrindinius postulatus, t. y. teisingos religijos, pradėdant nuo pirmojo ir baigiant paskutiniuoju pranašu, žiūrint į tikėjimo stulpus ir moralinius principus išliko nepakitę. Buvo tik papildyta garbinimo forma ir santykių tarp žmonių normos¹⁹.

Taip kad tikrasis tikėjimas yra vienas, dieviškosios religijos privalo turėti bendrus bruožus. Pavyzdžiui, Islamas

16. Ibn Kasir, Al-Bidaja, 4/266-267; Ibn Sad, 1/260-261; Ibn Hadžar, Al-Isaba, 3/530-531.

17. Ahmet Bökren – Ayhan Eryiğit Yeni Hayatlar I, 15.

18. Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė: „*Aš esu arčiausias Marijos sūnui. Visi pranašai kaip broliai, motinos skirtingos bet tėvas vienas. Tarp manęs ir jo (Jėzaus) nėra kitų pranašų.*“ (Buhari, Anbija 48; Muslim, Fada'il, 145; Abu Davud, Sunnat, 14/4675).

19. Prof. dr. Ö.F. Harman “Islam” mad., *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, XXIII, 3.

nurodo namazo (*privaloma malda penkis kartus per dieną*) atlikimą. Biblijoje yra eilutės nurodančios į namazą.

„Nusilenkite Viešpačiui šventovės spindesyje. Jo aki-vaizdoje drebėk, visa žeme!“²⁰

„Ir pasakė Viešpats Moisiejui ir Aaronui tardamas: pasitraukite nuo šios draugijos, ir Aš sunaikinsiu ją aki-mirksniu. Jie puolė savo veidais ir pasakė...“²¹

„Moisiejus tuoju pat puolė ant žemės ir nusilenkė Dievui“²²

„Ir truputėlį atsitraukęs, puolė savo veidu, meldėsi ir sakė...“²³

„Ir išgirdę mokiniai puolė veidais savo...“²⁴.

20. Псалтырь 95:9.

21. Числа 16:20–22.

22. Исход 34:8.

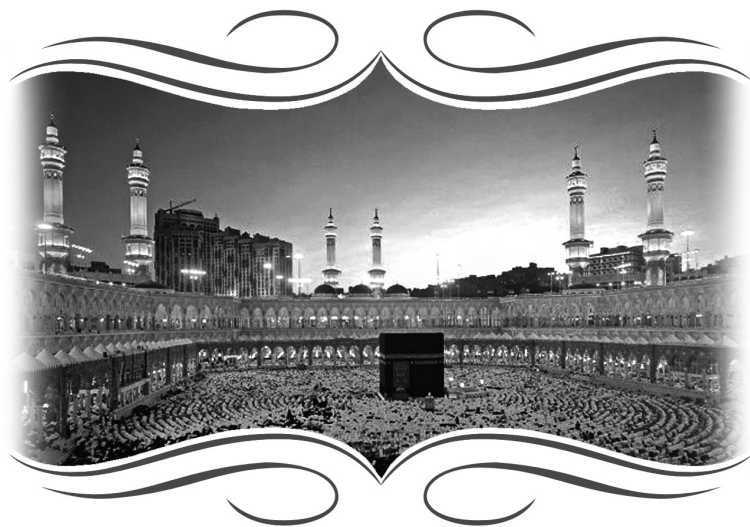
23. от Матфея 26:39.

24. от Матфея 17:6.

Pirmasis skyrius

**PAGRINDINIAI ISLAMO
YPATUMAI**

PAGRINDINIAI ISLAMO YPATUMAI

1. Islamo pagrindas – tavidas (monoteizmas – tikėjimas vienu Dievu)

Visos tikrosios religijos mokė tavidio, t. y. kad Allahas vienas, Jis neturi nei tėvų, nei vaikų ir nėra jam lygių. Mokyti tavidio pranašas Ibrahimas (*tebūnie taika jam*) pradėjo nuo savo tėvo Azaro.

Pagrindinė idėja, kuriai judėjai skyrė ypatingą dėmesį, tai Viešpaties Vienatinis. Pasak Senojo Testamento tekstų, pirmasis žmogus – pranašas Adomas ir jo palikuonys – Nuchas, Ibrahimas, Ishakas, Jakubas ir Juzapas (*tebūnie taika jiems*) – visi jie kvietė garbinti Vienintelį Allahą. Dešimtyje įsakymų, duotų pranašui Moisiejui (*tebūnie taika jam*) ir kitose Senojo Testamento eilutėse daugiausia dėmesio yra skiriama Vienintelio Allaho klausimams²⁵. Psalmynė, apreikštam pranašui Dovydui (*tebūnie taika jam*) yra malda Vieninteliui Viešpačiui. Pranašas Jėzus (*tebūnie taika jam*) pabrėždavo, kad pirmasis reikalavimas „šariate“ yra Vienintelio Allaho pripažinimas²⁶.

Polinkis judaizme Viešpatį tapatinti su kūrinium atvedė iki to, kad Kūrėją pradėjo įsivaizduoti žmogaus pavidalu. Perdėta meilė Jėzui, kuris buvo mirtingasis, krikščionybėje atvedė iki

25. Исход 20:2-3; Второзаконие 6: 4–5.

26. от Матфея 12: 28–29.

jo sudievinimo, nukreipiant dėmesį nuo Dievo vienatinio iki Trejybės mokymo. Kas dėl Islamo, tokie klausimai visuomet išsisprendavo, be to, mūsų religija judėjus ir krikščionis kviečia susivienyti tuo pagrindu, kad Dievas – Vienintelis²⁷.

Protas ir kosmologiniai įrodymai liudija, kad Kūrėjas Vienintelis, Korane yra sakoma:

„Allahas nepasiėmė sau sūnaus ir nėra šalia jo kito dievo. Kitu atveju kiekvienas dievas su savim nusineštų tai, ką sukūrė, ir kažkurie jų taptų didingesni už kitus. Allahas aukščiau to, ką jie Jam priskiria!“²⁸

„Jeigu ant jų (dangaus ir žemės) būtų kitos dievybės šalia Allaho, tai jie (dangus ir žemė) susiardytų. Allahas Sosto Valdovas skaisčiausias ir toli nuo to, ką jie Jam priskiria!“²⁹

Taip kad pripažinimas kelių dievų nusako jų tikėjimo silpnumą.

Taip pat neatsakytą į klausimą – iš kur tie dievai? Nes kai yra daug dievų, judant Visatos grandinės linkme, vadinasi, tuos dievus kažkas sukūrė. O tai vėl nutolina mus nuo tiesos. Lygiai taip kaip ir su ateivių teorija, kuri negali atsakyti, iš kur mes esame, o tik nutolina nuo tiesos. Nes šios teorijos šalininkai net nebando paslėpti savo nenoro atsakyti į kitą klausimą – o kas

27. Ali Imran, 3/66. Prof. dr. Ö.F. Harman “Islam” mad., *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, XXIII, 4.; Airis, kuris vėliau tapo musulmonu, sakė: „Dešimt Dievo įsakymų savaime yra labai griežti, tačiau krikščionybė nuo pat pradžių priskiriama kaip liga Dievui.“

28. Al – Muminun, 23/91.

29. Al – Anbija, 21/22.

sukūrė ateivius? Nes jeigu yra daug dievų, tai yra rūšys, o mes visi žinome, kad būtinai turi būti tos rūšies pradžia.

Remiantis Islamo principais, didžiausia nuodėmė yra Vienintelio Allaho nepripažinimas, priskyrimas Jam Jo veiksmuose draugų ir bandymai priskirti kažkam dalį dieviškumo. Priskyrimas lygavierčių Allahui yra vadinamas „širk“ (daugiadienvystė) – pati didžiausia iš didžiausių nuodėmių. Ši nuodėmė charakterizuojama kaip šmeižtas, nuopuolis į didžiausią nuklydimą, pats didžiausias neteisingumas ir piktadarystė³⁰.

Nors Allahas savo nuožiūra gali atleisti kitas nuodėmes, Jis paskelbė, kad jokių būdu neatleis tam, kas priskyrė Jam draugų ir mirė, nepasigailėjęs dėl to³¹.

Viename ajate Allahas nurodo:

„Tau ir kas buvo prieš tave jau buvo pasakyta: jeigu tu pradėsi priskirti draugus, tai bergždžios bus tavo pastangos ir tu neginčytinai tapsi vienu iš patyrusių nuostolį.“³²

Vienintelis išsigelbėjimas nuo daugiadienvystės (*širk*) – tai jo atsisakymas ir siekimas monoteizmo.

2. Islamas – religija, atitinkanti žmogaus prigimtį, neprieštaraujanti protui

Visi žmonės turi kai kuriuos bendrus bruožus, būdingus žmogaus prigimčiai. Islamas, kuris kreipiasi į visą žmoniją,

30. An – Nisa, 4/48,116; Lukman, 31/13.

31. An – Nisa, 48/116.

32. Az – Zumar, 39/65.

nustato savus įstatymus, atitinkančius gamtinius polinkius ir poreikius žmonėse, o ne atsiradusios tautoje, turinčius kažkurios tautos ribotus ypatumus. Todėl Islamas – tai religija, atitinkanti žmogaus prigimtį ir niekuomet neprarandanti savo aktualumo.

Gilus ir nuoseklus mokslinis Islamo įstatymų tyrinėjimas akivaizdžiai įrodo, kiek jie atitinka žmogaus prigimtį ir kiek realistiniai Islamo tikėjimo pagrindai grindžiami ne stebuklais, o protu ir aiškiomis tiesomis. Akivaizdu, jis kategoriškai negali prieštarauti mokslo tiesoms. Įdėmiai ištyrinėjus Islamo nurodymus dėl garbinimo ir santykių tarp žmonių, galima iš karto pastebėti, kad tai normos, labiausiai apsprendžiančios žmogaus prigimtį ir protą.

Tai, kad protas yra svarbiausias bruožas, skiriantis žmogų nuo kitos gyvūnijos, Šventasis Koranas akcentuoja dėmesį į mąstymą. Apytiksliai 750-yje Korano ajetų yra kvietimas mąstyti, tyrinėti ir panaudoti protą pačiu tinkamiausiu būdu³³.

Kada žmonės, nepatikėję pranašu (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) jam pasakė: „Parodyk mums stebuklus ir tuomet mes įtikėsime į Allahą ir pripažinsime, kad tu esi pranašas“, Aukščiausiam Allahui nepatiko jų sąlygos. Norint įgyti tikėjimą Allahu ir Jo vieninteliu egzistavimu, Jis pareikalavo ne prašyti stebuklų, bet daryti išvadas stebint dangų ir žemę.

Taip Islamas teikia didelę reikšmę protui; kategoriškai draudžiamas svaigalų ir kvaišalų vartojimas, todėl kad blai-

vumas slepia savyje daug naudos, o kontrolės praradimas žmogui nieko nesuteikia.

Iš to matyti, kad Islamas yra religija, atitinkanti žmogaus prigimtį, jos normos yra realios. Islame nėra nurodymų, kurių neįmanoma išpildyti, arba jų įgyvendinamas suteiktų žmonėms sunkumų, arba tokių, kurios prieštarautų žmogaus prigimčiai. Pavyzdžiui, jeigu nėra vandens arba dėl ligos neįmanomas apsiplovimas vandeniu, galima atlikti „tajammum“ – apsitrinti švariu smėliu.³⁴ Jeigu žmogus nepastovi ant kojų, jis gali atlikti namazą sėdėdamas, gulėdamas arba bent akių judesiais. Jeigu kas negali pasninkauti, jis tai gali atidėti vėlesniam laikui arba sumokėti „fidija“.³⁵

Zekatas ir Chadžias yra būtini tik tiems, kas turi materialinių ir fizinių galimybių. Musulmonai, kviečiantys žmones priimti Islamą, privalo tai daryti labai maloniai. Ir žinoma, nėra tokios būtinybės, kad bet kokiomis priemonėmis paversti visus žmones musulmonais.

3. Islame nėra tarpininkų tarp Allaho ir Jo vergo, t. y. nėra dvasininkų luomo

Islamo mokslininkai sako, kad „kelių, vedančių pas Allahą, kiekis yra lygus kūrinijos kvėpavimo kiekiui“. Taigi

34. Simbolinis apsiplovimas švariu smėliu.

35. Pagal Islamo kanonus, už kiekvieną praleistą pasninko dieną reikia (turint galimybę) išmokėti kompensaciją – fidiję. Tai piniginė suma, kurios pakaktų pamaitinti vieną vargšą, nes Šventame Korane Allahas nurodo: „Tiems, kurie negali pasninkauti (pagrįstai), numatyta kompensacija – pamaitinti alkanus“ (Al – Bakara, 2/184).

kiekvienas žmogus gali savarankiškai susikurti ryšį su Allahu. Kiekvienas žmogus savo garbinimo malda gali kreiptis tiesiogiai į Allahą ir prašyti atleidimo arba pagalbos. Nėra jokių abejonių, kad, siekdamas Allaho, jis ras Jį prieš save ir savo sieloje.

Šventajame Korane Aukščiausiasis Allahas dažnai kviečia savo vergus atlikti dua (malda) ir atgailą. Jis praneša, kad Jo Gailestingumas neturi ribų, todėl, priėmęs savo vergų maldavimą, jis atleis nuodėmes. Pagal Islamo prerogatyvas, maldų priėmimas ir nuodėmių atleidimas priklauso tik pačiam Allahui, kadangi tik Jis yra Visagalis Valdovas. Nė vienas iš kūrinių negali prisiimti Allaho galybės. Ypatybės, būdingos tik Allahui, matyti kitų vadinamame daugiadiėviškume – širk³⁶.

Akaidos³⁷ – tikėjimo mokymo klausimai – yra labai rimti ir specifiniai. Neatsakingas požiūris į tai, priskyrimas galių, būdingų tik Pačiam Allahui, Jo vergams, arba bandymas apriboti jas priskiriamas labai pavojingam mąstymui, kuris užtraukia Dievo rūstybę. Liesdamas šią temą Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) papasakojo šią istoriją:

„Tarp izraeliečių gyveno du žmonės, visiškai skirtingo gyvenimo būdo. Vienas jų buvo nusidėjėlis, užtikdavo nusidėjėlių darant nedorus dalykus, jis tuojau pat perspėdavo jį:

– Nustok nusidėti!

36. Širk – tai priskyrimas, lygavertis Dievui.

37. Akaida – (arabų kalboje: tikėjimas, dogma, žodžio daugiskaita – akaid) – Islamo tikėjimo mokymas, jo požiūris į pasaulį, jo pagrindinių dogmų susirinkimas, jo tikėjimo simbolis.

Kartą jis vėl užtiko ji nusidedant ir vėl jį perspėjo. Nusidėjėlis jam paprieštaravo:

– Palik tu mane ramybėje, vienumoje su Dievu. Ar tu siųstas būti mano sargu?

Teisuolis jam pasakė:

– Prisiekiu Allahu, Jis tau neatleis ir neįves tavęs į Rojų.

Po kurio laiko jie abu paliko šį pasaulį ir jų sielos atsidūrė prieš Visatos Kūrėją. Kreipdamasis į teisuolį Allahas paklausė:

– Tu tiksliai žinai, kaip Aš pasielsiu su savo vergais, ar esi įgaliotas ir turi teisę, kuri priklauso Man?

Kreipdamasis į nusidėjėlį, Allahas prisakė:

– Eik ir su mano malone įeik į Rojų!

Kreipdamasis į teisuolį, Allahas prisakė:

– O šitą nusiųskite į pragarą!“

Pagal Achmado bin Chanbalio pranešimą, pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) užbaigė savo pasakojimą tokiais žodžiais:

„Prisiekiu Allahu, kurio valioje Abdul Kasimo siela, žmogus ištarė tik vieną neteisingą žodį ir tuo pačiu prarado šį pasaulį ir laimę amžinajame gyvenime.“³⁸

Tačiau iš šios istorijos nereikia daryti išvadų, kad leistina atlikti nuodėmingus veiksmus. Čia reikia atkreipti dėmesį

38. Abu Daud, Adab, 43/4901; Ahmad, 2/323; Muslim, Birr, 137.

į tai, kokios pavojingos pasekmės gali būti dėl neteisingo mąstymo ir klaidingo požiūrio apie Allahą.

Kita istorija dar kartą patvirtina, kokią reikšmę turi ši tema.

Uhudo mūšio metu Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pateko į sunkią situaciją. Jo kariuomenė išsibėgiojo, pats jis buvo sužeistas į veidą, buvo sulaužyti jo kilmingieji dantys. Nusivylęs, kentėdamas jis ištarė: „*Kokiu būdu liaudis gali įgyti išsigelbėjimą, kai savo pranašui suteikia tiek kančių jį sužeisdami?*“ Čia pat Aukščiausias Allahas jį perspėjo:

„Tavęs tai neliečia. Arba Allahas priims jų atgailą, arba nubaus juos, juk jie yra nedorėliai.“³⁹

Vieną beduiną paėmė į nelaisvę ir atvedė pas pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*). Beduinas pasakė:

– *O Allahai! Siekdamas Tavęs, aš gailiuosi dėl savo nuodėmių, o prieš Muhammedą aš neatgailauju.*

Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) čia pat pasakė:

– *Jis tinkamai atliko atpildą (Tikrajam Valdovui) paleiskite jį.⁴⁰*

Siejant su mūsų tema, ypatingo dėmesio sulaukia Jėzaus (*taika jam*) žodžiai:

39. Ali Imran 3/128; Buhari, Magazi, 21; Tirmizi, Tasir, 3/3002–3003.

40. Ahmad, 3/434; Hakim, 7/284/7654; Adžluni, Kašful hafa, Nr. 1727; Munavi, Faidul kadr, Nr.5423

„Nežiūrėkite į žmonių nuodėmes tarytum jūs būtumėte jų Viešpačiu, verčiau žiūrėkite savo nuodėmių, kaip ir privaloma Dievo tarnui.“⁴¹

Kad atliktumėte tokius veiksmus, kaip duą (malda), atgailą, garbinimą ir nikach (santuoką), laidojimo malda, Islame nėra būtinybės kreiptis į religijos tarnautoją. Kiekvienas musulmonas privalo įgyti religinių žinių. Kai musulmonai susirenka vienoje vietoje atlikti namazą, labiausiai žinantis ir doringesnis iš jų tampa imamu (vedliu).

Islamo mokslininkų uždavinys yra apmokyti ir išaiškinti religinius principus ir nukreiptus į tiesųjį kelią pamokslais ir nurodymais apšviesti žmonės. Jie neturi teisės būti tarpininkais tarp žmonių ir Allaho ir Kūrėjo vardu atleisti jiems arba priimti jų maldas.

4. Harmonija tarp žemiškojo ir pomirtinio gyvenimo, tarp materijos ir sielos Islame

Islamas didelę reikšmę skiria balansui ir pusiausvyrai išsaugoti. Akcentuodamas dėmesį vienai pusei, neignoruoja ir kitos. Taigi jeigu abi pusės sukurtos Allaho, o žmonėms abi reikalingos, būtų neteisinga ignoruoti kitą pusę. Reikalinga

41. Muvatta, Kaliam, 8; Ibn Abi Šaiba, VI, 340/31879. „Muntaka“ komentaruose „Muvatta“ kūriniui pateikti paaiškinimai: „Kitu nuodėmių stebėjimas yra beprasmiškas, kadangi žmogus jų negali atleisti nei nubausti už jas. Į nuodėmes gali žiūrėti tik Aukščiausias Allahas, kuris jas uždraudė. Jis gali jas atleisti, o gali ir nubausti. Vergui verta skirti dėmesį į savo nuodėmes, pabandyti atsikratyti jų ir atgailauti.“

teisėtai skirti tiek dėmesio viskam ir kiekvienam, kiek privaloma.

Žiūrint iš šios pusės, žemiškasis gyvenimas – tai kapitalas, kuris padės įgyti laimę amžinajame gyvenime, todėl jis suteikia didelę palaimą. Ir tai reikia panaudoti taip, kaip nurodė Aukščiausias Allahas. Pagrindinis mūsų tikslas yra būsimas gyvenimas, tai reikia prisiminti nuolat.

Kaip ateistiškas požiūris, nukreiptas tik į žemišką gyvenimą, taip ir asketizmas, nusakantis visišką žemiškų džiaugsmų ignoravimą, nepakankamas normalaus žmogaus poreikiams.

Štai pavyzdys:

Iš karto po atvykimo į Mediną pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paskelbė apie brolybę tarp musulmonų ir kiekvieno muchadžiro, atsikėlusio iš Mekos. Ši broliškumo sistema kartu su daugybe naudingų pusių turėjo įtakos kartu įgytai naudai tiek žemiškajame gyvenime, tiek ir amžinajame. Kai broliai keldavosi ryte, vienas iš jų tuojau skubėdavo pas Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), o kitas – į darbą. Tas, kuris praleisdavo dieną šalia pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), vakare savo broliui persakydavo išmokus ajatus ir hadisus. Kitą dieną jie pasikeisdavo.⁴²

Kas dėl sielos ir kūno, jie atstovauja dviems žmogaus pusėms. Kad ir kiek siela užima pagrindinę padėtį, vis vien materialioji laikoma šio gyvenimo egzistavimo priemone. Tik būdamas jos kartu gali kažką nuveikti. Taigi, neteisinga skirti dėmesį sielai ir kankinti kūną, kadangi viena iš ypatingai svar-

bių malonių yra sveikata, skirta žmogui. Teismo dieną tarp pirmųjų pateiktų klausimų, į kuriuos žmogui teks atsakyti, bus ataskaita apie tai, kaip rūpinasi sveikata.⁴³

Islamas prisako turėti saiką ir tokiuose garbinimo dalykuose, kaip namazas, pasninkavimas ir zakiatas. Gyvenimo būdas, kur tiek daug laiko skiriama garbinimui, kad net lemia pasibjaurėjimą, niekada nebuvo priimtinas.⁴⁴ Turint omenyje šią aplinkybę darant gerus darbus, Allahas prisako:

„Kada jie aukoja, tai neišlaidauja ir nešykšti, o laikosi vidurio tarp šių kraštutinumų.“⁴⁵

Musulmonai niekuomet nepuola į kraštutinumus ir visuomet seka vidurio, todėl turėdamas omenyje Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasekėjo bendruomenę, Allahas įsakė:

„Mes sukūrėme jūsų bendruomenę (vengiančią būti pernelyg nesaikingai ir turinčią ne per daug pertekliaus, teisingą ir harmoningą), prisilaikančią vidurio...“⁴⁶

5. Islamas skatina mokslo tyrinėjimą

Iki šių dienų tarp Islamo ir mokslo nebuvo prieštaravimų ir prasilenkimų. Islamas ne tik nedraudė siekti mokslo, atvirkščiai primygtinai laiko mokslo įsisavinimą padorų, būti-

43. Tirmizi, Kyjama, 1/2417.

44. Buhari, Saum, 55, 56, 57, Tahadžud, 7; Anbija, 37; H-kah, 1; Muslim, Syjiam, 181–193; Abu Davud, Saum, 55/2428.

45. Al – Furkan, 25/67.

46. Al – Bakara 2/143.

ną visiems musulmonams, tiek vyrams, tiek ir moterims. Kita vertus, moksliniai atradimai niekada nepaneigė Islamo raštų, atvirksčiai, visuomet juos patvirtino. Bet ir kodėl turėtų paneigti? Vykdam tyrinėjimus ir bandymus su Allahu kūriniais, moksle stengiamasi atskleisti įstatymus, nurodytus Allahu. Islamas – tai Dieviškoji religija, siūsta Allahu, išsaugota pirminėje formoje. Tokiu būdu ir mokslo, ir Islamo ištakos yra tos pačios, t. y. viena ištaka, iš kurios išteka dvi upės. Su kiekvienu nauju mokslo atradimu pagilinamos žmonijos žinios, susietos su Allahu galybe, begaline Allahu išmintimi ir kiekvieną kartą sustiprėja žmonių tikėjimas Allahu, todėl mokslas ir Islamas – neatsiejamos visumos dalys.

Egzistuoja daugybė Aukščiausiojo Allahu nuostabiausių vardų „asmai husna“, kurių reikšmė yra Jis yra Žinių Valdovas ir Jam yra žinoma viskas – tai kas matoma ir tai kas slėpininga. Tokiu atveju, Allahu tarnas turi dėti visas pastangas, kad gautų savo žinių dalį nuo Allahu. Žinoma, yra daugybė ajetų ir hadisų, raginančių žmones tyrinėti mokslą. Štai keletas jų:

Pirmasis Allahu kreipimasis į pranašą (*tebūnie jam taika ir Allahu palaima*) buvo žodis „Skaityk!“ Po to nurodymo Aukščiausiasis atkreipia tikinčiųjų dėmesį į žmogaus sutvėrimą ir kviečia tyrinėti šią sritį. Tada pasikartoja nurodymas „Skaityk!“ ir pranešama apie Viešpaties Gailestingumą, kad Jis išmokė žmonės to, ko jie nežinojo. Taip pat pranešama, kad tarnai, tyrinėjantys mokslus ir žinias, bus labai apdovanoti⁴⁷.

Vėliau atsiųstuose ajatuose yra priesaika, patvirtinimas „plunksna ir jos įrašiniai“, „knyga“. Ypač atkakliai minimas žodis „knyga“. Teigiamai sakoma apie žinias, mokslininkus, samprotavimus ir apmąstymus,⁴⁸ todėl tokios savybės kaip skaitymo raštų platinimas, auklėjimo, apmokymo ir tyrinėjimo bei samprotavimo dėmesys yra charakteringi šios religijos bruožai.

Aukščiausias Allahas nurodo:

„Allahas patvirtino, kad nėra kitos dievybės išskyrus Jį. O taip pat angelai ir turintieji žinias. Jis pritaria teisingumui. Nėra kitos dievybės be Jo, Visagalio, Išmintingojo.“⁴⁹

Vėlesniuose ajatuose mokslininkai minimi šalia Allaho ir angelų. Aukštesnio pagarbos laipsnio negali būti.

„Viešpatie! Padidink mano žinias!“⁵⁰

„Paklauskite žmonių Priminimo, jeigu jūs šito nežinote“⁵¹

„Tokias patarles Mes skelbiame žmonėms, tačiau supranta jas tik turintys žinių“⁵²

48. Al -Kalam, 68/1; az – Zuhruf, 43/2; ad – Duhan, 44/2; Lukman, 31/27; an – Nisa, 4/127; az – Zumar, 39/1; al – Mumin,40/2, 67; al – Bakara, 2/2, 164, 299; Ali Imran, 3/118; al- An'amō 6/32š ar – Rum, 30/8; Ijasin, 36/68; al – Džasija, 45/13.

49. Ali Imran, 3/18.

50. Taha, 20/114.

51. Al – Anbija, 21/7.

52. Al – Ankabut, 29/43.

„Allahas paaukština tuos iš jūsų, kurie įtikėjo, ir tuos, kuriems dovanotos žinios. Allahas žino tai, ką jūs veikiate“⁵³

Skatindamas musulmonų bendruomenę siekti žinių, Allaho pasiuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

„Tam, kuris stojo ant žinių įsigijimo kelio, Allahas pailgins kelią į Rojų, ir iš tiesų, angelai savo sparnais užstos žinių ieškotoją, rodydami pasitenkinimą jo darbais, ir iš tiesų atleidimo prašys dangaus ir žemės gyventojai ir netgi žuvis vandenyje! Kas dėl pirmenybės žinančiojo nuo garbintojo, tai lyg mėnulio pirmenybė nuo kitų dangaus šviesulių, ir iš tiesų, turintys žinias yra pranašų paveldėtojai, pranašai juk nepaliekia palikimo nei dinarų, nei dichremų, bet paliekia palikimą vien tik žinias, o tie, kurie jas įgijo, tiems atiteko didžioji lemtis“⁵⁴

„Prie gerųjų darbų, labiausiai įvardinama musulmonui įgyti žinias, po to jas pateikti kitam musulmonui.“⁵⁵

„Kokie palaiminti yra tie, kurie yra mokslininkų ir išminčių draugijoje, ir vengia niekingų ir nuodėmingų žmonių.“⁵⁶

„Yra septyni dalykai (apdovanojimas), kurie pasiekia Allaho tarną ir po jo mirties: žinios, kurių jis mokė kitus, vandens telkinys (šulinys), kurį jis iškasė, pasodintas vaismedis,

53. Al – Mudžadala, 58/11.

54. Ibn Davud, Ilm, 1/3641; Tirmizi, Ilm, 19.

55. Ibn Madža, Mukaddima, 20.

56. Abu Nuaim, Hilje, 3/202-203.

pastatyta mečetė, Koranas, paliktas kaip palikimas skaitymui, tikintys palikuonys, kurie prašys jo nuodėmių atleidimo.“⁵⁷

„Kol musulmonas nepasieks galutinio tikslo – Rojaus, jis niekuomet nepasisotins išgirstomis žiniomis.“⁵⁸

Tuos sahabus (*sahabas* – tai žmogus, matantis pranašą Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir tapo musulmonu, ir mirė musulmonu), kurie mokėjo skaityti ir rašyti, Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) įpareigojo Medinoje išmokyti skaitymo ir rašymo kitų musulmonų. Abdula bin Saidas, Ubada bin Samit, Chavza binti Umaras, Šifa binti Abdulach buvo tarp tų sahabų, kuriems pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) patikėjo musulmonų apmokymą skaitymo ir rašto.“⁵⁹

Ižymus Islamo mokslininkas Fudailis bin Ijazas sakė:

„Tas mokslininkas, kuris veikia savo žiniomis ir atitinkamai perduoda jas kitiems, ir kitame pasaulyje danguje vadinasi „ižymiu““.⁶⁰

Tuo pagrindu musulmonai siekė mokslinių tyrinėjimų, priskirdami tai garbinimui. Staigiai išaugo žmonių kiekis, mokačią skaityti ir rašyti. Sahabai ir kitos kartos po jų mėnesiais keliavo tam, kad įgytų žinių ir metų metais gyveno toli nuo tėvynės.

Ikrima, buvęs Ibn Abaso vergas, pasakoja:

57. Bajhaki, Šaub, 3/248; Hajsami, 1/167.

58. Tirmizi, Ilm, 19.

59. Išâm'a Giriş – Gençliğin İslâm Bilgisi-, psl. 109.

60. Tirmizi, Ilm, 19.

„Abdulah ibn Abasas, kreipdamasis į mane ir į savo sūnų Alį, pasakė:

– Keliaukite pas Abu Saidą ir paklauskite iš jo lūpų Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) hadisus (istorijos)!

Mes iškeliavome pas Abu Saidą. Tuo metu jis su savo broliu dirbo sode ir laistė augalus. Mus pastebėjęs, jis priėjo prie mūsų, atsisėdo ir pradėjo pasakoti“.⁶¹

Hasanas (*tebūnie Allahas palaimina jį*), pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) anūkas, surinkęs savo vaikus ir savo brolio vaikus, sakė jiems:

„Mano vaikai! Mano brolio vaikai. Šiandien jūs esate maži tarp žmonių, bet jau greitai jūs tapsite didžiais tarp jų. Todėl mokykitės mokslų! Kas negali išmokti ir papasakoti, tegu užsirašo ir saugoja namuose!“⁶²

Visuose miestuose, kuriuos įkūrė ar užkariavo musulmonai, šalia mečečių jie statė mokyklas, bibliotekas, pirtis ir labdaringas valgyklas. Šiose mokyklose šalia religinių mokslų buvo mokama ir medicinos, geografijos, matematikos, astronomijos. Todėl, kad nustatytų laiką ir kiblą (kryptis rodanti kryptį į Mekoje esančią Kaabą), atliekant garbinimo būdus kaip namazą ir pasninką, buvo reikalingos astronomijos ir geografijos žinios. Paveldėjimo ir zakiato paskyrimui buvo reikalinga matematika. Kad tyrinėtų tautas, apie kurias pasakyta Korane, buvo būtina gerai išmanyti istorijos ir geografijos

61. Buhari, Saliat, 63; Džihad, 17.

62. Darimi, Mukaddima, 43/517.

mokslius, todėl musulmonai buvo užimti įvairių mokslo šakų žinių studijomis.⁶³

Musulmonų įnašas į mokslą

Istorijos eigoje skirtinguose regionuose išskildavo įvairios kultūros ir civilizacijos, kurios turėjo įtakos viena kitai, o perduodamos žinias kaip palikimą, vystydavo jas. Taip mokslas dėl įvairių kultūrų ir civilizacijų įgavo galimybę vystytis. Ir musulmonai pasinaudojo ankstesnių civilizacijų moksliniu palikimu. Jie labai kruopščiai tuo pasirėmė, tobulindami gautas žinias, jie padarė įnašą į mokslo plėtotę.

Robertas Brifo sako:

„Jeigu kažkuriuose srityse Europa pasiekė didelių laimėjimų, tai vienareikšmiškai tame yra nemaža dalis Islamo civilizacijos apčiuopiama įtaka ir vaidmuo.“⁶⁴

Pagrindiniu faktoriumi, suteikusiu musulmonams impulsą šiame kelyje, buvo pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) hadisas:

*„Išmintis – tai tikinčiojo radinys. Kur tik jis ją surastų, privalu pasiimti.“*⁶⁵

Musulmonai nuo pat vaikystės tai įsisąmoninę pradėjo tarpusavyje varžytis rinkdami ankstesnių civilizacijų mokslinį palikimą. Netrukus pačios svarbiausios knygos ir išymūs mokslininkai pradėjo rinktis Islamiškose valstybėse. Pradžioje

63. Prof. dr. M. Hamīdullah, *Īsām'a Giriš*, psl. 243–264

64. Robert Briffault, *The Making of Humanity*, psl. 190.

65. Tirmizi, *Ilm*, 192687; Ibn Madža, *Zuhd*, 15.

musulmonai išvertė šias knygas į arabų kalbą, vėliau ištaisę klaidas ir priėmę tai, kas teisinga, parašė darbus, kurie savo turiniu viršijo ankstesnius. Pavyzdžiui, autoriaus Galeno „Anatomijos knyga“ buvo tuo metu pačiu autoritetingiausiu darbu šioje srityje. Išvertę šią knygą musulmonų mokslininkai nepriėmė jos tokios, kokia ji yra. Po kruopštaus tyrinėjimo iš jos pašalino klaidingus teiginius, ir rezultatas – sukūrtas naujas patobulintas šios knygos variantas.

Emiras Čelebi savo knygoje „Anmuzadžuttib“ rašė, kad yra neteisinga perpasakoti kito autoriaus žinias ir knygas. Jis teigia, kad būtina pateikti ir savo tyrinėjimų rezultatus. Pavyzdžiui, kaip laukinio augalo vijoklio gydomosios savybės gali priklausyti nuo klimato ir šio augaloaugimo vietos, taigi tas pats kiekis, kurį nurodė **Ibn Sina** savo knygoje „Gydymo mokslo pagrindai“, gali turėti nepageidautinų pasekmių. **Čelebi** pastebi, kad paskyrus vaistus iš laukinio vijoklio Stambule, augančio Antalijoje, tokį patį kiekį kaip ir augančio Bursoje, tai gali iššaukti negatyvią reakciją.⁶⁶

Kaip matote, mokslininkai – musulmonai – į mokslą atsižvelgia ne atmetinai, bet ypač sąmoningai ir produktyviai.

Savo astronominius stebėjimus musulmonai pradėjo su **Achmedu an – Nihavandu** 800 metais. Vėliau jis pastatė dideles observatorijas. Patobulinus astrologiją, išmatavo saulės, mėnulio, žvaigždžių ir kitų dangaus kūnų dydžius. Taip pat matavo metų laikus, kalnų aukštį, gelmes. Tyrinėjimų rezultatas – ištaisyti seni sąrašai ir sudaryti nauji žvaigždžių

katalogai. Musulmonų mokslininkai atrado daugybę naujų žvaigždžių ir išmatavo ekliptikos plokštumą. Jie stebėjo saulės judėjimą ir nustatė jos ryšį su kitų dangaus kūnų judėjimu. Buvo atrasti didžiuliai pasiekimai. Šviesulių judėjime, matematiniuose astronomijos skaičiavimuose musulmonai naudojami nauja metodika, kaip trigonometrija ir sinusiniai skaičiavimai, kurie buvo tikslesni ir teisingesni. Be to, jie judėjimo technikos apskaičiavimuose pasiekė tobulumo, apie kokį nebuvo net svajojama.⁶⁷

Igyvendinus atradimus geologijos, mineralogijos, botanikos, zoologijos, matematikos, fizikos, chemijos, medicinos ir farmakologijos srityse musulmonai padarė didelį poveikį šių mokslų vystymuisi. Pavyzdžiui, dėl 29 atradimų, padarytų įvairiuose mokslo srityse, **Avicena (Ibn Sina 980-1037)** tapo įžymiu mokslininku, atvėrusiu kelius europiečiams mokslininkams. Jo darbas „Al – Kanuni fittib“ 600 metų laikotarpyje buvo naudojamas kaip mokslo priemonė Europos universitetuose.

Pirmasis, kas prabilo apie akies tinklainės funkcijas, buvo **Ibn Rušd** (1126-1198). **Ali bin Isa** darbas pavadintas „Tazkiratul Kachalin“ per amžius buvo vienintelis darbas šioje medicinos srityje. Jis buvo išverstas į lotynų, vokiečių, prancūzų kalbas. **Amaras bin Ali** atliko akies operaciją ir savo knygoje „Al – Muntachab fiiladži ain“ smulkiai aprašė kataraktos pašalinimo metodus. Ši knyga taip pat buvo išversta į lotynų, vokiečių ir kitas kalbas.

67. Prof. dr. Seyyid Hüseyin Nasr. *Islamic Science (İslam ve İlim)*, psl. 113–114.

Optinco mokslo pradininkas, didysis fizikas **Ibn al – Chaisam (Alhazen)** (965–1051) atrado akinius. **Ali bin Abbas** (944) atliko atitinkančią šiuolaikiškam metodui vėžio auglio šalinimo operaciją. Jo medicinos enciklopedija pavadinta „Kitabil malik“ su žavesiu studijuojama ir mūsų dienomis. **Abdul Ksym an -Zachravi** (963–1013) chirurgiją pavertė atskira medicinos šaka. Jis savo knygoje „Tasrif“ nupiešė 200 įvairių chirurginių instrumentų ir smulkiai aprašė jų panaudojimo reikšmę ir taisykles. Mažąjį kraujo apytakos ratą pirmasis atrado **Ibn Nafis**, gyvenęs 1210–1288 metais. Apie tai jis smulkiai aprašė komentare **Ibn Sino** veikalai „Al - Kanun“. **Chazratas Akšamseddinas** (1389–1459) knygoje „Maddatul Chajat“ pirmąkart pranešė apie mikrobus.

Pirmuoju, kas įvedė nulinę reikšmę matematikoje, buvo **Chorezmi** (780–850), kuris savo veikalu „Al-Džabr val -mukabalia“ padėjo algebros pamatus. **Musos sūnūs** (IX amžius) išmatavo žemės skritulį su mažomis paklaidomis. **Biruni** (973–1051), kuris padarė daugybę atradimų įvairiose mokslo šakose, įrodė, kad žemė ne tik sukasi apie savo ašį, bet ir aplink saulę. Tyrinėjimų, atliktų netoli Indijos miesto Nandano metu, jis sugebėjo išmatuoti žemės diametrą. Atradimas tapo žinomu Europoje pavadinimu „Biruni įstatymas“. **Al-Battani** išmatavo saulės metus 24 sekundžių paklaida. Pirmieji skrydžio bandymai buvo atlikti **Ismailo Džauchari** (950–1010).

Pirmąjį skraidymo aparatą 880 metais sukūrė **Ibn Firnas**. Su šiuo aparatu, pagamintu iš audinio ir paukščių plunksnų, jis ilgai skraidė ore, po to palengva nusileido ant žemės. **Ap-Pazi**

(864–925) parašė apie žemės trauką. Kalbama, kad **Kristupas Kolumbas** (1446–1506) sužinojo apie Amerikos egzistavimą iš musulmonų, ypač iš **Ibn Rušda** (1126–1198) knygų. **Al Idrisi** (1100–1166) prieš aštuonetą šimtmečių nubraižė geografinį žemėlapi, panašų į šiuolaikinius žemėlapius. **Dineveri** (869) sudarė šešių tomų didelę botanikos enciklopediją „Kitabun nabatat“ (Augalų knyga), šiame veikale jis apsiribojo išoriniu augalų pasaulio apibūdinimu, tačiau smulkiai aprašė maistinę vertę, panaudojamą medicinoje, ir kitas įvairių floros atstovų ypatybes. Jis taip pat nužymėjo kiekvienų augalų augimo vietas. **Džahizas** (869) paliko didžiulę knygą, sudarytą iš septynių tomų, pavadinimu „Kitabul chaivan“ (Gyvūnų knyga), kurioje pasakojo apie gyvūnų gyvenimą.⁶⁸

Tai tik keletas pavyzdžių. Sužinojus apie šiuos veikalus matyti, kad musulmonai pasitarnavo dėl mokslo.

Musulmonai atliko mokslinius atradimus tam, kad geriau pažintų Allahą ir, tarnaudami Jam, pasiektų Jo malonės. Todėl jie ne tik vengė švaistyti laiką tuščioms ir nenaudingoms

68. Dėl šių klausimų žr. literatūrą: prof. dr. Fuat Sezgin, *Science et technique en Islam I–V*, Frankfurt, 2004 (*Islam'da Bilim ve Teknik I-V*, Ankara 2007) ir kitas knygas; prof. dr. Seyyid Hüseyin Nasr, *Islamic Science, An Illustrated Study*, Word of Islam Festival Pub. Co.Ltd, England, 1976 (*İslam ve İlim*, İstanbul 1989); dr. Sigrid Hunke, *Allahs Sone über dem Abendland – Unser Arabischen Erbe*, Germany 1960 (*Avrupanın _zerine Doğan İSLAM GÜNEŞİ*, İstanbul 1991); prof. dr. M. Hamîdullah, *İslâm'a Giriş*, s.243-264; <http://www.100inventions.com>; Carra de Vaux, *Les Penseurs de L'Islam*, Paris 1923; Avicenne, Paris 1900; Prof. Dr. Mehmet Bayraktar, *İslâm'da Bilim ve Teknoloji Tarihi*, Ankara 1985; Ahmet Gürkan, *İslâm Kültürünün Garbı Medenileşirmesi*, İstanbul 1969.

žinioms, bet stengėsi nepanaudoti įgytų žinių žmonijos nenaudai. Sultonas Mutavakilis pareikalavo Chunaino bin Ischako, kad tas išrastų stiprius nuodus jo priešams. Chanainas buvo žinomas chemijos mokslininkas ir be vargo galėjo tai padaryti, tačiau, nežiūrint į grasinimus, jis atsisakė įvykdyti sultono įsakymą. Jis sakė:

„Mano religija sako daryti gera netgi savo priešams. Mano profesijos pagrindinis principas tarnauti žmonėms, kad išgydžius juos, padėčiau jiems įgyti sveikatą, bet ne žudymo principas.“⁶⁹

Ketas Stivensas sako:

„Tik nedidelė dalis atradimų Vakaruose naudojama žmonijos naudai. Didesnioji dalis panaudojama tam, kad užtikrintų tam tikrų grupuočių valdžią prieš kitus žmonės. Jeigu šiandien penki procentai mokslinių atradimų nukreipiami spręsti esamų problemų, tai devyniasdešimt penki procentai tarnauja agresyviems tikslams.“⁷⁰

6. Islamas pripažįsta teisingumą aukščiau visko

Aukščiausiasis Kūrėjas yra absoliutus teisingumo Valdovas. Jis nesielia neteisingai netgi pačiuose mažiausiuose reikaluose. Vienas iš Jo Puikiausių vardų yra „al Adl“, kas reiškia „Teisingumo Valdovas, Teisingumo Įsikūnijimas“.⁷¹ Todėl Allaho tarnų reikalaujama visose aplinkybėse būti

69. Şaban Döğenö a .g. e. psl. 132.

70. İslâm Üzerine Konuşmalar, psl. 39.

71. Tirmizi, Davat, 82/507.

teisingų ir skrupulingai pripažinti kitų teises. Ši Allaho valia aiškiai išryškėja Islamo, kuri yra paskutinė religija, šventraščiuose. Korane Allahas nurodo:

„Iš tiesų, Allahas jums nurodo gražinti patikėtą saugoti turtą jo savininkui ir teisti pagal teisingumą, kai teisiatė žmonių tarpe.“⁷²

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) įsakydavo būti teisingiems tiek rūstybės minutę, tiek ir ramybėje, ir tiems, kas taip pasielgia, pažadėjo didelį atlygį.⁷³

Islamą nurodo būti teisingiems netgi priešų atžvilgiu:

„O, tie, kurie įtikėjote! Būkite tvirti dėl Allaho, liudijantys nešališkai, ir tegu žmonių neapykanta nepastūmės jūsų į neteisingumą. Būkite teisingi, nes tai arčiau dievo baimingumo.“⁷⁴

Suchailas bin Amras buvo kuraišitų oratorius. Jo tikslingos kalbos, kuriose jis visuomet neigiamai atsiliepė apie Islamą ir ragino sukilti prieš šią religiją, turėjo stiprų poveikį žmonėms. Šis žmogus Bard mūšio metu pakliuvo į nelaisvę. Chazratas Umaras kreipdamasis į pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakė:

– O Allaho pasiuntiny! Jeigu leisi, aš Suchailiui išmušiu priekinius dantis ir tegu jo liežuvis nesilaiko burnoje! Ir po to jis niekada negalės blogai kalbėti nei apie tave, nei apie Islamą.

72. An – Nisa, 4/58.

73. Hajsami, 1/90; Abu Nuaim, Hilje, 2/342; 4/269.

74. Al – Maida, 5/8.

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sušuko!

– *Palik jį Umarai. Aš nepakenksiu jo organams. Jeigu taip pasielgčiau, kaip tu sakai, nežiūrint į tai, kad esu pranašas, Allahas pasielgtų su manimi lygiai taip pat!*

Kaip Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sužinojo, kad mūšyje prie Chaibaro tvirtovės musulmonai padarė materialinių nuostolių priešams, sužeidė galvijus ir iškapojo vaismedžius, jis labai supyko. Be to, paaiškino, kad jo nurodymų vykdymas yra būtina tikėjimo ir patekimo į Rojų sąlyga.⁷⁵

Pagal Islamo įžvalgas, pagrindinis dialektinis prieštaravimas, ar kova gali būti tik tarp engiančiųjų ir jų sekėjų iš vienos pusės ir teisingų žmonių ir jų sąjungininkų iš kitos pusės. Korane nurodoma:

„Priešintis reikia tik nepripažįstantiems įstatymų“⁷⁶

Su žmogumi, kuris gerbia kito žmogaus teises, ar tai būtų musulmonas, ar kitų religijų sekėjas, galima gyventi vienoje visuomenėje. Bet jeigu musulmonas savivaliauja arba pažeidžia kito žmogaus teises, visi žmonės privalo jį drausminti. Taigi socialiniu lygmeniu tarp mūsų ir kitų yra priespauda ir teisingumo kriterijų skirtumas.⁷⁷

Galima prisiminti dar vieną istoriją, kuri aiškiai parodo, kokį aukštą lygmenį pasiekė musulmonai, laikydamiesi tei-

75. Abu Davud, Haradž, 31–33/3050.

76. Al – Bakara, 2/192.

77. Prof. dr. Recep Şentürk’ö İnsan Hakları ve İslâm, psl. 22.

singumo. musulmonai paėmė valdžią į savo rankas Chomso mieste. Jie turėjo rūpintis miesto gyventojų saugumu, todėl rinkdavo mokesčius. Tuo metu Bizantijos imperatorius Iraklijus surinko didžiulę armiją ir išvyko į žygį prieš musulmonus, kurie, sužinoję apie didelį priešininkų armijos skaitlingumą, sunerimo. Jie sugrąžino visus surinktus mokesčius Chomso gyventojams ir pasakė:

– Šiuo metu prieš mus rengiamas puolimas ir mes neturime galimybės jūsų apginti. (Šiuos mokesčius mes rinkome, kad pasirūpintume jūsų saugumu.) Dabar jūs laisvi ir galite elgtis, kaip panorėsite.

Chomso krikščionys davė tokį atsakymą:

– Prisiekiame Dievu, jūsų valdymas ir jūsų teisingumas mums kur kas mielesnis negu piktadarystės ir savivalė, kuriuos mes patyrėme iki jūsų atėjimo. Mes pasiryžę kartu su jumis ginti miestą nuo Iraklijaus.

Čia pat pakilo judėjai ir pasakė:

– Prisiekiame Toru, kol mūsų nugalės, Iraklijaus kariauna neįžengs į mūsų miestą.

Uždarę miesto vartus, visi stojo ginti savo miesto. Krikščionys ir kitų miestų judėjai, su kuriais musulmonai turėjo sudarę taikos sutartis, pasielgė lygiai taip pat. Jie pasakė:

– Jeigu bizantiečiai ir jų sąjungininkai nugalės musulmonus, mes grįšime į tuos laikus kai vyravo tironija ir piktadarystės. Mus užgrius dideli sunkumai. Bus geriau, jeigu

nugalės musulmonai ir mes vėl gyvensime pagal ankstesnius susitarimus.

Ir kai Allahas parodė Savo malonę ir dovanėjo musulmonams pergalę, krikščionys atidarė savo miestų vartus musulmonams, išvedė šokėjus ir taip išreiškė savo džiaugsmą ir sumokėjo mokesčius.⁷⁸

7. Islamas – viską apimanti religija

Islamą kviečia tikėti visus žmones ir džinus. Kiekvienas žmogus, nepriklausomai nuo jo tautybės, odos spalvos, lyties bei gyvenamos šalies, gali tapti musulmonu. Islame, kur pripažįstamas žmonių priklausymas tik pagal teises ir pareigas yra tik dvi tautybės: „tikintys“ ir „netikintys“.

Islamą – tai sistema, atsiųsta Aukščiausiojo Allaho, kurio malonė apima visą kūriniją. Ji turi tikslą pasiekti žmonių laimę ir ramybę. Ir būtų visiškai nelogiška, jeigu ši sistema būtų skirta saujelei, o likusieji žmonės būtų netekę šios palaimos. Toks reikalų išsidėstymas prieštarauja Allaho dėsniams – Maloningasis ir Gailestingasis pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

„Kas geras, tam Allahas Gailestingas. Jeigu jūs būsite geri tiems, kas yra žemėje, jums bus gailestingi tie, kas yra danguje.“⁷⁹

78. Balazuri, Futuhul buldan, psl. 187.

79. Abu Davud, Adab, 58/4941; Tirmizi, Birr, 16/1924; Ahmad, 2/160.

Šiame hadise neturima omenyje kažkas apibrėžtai. Netgi neturimi omenyje konkrečiai musulmonai. Čia liepiama būti gailestingiems visiems žmonėms, gyvūnams, augalams.

Apie tai, kad Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) buvo siųstas visai žmonijai kviesti garbinti Aukščiausiojo Allaho, Korane skelbiama:

„Pasakyk: O, žmonės! Aš Allaho pasiuntinys jums visiems. Jis žemės ir dangaus valdovas.“⁸⁰

„Mes tave siuntėme tik dėl gailestingumo pasauliams.“⁸¹

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

„Visi pranašai iki manęs buvo siunčiami savoms tautoms. Kas dėl manęs, tai aš buvau siųstas visai žmonijai.“⁸²

Todėl Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) kvietė išpažinti Islamą ne tik arabus. Jis dar būdamas gyvas ir rašydamas laiškus, ir siųsdamas pasiuntinius Bizanti-

80. Al – A’raf, 7/158.

81. Al – Anbija, 21/107. Apie šitą ajatą Ibn Abbas (*tebūnie Allahas palaimina jį*) sakė: „Kas tiki Allahu ir Jo pasiuntinui, tas tiek šitame pasaulyje, tiek ir kitame nusipelnys Allaho gailestingumo. O tie žmonės, kurie neįtikėjo, vien tik už tai, kad gyveno jo laikais ir buvo jo bendruomenės dalimi, bus nutolinti nuo tokių bausmių kaip „virsmą į beždžionės“, „metimas akmens lietumi“, kurie bus nubausti ankstesnės bendruomenės ir tautos. Šį gailestingumą jie nusipelnė vien tik pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*)“ (Baihaki, dalailun nuuva, 5/486).

82. Buhari, Tajammum, 1.

jos, Irano, Etiopijos, Egipto imperatoriams ir kitoms tautoms kvietė priimti Islamą.⁸³

Tuo pat metu Islamo padėteis aktualumas, pradėdant nuo atsiradimo momento, išsaugomas visiems laikams ir visai mūsų planetos erdvei. Islamas neapribotas konkrečiu laiku ar regionu. Šiomis dienomis bet kurioje mūsų planetos dalyje ir kiekvienoje tautoje galima sutikti musulmonų. Ypač hadžio laikotarpiu šie žmonės, Allaho nurodymu susirinkę aplink Kaabą ir garbindami Vienintelį Allahą, parodo brolybės ir vienybės Islame nuostabumą.

Taip kaip Islamo tikslas yra žmonių gyvenimo sutvarkymas, jo struktūra ir turinys yra toks, kad gali patenkinti visus žmonių poreikius. Tai vienintelė gyvenimo ir tikėjimo sistema, kuri aprūpina prisilaikymą sielos, fizinių, asmeninių ir socialinių teisių, aiškiai, tiksliai, tenkinančia forma išaiškina tokius terminus kaip gyvenimas, mirtis, Dievas, pranašas, angelai, velnias, žemiškas gyvenimas, kitas gyvenimas, apdovanojimai, bausmės, rojus ir pragaras.

Kad geriau šitą suprastume, visiškai užtenka priminti tai, kad Koranas sugebėjo patenkinti pirmos Islamiškos bendruomenės, silpnos, nuolat patiriančios pažeminimus ir kančios, poreikius. Kai musulmonų valdymas aprėpė dideles teritorijas ir jų valstybė driekėsi nuo Atlanto iki Ramiojo vandenyno,

83. Šitų pranešimų tekstai yra saugomi Stambulo Topkapi muziejuje. Kai kurie yra kopijos, kiti originalai. Laiškų nuotraukas ir informaciją apie jas žiūrėkite prof. dr. M. Hamidullah'in Six originaux des lettres diplomatiques du prophete de Islam, Paris 1985 / Hazret-i Peygamber'in Altı Orjinal Diplomatik Mektubu, tercüme Mehmet Yazgan, İstanbul 1998; İslâm Peygamberi; el – Vesâiku's – siyâsiyye.

Koranas gėlėjo tenkinti visus moralinius ir juridinius žmonių poreikius. Ši didžiulė bendruomenė kiekvieną kartą surasdavo šitoje Knygoje būtiniausias žinias ir atsakymus į visus savo klausimus, liečiančius tikėjimo sritį, garbinimą, visuomeninį gyvenimą, socialinius įstatymus, taip pat ir visus kutus.⁸⁴

8. Islamas laiko visus žmones lygiais

Islamą neskiria žmonių pagal tautybę, religiją, socialinę padėtį, todėl dieviškasis pasaulis nukreiptas į visus žmones. Islamas laiko visus žmones viena šeima. Islamas skelbia, kad visi žmonės atsirado iš vieno tėvo ir motinos, ir kai kurie skirtumai tarp žmonių privalo būti ne nesantaikos priežastimi, o gerų santykių įgyvendinimu. Islamas laiko, kad priklausymas skirtingoms tautoms ir bendruomenėms yra savotiškas išbandymas paskirstant dovanotas gėrybes, žmonėms, o tuo pačiu dėl rungties ir bendradarbiavimo darant gerus darbus, norint pasiekti bendrus idealus ir tikslus.⁸⁵

Pagal Islamo principus, žmonės aplenkia vieni kitus ne pagal rasės požymius, ne pagal odos spalvą, priklausymą tai ar kitai tautai, t. y. ne pagal tokius ypatumus, kurie ne žmogaus galioje. Žmonių viršenybė matuojama artumo prie Allaho laipsniu, vertybių skaičiumi ir dievobaimingumu.

Taip materialinė padėtis, grožis, jėga, socialinės padėties vieta nelaikoma viršenybės faktoriumi. Tai duodama tam, kad

84. M.Hamidullah, Kur'ân-ı Kerîm Tarihi (Le Saint Coran'in giriš kısmı), psl. 23.

85. Al – Maida, 5/48; al – Bakara, 2/148.

žmogus galėtų geriausiu būdu išreikšti dėkingumą Aukščiausiam už suteiktas Jo malones. Dėkingumas už kiekvieną malonę turi būti toks pat kaip malonė. Malonės, suteiktos žmogui šiame gyvenime, panašios į klausimus, kuriuos užduoda moksleiviai per egzaminus. Nė vienam moksleiviui nekils mintis pasigirti užduotais klausimais. Jis gali džiaugtis tik savo atsakymų rezultatais. Taip kad tikintysis, išnaudojęs duotas jam galimybes ir gerumus kelyje siekiant Allaho malonės, užtarnautą malonę gaus tik kitame gyvenime, todėl jam nėra prasmės pasikelti ir laikyti save aukščiau kitų žmonių šiame pasaulyje. Atvirksčiai, toks elgesys yra didysis paklydimas.

Islamo mokslininkas Abu Chazimas sakė:

„Kiekviena gėrybė, nepriartinanti prie Allaho, yra bėda.“

Kai Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), kuris buvo siųstas kaip malonė pasauliams, buvo priverstas pranešti apie savo aukštas vertybes, jis keletą kartų sušuko: „Nėra vietos pasigyrimui.“⁸⁶

Aukščiausiam Allahui tikintysis, kuris kruopščiai laikosi Jo draudimų ir nurodymų ir pačiu nuostabiausiu būdu vykdo savo pareigas, žymiai geresnis už tą, kuris neturi šių vertybių.⁸⁷ Tautybė – tai ypatybė, priklausanti mirtingajam kūnui. Kūnas – tai apvalkalas, dengiantis sielą. Kas dėl sielos, ji neturi tautybės, kadangi visos sielos atkeliauja nuo Allaho.⁸⁸ Šventajame Korane nurodoma:

86. Tirmizi, Manakib, 1/3616; Darimi, Mukaddima, 8.

87. Al – Hudžurat, 49/13.

88. Al – Hidžr, 15/29; as – Sažda, 32/9; as – Sad, 38/72; al – Anbija, 21/91; at – Tahrim, 66/12.

„O, žmonės! Iš tiesų Mes jus sukūrėme iš vyro ir moters ir padarėme jus tautomis ir gentimis, kad jūs pažintumėte vieni kitus ir pats pranašiausias prieš iš jūsų Allahą – labiausiai dievobaimingas.“⁸⁹

Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

„Jeigu žmogaus darbai paliko jį gale, kilmė jo neišves į priekį.“⁹⁰

Užėmus Meką, kai į Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) rankas pateko pikčiausi priešai, jis kreipėsi į juos:

„Ei, žmonės! Aukščiausiasis Allahas uždraudė jums didžiavimąsi ir pasigyrimą protėviais. Žmonės dalinami į dvi grupes. Vieni žmonės nuolat daro gerus darbus ir yra dievobaimingi ir būtent jie yra vertingi Allahui. Kitai grupei priklauso nusidėjėliai ir neturintys jokios vertės Allahui. Visi žmonės yra Adomo palikuonys. O Visagalis Allahas sukūrė Adomą iš molio.“⁹¹

Savo paskutiniu pamokslu pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakė:

„Ei, žmonės! Būkite atidūs! Allahas Vienintelis ir jūsų tėvas (Adomas) vienintelis. Būkite atidūs! Arabas niekuo neviršesnis už kitus žmones, ir kiti nieko neviršija arabų. Raudonodis nieko neviršija juodaodžio, o juodaodis nieko

89. Al – Hudžurat, 49/13.

90. Muslim, Zikr, 38; Ibn Madža, Mukaddima, 17.

91. Tirmizi, Adab, 49/3270; Abu Davud, Adab, 110–111/5116.

neviršija raudonodžio. Žmonės gali viršyti vienas kitą tik savo dorybingumu.“⁹²

9. Islamas sąžinės ir tikėjimo laisvė laiko pagrindu

Aukščiausiasis Allahas parodė žmogui, kurį Jis sukūrė išmintingą ir laisvą, teisingą ir klaidingą kelią, tačiau niekuomet nepretenduoja į jo valios laisvę. Kiekvienas, pasinaudojęs valios laisve, gali skirti pirmenybę kažkam, priklausomai nuo to, sekti vienu arba kitu keliu. Korane nurodoma:

„Jeigu tavo Dievas panorėtų, būtų tikintys visi, kas žemėje. Argi tu priverstum žmones būti tikinčiais?“⁹³

„Sakyk: Tiesa – nuo jūsų Dievo. Kas nori, tegu tiki, o kas nenori, tegu netiki.“⁹⁴

„Jeigu jūs netikėsite, tai Allahas juk neturi poreikio jумыse. Jis nepateisina netikėjimo Savo tarnams. O jeigu jūs būsite dėkingi, tai Jis pateisins tai dėl jūsų.“⁹⁵

Džachilijos laikais (iki Islamo) arabų kraštuose moterys, kurių vaikai susirgdavo, duodavo priesaiką: „Jeigu mano vaikelis išgyvens, padarysiu jį judėju.“ Todėl, kai Medinos gyventojai tapo musulmonais, dalis jų vaikų gyveno tarp žydų. Kai pranašo (tebūnie jam taika ir Allaho palaima) įsakymu musulmonai išvijo iš Medinos Bani Nadir genties judėjus,

92. Ahmad, 5/411.

93. Ijunus, 10/99.

94. Al – Kahf, 18/29.

95. Az – Zumar, 39/7.

pažeidusius sutartį su musulmonais, tarp jų buvo musulmonų vaikų. Jų šeimos prieštaravo:

– Mes neišleisim savo vaikų (t. y. mes priversime juos priimti Islamą prievarta).

Į tai Aukščiausiasis Allahas atsiuntė ajatą:

„Nėra religijoje prievartos.“⁹⁶

Islamą nepageidauja prievartos keliu pripažinti savo principus, todėl vengia bet kokių prievartos būdų. Be to, mūsų religija išreiškia subtilumą, kas kviečia vengti moralinio poveikio žmogui. Pavyzdžiui, stebuklą (mudžizą) demonstravimas nebuvo viena iš priemonių kviesti prie Islamo, netgi kreipimosi į pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) atlikti stebuklą nebuvo sveikintina. Tačiau kadangi Islamo religija atsirado tuo laiku, kai žmonija išgyveno progreso epochą, Korano stebuklas buvo nukreiptas į žmonių sąmoningumą ir protą. Islamas traukė prie savęs žmones, parodydamas jiems protingus įstatymus ir pateikdamas įtikinančius įrodymus. Būtent todėl Islame prievarta nebuvo naudojama.⁹⁷

Tarp kitko, prievartos panaudojimas religiniuose klausimuose atveda iki veidmainystės, kas labiau yra pavojinga už atvirą netikėjimą. Taigi, kai nenuoširdūs garbinimai atliekami tik „dėl akių“, jie atmetami kategoriškai.

Abu Rafī (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pasakojo:

96. Abu Davud, Džihad, 116/2682; Vakidi, psl. 85–87.

97. Prof. dr. Seyyid Kutup, *İslâm'ın Dünya Görüşü*, psl. 32–33.

„Kuraisitai mane siuntė pas Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*). Kai tik jį pamačiau, mano sieloje kilo noras priimti Islamą.

Aš jam pasakiau:

– O, Allaho pasiuntiny! Prisiekiu Allahu, aš niekuomet negrįšiu pas kuraišitus.

Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) man įsakė:

– *Aš nepažeisiu savo žodžio ir nė už ką nelaikysiu pasiuntinio, atėjusio pas mane. Tu grįžk pas kuraišitus! Ir jeigu tai, kas dabar tavo sieloje (noras priimti Islamą) jausis ir ten, tuomet vėl ateik pas mus.*

Po šito aš grįžau į Meką, atlikęs pasiuntinio misiją, išvykau pas pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir tapau musulmonu⁹⁸.

Vienas iš pagonių mokytojų, vardu Safvan, Mekos paėmimo metu pabėgo iš miesto. Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) nusiuntė paskui jį brolio vaiką Vahbą bin Umairą, kuriam kaip apsaugą davė savo apsiaustą. T. y. pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) kvietė Safvaną sugrįžti atgal ir priimti Islamą. Be to, liepė jam perduoti, kad jeigu panorėtų, gali tuojau pat priimti Islamą, bet gali ir du mėnesius pamąstyti. Tuomet Safvanas atvyko pas Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) su jo apsiaustu ir, stovėdamas grupėje žmonių, garsiai pareiškė:

– Ei, Muhammedai! Štai jis Vachb bin Umaras! Jis atėjo pas mane su tavo apsiaustu ir perdavė man, kad tu kvieti mane, ir kad jeigu panorėsiu, turiu teisę pasvarstyti du mėnesius.

Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) įsakė:

– *Nulipk nuo kupranugario, Abu Vachb!*

Tačiau tas atsakė:

– Ne, prisiekiu Allahu, kol tu nepaaiškinsi šio klausimo, aš nežengsiu ant žemės!

Čia Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pareiškė:

– *Aš prailginu duotą tau laiką iki keturių mėnesių.*

Safvanas, likęs pagonimi, kartu su pranašu (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) iškeliavo į žygį ir dalyvavo Chunaino mūšyje ir Taifo apgultyje. Po vieno mėnesio jis tapo musulmonu.⁹⁹

Atėjus maldos laikui, nadžraniečiai krikščionys, atėję susitikti su Muhammedu (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), atsistojo jo mečetėje pasimelsti. Kai kurie musulmonai bandė jiems prieštarauti, tačiau pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) įsakė:

„*Palikite juos ramybėje!*“

Nadžrano krikščionys pasisuko veidu į rytus ir taip atliko savo religinius ritualus.¹⁰⁰

99. Muvatta, Nikah, 44/45.

100. Ibn Hišam, 2/202-207; Ibn Sad, 1/357; Baihaki, D – lail, 4/382 – 387; Halabi, Insanul uiun, 3/235.

Chalifo Umaro (*tebūnie Allahas palaimina jį*) valdymo metu Abu Ubaira bin Džarrachas sudarė sutartį su Chomso krikščionimis su sąlyga suteikti saugumą jų gyvybei, turtui, pilių sienoms, cerkvėms ir malūnams, gavo miesto raktus. Viena sąlygos išimti tapo tai, kad ¼ dalis Švento Joano cerkvės turės tapti mečete. Ir kai Chalifu tapo Muavijus, jis panoro visą šią cerkvę prijungti prie Damasko mečetės. Nežiūrint į tai, kad Abdulmalikas bin Marvan davė daug pinigų šiam tikslui, jis nesugebėjo įtikinti jų. Kai Validas bin Abdilmalikas už cerkvę pasiūlė krikščionims daug pinigų ir įvairius alternatyvius variantus, jie vėl atsisakė. Tuomet jis įsakė sugriauti šią cerkvę, o jos vietoje pastatyti mečetę. O kai sostą perėmė Umaras bin Abduljazizas ir krikščionys kreipėsi su skundu, jis išnagrinėjęs jį ir supratęs, kad krikščionys teisūs, priėmė sprendimą cerkvės žemes gražinti tikriesiems valdytojams. Tačiau su tuo musulmonai nesutiko, kad jų mečetė būtų paversta cerkve. Umaras bin Abduljazizas turėjo daug susitikimų su krikščionimis ir, padovanojęs visas musulmonų užkariautos Gutos teritorijos cerkves jiems, taip nuramino ir išsprendė problemas.¹⁰¹

Anglų mokslininkas Filipas Maršalas Braunas rašė:

„Nežiūrint į didžias turkų pergales, jie dosniai pripažindavo tautų, gyvenančių užkariauotose teritorijose teises savivaldai pagal savas tradicijas.“

101. Doc. dr. Bahâüddin Varol ve dğrl, Cahiliye Toplumundan Günümüze Hz. Muhammed, psl. 286; Prof. dr. M. Hamidullah, İslâm'a Giriş, psl. 237.

Kai Napoleonas Bonapardas 1798–1799 metais užpuolė Osmanų Imperiją ir pradėjo kurstyti armėnus, gyvenančius Palestinoje ir Sirijoje, ginkluotam puolimui, Sebastjani, Prancūzijos konsulas Stambule, pasakė Napoleonui:

„Armėnai tiek patenkinti savo gyvenimu, kad pastūmėti juos sukilimui praktiškai neįmanoma.“¹⁰²

10. Islamo pagrindas „palengvinimo principas“

Allahas, kuris yra beribės malonės Valdytojas, nori, kad jo tarnams visada būtų lengva, ir Jis padarė Islamą lengvą visais aspektais. T.y . gyventi pagal religinius įstatymus visiškai nereiškia, kad vyrautų asketiškas gyvenimo būdas, būtų atsisakoma nuo pasaulietinių džiaugsmų ir pasmerkimas savęs pastovioms kančioms. Islamo priėmimas ir jo nurodymų vykdymas yra paprastas ir įmanomas netgi patiems silpniausiems žmonėms.

Korano ajatose nurodoma:

„Allahas linki jums palengvinimo ir nelinki jums pasunkinimo.“¹⁰³

„Jis pasirenka jus ir nepadaro jums jokio pasunkinimo tikėjime.“¹⁰⁴

102. Žiūrėkite <http://www.atmg.org/ArmenianProblem.html>

103. Al – Bakara, 2/185.

104. Al – Hadž, 22/78.

„Allahas linki jums palengvinimo, juk žmogus sutvertas silpnai.“¹⁰⁵

Apie vieną iš palengvinimo principų Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) skelbi:

„Allahas prisakė angelams: Jeigu mano tarnas panorės nusidėti, nerašykite iki to laiko, kol jis iš tikro nusidės! Ir jeigu jis nusidės, prieš jį užrašykite vieną nuodėmę! Jeigu jis, norėdamas Allaho malonės pakeis savo sprendimą, užrašykite tai, kaip apdovanojimą (savab)! Jeigu Mano tarnas nuspręs atlikti gerą darbą, užrašykite jam vieną apdovanojimą, jeigu jis ir neatliko jo! Jeigu Allaho tarnas atliks savo ketinimą, į jo sąskaitą įrašykite dešimteriopai ir netgi septynis šimtus kartų daugiau.“¹⁰⁶

Sahabai pranešdavo, kad Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) buvo geras žmogus, kuris visuomet rūpestingai stengėsi suprasti žmonių padėtį.¹⁰⁷

Pateiksime keletą pavyzdžių, akivaizdžiai paradančių Islamo religijos lengvumą.

– Žmogus atsako tik pagal galimybes, ir iš jo neprašoma vykdyti uždavinių, kurių jis nepajėgia vykdyti. Iš jo nebus prašoma atsiskaityti už darbus, kurių jis nepajėgus atlikti.¹⁰⁸

– Islame pagrindu imamas laipsniškumo principas. Tokie nuodėmingi veiksmai, kaip alkoholinių gėrimų naudojimas,

105. An – Nisa, 4/78.

106. Buhari, Tauhid, 35; Muslim, Iman, 203,205.

107. Muslim, Hadž, 137.

108. Al – Bakara, 2/285.

švaistymas ir paleistuvystė, kurie buvo paplitę iki Islamo, buvo draudžiami ne iš karto, bet palaipsniui.

– Atliekant namazą, būtina apsiplauti vandeniu, tačiau, jeigu jo nėra, arba jo panaudojimas gali būti ligos paaštrėjimo priežastimi, leidžiama apsitrinti švariu smėliu.

– Atsižvelgiant į nuovargį ir skubėjimą kelionėje, keliautojams leidžiama vietoje keturių rakatų namazo atlikti du rakatus.

– Stovėti namazo metu yra būtina, tačiau dėl kažkurių priežasčių negalint stovėti, namaza galima atlikti sėdint, gulint arba tiesiog akių judesiais.

– Tikintieji namazo metu arba įprastu laiku turi teisę skaityti lengviausias Korano vietas. Šiuo klausimu nėra jokių apribojimų.¹⁰⁹

– Atlikti maldai nėra būtina atskira patalpa. Apie tai Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

„Visa žemė man sutverta maldos vietai ir visa ji sutverta man švari. Todėl, atėjus namazo laikui, kiekvienas tikintis iš mano pasekėjų tegu atlieka namazą ten, kur jis tuo metu yra.“¹¹⁰

– Sergantiems žmonėms ir keliautojams galimai bus sunku laikytis pasninko, galima jo ir nesilankyti (bet geriau pasninkauti). Jeigu jie nepasninkavo, tuomet privalo tai atlikti pasveikę arba sugrįžę iš kelionės.

109. Al – Muzammil, 73/20.

110. Buhari, Tajammum, 1.

– Jeigu išvykimas į Meką atlikti Chadžą yra pavojingas, musulmonai, kuriems piligrimystė yra būtina, gali atidėti kelionę, kol praeis pavojus.

– Aukščiausiasis Allahas nustatė lengvas normas našlaičių globai, kafar (priesaikos sulaužymo atpirkimui) santuokos sudarymo, machra išmokėjimo, skyrybų, šeimos aprūpinimo, maldų, testamentų sutarčių sudarymo, skolini-mosi ir skolų grąžinimo, t. y. esant bet kokiems bendravimo santykiams, ir to paties reikalauja iš musulmonų.¹¹¹

Pavyzdžių kiekį galime padidinti. Už tas didžias malones mums dovanotas Allahas, mes apimti tų pačių jausmų, kuriuos išgyveno Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), sakome:

„*Garbė Allahui, kuris suteikė religijai tiek daug palengvinimų!*“¹¹²

11. Islamas suteikia optimizmo ir vilties

Islamą trokšta, kad žmonės visuomet būtų optimistiški ir neprarastų vilties. Aukščiausiasis Allahas nurodo:

„**Mano malonė viską apimanti.**“¹¹³

Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

111. Al – Bakara, 2/178, 180, 220-241; an – Nisa, 4/6, 19, 25; at – Talak, 65/2, 6, 7.

112. Ahmad, 6/167.

113. Al – A`raf, 7/156.

„Kai Dievas sukūrė viską, kas esama, Jis knygoje, kuri išdėstyta virš Sosto, parašė: Iš tiesų Mano malonė didesnė už Mano rūstybę!“¹¹⁴

Tikėjimo tuo visiškai pakanka, kad musulmonai niekada neprarastų vilties. Iš kitos pusės, reikšminga dalimi palengvina gyvenimą musulmonams ir tokios nuostabios savybės, kaip polinkis atleisti, širdingumas, kantrybė, pasitenkinimas, gerumas.

Gyvenimo našta palengvinama ir supratimu, kad įvykusios nelaimės žmogui tarnauja nuodėmių atpirkimui arba sielos pakylėjimui. Neįmanoma įsivaizduoti, kad musulmonas pradžioje dėdamas visas pastangas, vėliau patikėdamas savo reikalus Aukščiausiam ir būtų patenkintas viskuo, ką jam suteikia Allahas, būtų nuliūdęs arba puolęs į neviltį. Musulmonas visuomet ramus, jis gyvena taikoje ir ramybėje.

Netikintiems ir nusidėjėliams atgailos vartai atviri iki paskutinės gyvenimo akimirkos. Iki to laiko, kai užklups ryškūs mirties ar paskutinės Teismo dienos apreiškimai, žmogus gali įtikėti ir atgailauti. Tačiau mirtis ar pasaulio pabaiga ateis netikėtai, todėl reikia nedelsiant laiko siekti Allaho, kadangi Jis prisakė:

„Pasakyk mano vergams, kurie persisotino sau kenkdami: Nenusivilkite Allaho malonės. Iš tiesų Allahas atleidžia visas nuodėmes, kadangi Jis Atleidžiantis, Maloningasis.“

114. Buhari, Tauhid, 15.

„Kreipkitės į jūsų Viešpatį ir nusilenkite Jam iki tol, kol kančios pasieks jus, juk tuomet jums nebus pagalbos.“¹¹⁵

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) kategoriškai draudė žmonėms siekti bet kokių nesėkmingų įvykių ir pagrindu priėmė šią taisyklę: Į viską žiūrėti pozityviai ir viską aiškinti į gera.¹¹⁶

Islamas pataria žmonėms vengti blogų įtarimų ir visuomet bendrauti su kitais gerų ketinimų pagrindu. Korane Allahas nurodo:

„O tie, kurie įtikėjote! Venkite daugelių įtarinėjimų, kadangi kažkurie įtarinėjimai yra nuodėmingi. Neseikiokite vienas paskui kitą ir nepiktžodžiaukite už nugaros kitam.“¹¹⁷

Jeigu po to, kai tikintysis atliko visas būtinas pastangas, Allahas pasiųs jam kažkokią nelaimę, musulmonas išreiškia kantrybę ir laukia nuo Jo (už kantrumą) apdovanojimo.

Kartu su baimės jausmu, kurį tikintysis jaučia Allahui, niekuomet nereikia prarasti vilties į Jo malonę. Ši sielos būseną taip ir vadinama – „tarp baimės ir vilties“ („bainul haufi var ridža“). Kuomet užklups mirtis, musulmonų geri ketinimai („husn-i zan“) Allahui dar labiau sustiprės. Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakė:

115. Az – Zumar, 39/53-54.

116. Buhari, Tyb, 19; Muslim, Saljam, 102; Abu Davud, Tyb, 24/3919.

117. Al – Hudžurat, 49/12.

„Kuomet kažkuris iš jūsų miršta, tegu galvoja apie Allahą tik gera!“¹¹⁸

Musulmonas ir dėl materialinių vertybių niekuomet nebūna pesimistu, kadangi žino, kad Aukščiausiasis Allahas nuo pat pradžios numatė savo tarnų gyvenimo paskirtį. Korane sakoma:

„Nežudykite savo vaikų, vengdami skurdo, juk Mes aprūpiname maistu jus kartu su jais.“¹¹⁹

„Kiek yra gyvų būtybių, kurios nenusineša savo maitinimo (nekaupia maisto)! Allahas aprūpina maistu juos ir jus. Jis – Girdintis, Žinantis.“¹²⁰

Be abejonų žmogus įgyja tik tai, kas jam yra paskirta. Siekdamas aprūpinti save ir savo artimuosius jis privalo imtis kai kurių priemonių ir žengti kai kuriuos žingsnius. Sąžiningai atlikęs viską, kas nuo jo priklauso, musulmonas privalo tenkintis dovanotomis jam Allaho gėrybėmis, neišsakydamas pretenzijų dėl gausos ar nepritekliaus, bei panaudoti gautas dovanas taip, kad būtų patenkintas Viešpats.

12. Islamas suteikia didelę reikšmę socialinei tarpusavio pagalbai ir humaniškumui

Pagal savo prigimtį žmogus yra socialinė būtybė. Jis negali egzistuoti vienas ir visuomet turi poreikį žmonėms, su

118. Muslim, Džannat, 81,82; Abu Davud, Džznaiz, 13.

119. Al – An'am, 7/151.

120. Al – Ankabut, 29/60.

kuriais gali nustatyti glaudžius emocinius ryšius. Jis sutvertas silpnas ir nepajėgus tenkinti visų poreikių. Vadinasi, žmonės privalo gyventi bendruomeniškai, teikti vienas kitam pagalbą ir kartu garbinti Allahą.

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

„*Allaho Ranka (pagalba) kartu su bendruomene. Kas atsiskyrė nuo bendruomenės, tas atsiskyrė Pragaro link.*“¹²¹

„*Bendruomenė (džamaa) – malonė, atsiskyrimas – kančiai.*“¹²²

Tokia garbinimo rūšis kaip kolektyvinė, penktadieniniai ir šventiniai namazai, chadžias, zakiatas, parama, aukojimas, o taip pat laidojimo apeigos, vedybos, ligonių lankymas, giminystės ryšių išsaugojimas ir palaikymas, pagalba žmonėms su negalia stimuliuoja žmones gyventi ir kurti santykius visuomenėje.

Suprantama, gyvenimas bendruomenėje, turi ir sunkumų! Ir todėl, norint iškęsti tai, reikalingas pasiruošimas pasiaukoti. Islamas žada didelį atlygį tiems musulmonams, kurie, gyvendami bendruomenėje, nusprendė pasidalinti kitų žmonių sunkumais.

Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) būdamas ypač išauklėtas ir mandagus, netgi susidūręs su grubiu neapsišvietusių, netoliaregių žmonių elgesiu, jokių būdu nesikriau-

121. Tirmizi, Fitan, 7/2167.

122. Ahmad, 4/278

dė jų ir toliau su jais gerai elgėsi. Jo dėdė Abasas (*tebūnie Allahas palaimina jį*) gailėdamas sūnėno pasakė:

– O, Allaho pasiuntiny! Matau, kad žmonės jus verčia nerimauti, jų sukeltos dulkės jums trukdo. O ką, jeigu jums įrengtume atskirą vietą pavėsyje, ir jūs bendrautumėte su žmonėmis ten stovėdamas?

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), siųstas kaip mylintis pasaulius, suriko:

– *Ne! Kol Allahas manęs nepaims nuo jūsų ir nesuteiks ramybės, aš būsiu tarp jūsų. Tegu lipa man ant kulnų, tempia už drabužių ir suteikia nepatogumus sukeltomis dulkėmis!*¹²³

Savo bendruomenei Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) patarė elgtis taip pat:

„*Musulmonas, kuris yra tarp žmonių ir kenčia jų sukeltus nepatogumus, žymiai geresnis už tą, kuris nebūna kartu su žmonėmis ir nepatiria nerimo.*“¹²⁴

„*Žmogus negali gyventi be brolio. Tai tarsi dvi rankos, kur viena negali būti be kitos.*“¹²⁵

„*Kai tikintieji susitinka vienas su kitu, jie tarsi dvi rankos, prausiančios viena kitą.*“¹²⁶

123. Darim, Mukaddima, 14; Ibn Abu Šaiba, Musannaf, 7/90; Sad, 2/193.

124. Tirmizi, Kijamat, 55/2507.

125. Dailjami, Firdaus, 3/409/5251.

126. Sjudi, Džamiul ahadis, Nr.21028; Dailjami, Firdaus, 4/132/6411; Suljami. Adabus suhba. Egiptas, 1410, 1/95/128.

Islamas moko žmones dirbti dėl apsirūpinimo maistu, kurti šeimą ir auginti vaikus, padėti žmonėms, būti „duodančia ranka“, teisingai disponuoti laiku, stengtis kaip galima daugiau gauti šiame gyvenime naudos, kuri bus reikalinga kitame gyvenime. Islamas liepia skelbti visiems žmonėms tiesą, apsaugant juos nuo neteisingų poelgių, saugoti savo turtą, gyvenimą, garbę, palikuonis, Tėvynę. Taip mūsų religija skatina žmones aktyviai dalyvauti visuomeniniame gyvenime. Skiepija žmonėms mintį, kad atlikus gerą poelgį kaip kruopelytę, ir blogą poelgį kruopelytės dydžio užtikrintai turėsi atlygį.¹²⁷ Islamas moko žmones būti labiau atidžius, užtikrina aktyvų ir dinamišką gyvenimo būdą.

Kviesdamas žmones socializuotis, Islamas niekuomet neprieštarauja individualiam garbinimui ir apmąstymui. Islamas pataria visus darbus dėl bendruomenės gerovės atlikti Allahu vardu ir su nusiteikimu garbinimui. Nusistačius principą „halvat dar andžuman“ (vienatvė minioje), Islamas reikalauja būti tokioje būsenoje, kur „žmogus gyvena visuomenėje, tačiau širdimi yra su Allahu“. Kitaip tariant, Islamas žmonėms skiria tikslą gyventi pagal principą: „Rankos darbe, širdis su Kūrėju.“

Tokie principai, kaip „tafakkuri maut“ (pamąstymai apie mirtį), tikėjimas likimu ir nuolankumu Allahu valiai jokiū būdu, kaip tai kai kurie neteisingai mano, nedaro žmogaus inertiško, apatiško. Atvirkščiai, tai išmoko musulmonus būti dar atidesnius, paslaugesnius, ir visa siela pasinerti į kiekvieną

127. Az – Zilzalja, 99/7-8; al – An’am, 6/104; az – Zumar, 39/41; al – Fusilljat, 41/46; al Džasija, 45/15.

darbą. Žmogus, kuris atsimena apie mirtį, mąstydamas apie tai, kaip jam mažai laiko, stengiasi atlikti kaip galima daugiau gerų darbų, atlikdamas juos kuo geriau. Jis niekada nešvaistys savo laiko nenaudingiems užsiėmimams, nedarys nuodėmių, patekęs į velnio įtaką.

Musulmonas, tikintis į atlygį, teisingai supranta nuolankumo Allahui reikšmę, puikiai žino, kad visiškai neteisinga tikėtis iš Allaho pačiam nepadarius visko, kas nuo paties priklauso. Vadinasi, kad musulmono širdis būna rami, kada jis, padaręs viską, kas jo jėgomis įmanoma, pateiks viską Allahui. Ir iš viso, nieko kito negali padaryti žmogus, netikintis likimu ir netekęs pasitikėjimo Aukščiausiuoju. Taip, kad tokie žmonės netiki į Allahą, jie su baime laukia savo veiksmų rezultatų, ir kai jų netenkina tai, ko jie tikėjosi, tuoj nusivilia ir praranda viltį.

Kas dėl musulmono, kuris tiki į pasitikėjimą Allahu ir atiduoda likimą į Jo Rankas, netgi tuomet, kai jis atliko viską, kas nuo jo priklauso, bet negauna to, ko tikėjosi, bet kuriuo atveju tikintis atlygio už savo ketinimus. Tuo pačiu jis bus apsaugotas tiek nuo neriboto nusivylimo, tiek ir nuo psichologinio streso. Tai yra jo materialinė ir psichologinė padėtis yra naudingesnė.

Tapęs musulmonu amerikietis Karlas Forbsas sakė:

„Net jeigu aš nebūčiau musulmonu ir žiūrėčiau į problemą kaip socialistas, padaryčiau išvadą, kad negali būti geresnio pagrindo civilizacijai ir visuomenei kaip Islamas.“¹²⁸

128. Ahmet Böken – Ayhan Eryiğit, Yeni Hayatlar, II, 117.

13. Islamas suteikia žmogui aukščiausią vertinimą

Iš visos kūrinijos Islamas tik žmogui skiria išskirtinę vietą ir suteikia garbę. Korano ajatuose skelbiama:

„Mes sukūrėme žmogų nuostabiausiam įvaizdyje.“¹²⁹

„Mes pagerbiame Adomo sūnus ir leidžiame jiems keliauti sausuma ir jūra. Mes apdalinome juos gėrybėmis ir dovanojome jiems pirmenybę prieš daugelį kitų kūrinijų.“¹³⁰

Kartą prieš pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ėjo laidojimo procesija. Jis atsistojo. Jam pasakė:

– O, Allaho pasiuntiny! Tai juk judėjo laidotuvės!

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ištarė:

– *O ar jis ne žmogus?*¹³¹

Kaip matyti, Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) rodydamas pagarbą atsistojo prieš žmogų, kurį Visagalis Valdovas sukūrė geriausiu atvaizdu. Taip jis parodė, kad ne tik gyvieji, bet ir mirusieji nusipelno pagarbos.

Pasakoja Jala bin Mura (*tebūnie Allahas palaimina jį*):

„Kartu su pranašu (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) aš dalyvavau daugelyje žygių. Kai mūsų lauke Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pastebėdavo nukauto

129. At – Tin, 95/4.

130. Al Isra, 17/70.

131. Buhari, Džanaiz, 50; Muslim, Džanaiz, 81.

žmogaus kūną, jis įsakydavo tuojau pat jį atiduoti žemei, net neklausdamas, ar jis musulmonas, ar netikintis.“¹³²

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

*„Laužyti kaulus mirusiam tokia pati nuodėmė kaip ir laužyti kaulus gyvajam žmogui.“*¹³³

Kokią vertę turi gyvybė ir siela gyvojo žmogaus, kur netgi po mirties jo kūnui skiriamas toks dėmesys ir pagarba?

Šventame Korane nurodoma:

„Kas nužudys žmogų ne už žmogžudystę ar platinimą nedorybių žemėje, tas tarsi nužudė visą žmoniją, o kas išsaugos žmogui gyvybę, tas tarsi išsaugos gyvybę visai žmonijai.“¹³⁴

Būtent todėl pagal Islamo principus neįstatymiškas žmogaus nužudymas laikomas didele nuodėme, ir tam, kad sulaikytų žmones nuo tokios nuodėmės įvykdymo, buvo nustatytos griežtos baudmės.

Chazratas Maulianas sakė:

„Jeigu aš pasakysiu apie tikrąją žmogaus kainą, tai sudegsiu aš ir šis pasaulis! Tačiau gaila, kad žmogus nesuprato savo vertės ir pigiai save pardavė. Nors žmogus iš prigimties

132. Hakim, 1/526/1374; Darakutni, 4/116; Baihaki, As – Sunnanu kubra, 3/386.

133. Ibn Madža, Džanaiz, 63.

134. Al – Maida, 5/32.

yra labai brangus atlasinis audinys, jis padarė save lapiniu drabužyje.“¹³⁵

Aukščiausias Allahas, apsaugodamas netgi Savo nuodėmingus tarnus, netgi piktžodžius, skirtus jiems, laiko didele nuodėme. Kategoriškai draudžiama tyčiotis iš žmonių, juos mėgdžioti, turėti blogą nuomonę apie juos, viešinti jų klaidas ir paslaptis.¹³⁶

Visagalis Viešpats praneša, kad gali atleisti nusižengimus, padarytus Jam, tačiau negali atleisti svetimų teisių pažeidimo ir sprendimas už skriaudą lieka nuskriaustajam žmogui.

Žmogui, kuriam Islamas suteikia tokią vertę, buvo suteiktos ir teisės, atitinkančios jo padėtį ir garbę.¹³⁷ Pagal Islamo principus, jau pats žmogaus egzistavimas yra pakankama priežastimi turėti pagrindines teises. Priėmę už pagrindą žmogaus teises vien už priklausymą žmonių giminei, Islamo tyrinėtojai išrinko visa apimančią metodą, ir niekuomet neskirstė žmonių nei pagal religiją, nei pagal tautybę, nei pagal lyties, nei klasės priklausomybę.¹³⁸

135. Mesnevi, psl. 3, beit 1000–1001

136. Al – Hudžurat, 49/11-12.

137. Kadir Mısıroğlu, İslâm Dünya Gürüşü, İstanbul 2008, s.200-201; Prof. dr. Recep Şentürk, İnsan Hakları ve İslâm, İstanbul 2007.

138. Prof. dr. Recep Şentürk, İnsan Hakları ve İslâm, İstanbul 2007, s.13,21.

Antrasis skyrius

TIKĖJIMAS, GARBINIMAS IR ŽMONIŲ TARPUSAVIO SANTYKIAI

TIKĖJIMAS, GARBINIMAS IR ŽMONIŲ TARPUSAVIO SANTYKIAI

I. ISLAMO TIKĖJIMO PAGRINDAI

Tikėjimo mokymo pagrindai remiasi atradimais, bet ne asmeninėmis išvalgomis ir individų supratimu. Islamo religijos mokymo pagrindai išreikšti Korane ir hadisuose taip aiškiai ir tiksliai, kad nebereikia aiškinti ir samprotauti.

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) įvardino šiuos tikėjimo pagrindus:

„Iman (tikėjimas) – tai tikėkėjimas į Allahą, į angelus, į pranašus, į Teismo dieną ir į tai, kad blogis ir gėris įvyksta pagal numatytą.“¹³⁹

Šiuos pagrindus galima formuluoti taip:

1. Tikėjimas Allahu

Pirmoji pareiga kiekvieno, sulaukusio pilnametystės ir esančio sveiko proto, yra savo Kūrėjo Aukščiausiojo Allaho pažinimas, tikėjimas Juo ir garbinimas. Allahas Korane nurodo:

139. Buhari, Iman, 37; Muslim, Iman, 1, 5; Tirmizi, Iman, 4; Abu Davud, Sunnat, 16.

„Debesų Valdove, žemės ir to, kas tarp jų! Garbink Jį ir būk išstvermingas Jo garbinime. Ar žinai kitų šiuo vardu (Jam panašių)?“¹⁴⁰

Nors žmonės, gyvenantys sunkioms sąlygomis ir neturintys net mažiausių žinių apie Islamą, neprivalo vykdyti tokių šariato nurodymų kaip namazas, pasninkavimas, zakiatas ir kt., tačiau jie privalo įtikėti Allahą, nes tikėjimas Allahu užkoduotas pačioje žmogaus prigimtyje. Kiekvienas žmogus, stebintis didingus ir tobulus Visatos kūrinis, savo protu gali suprasti, kad visa tai turi savo Kūrėją. Kiekvienas normalus mąstymas tai patvirtina.

Kiekvienas musulmonas tiki į Aukščiausiąjį Allahą toliau nurodytu būdu.

Allahas egzistuoja, Jis vienintelis. Jis egzistavo prieš pasaulio pradžią ir egzistuoja amžinai. Jis nepanašus į Savo kūriniją ir kūriniai nepanašus į Jį. Jo egzistavimas neturi jokio kito pagrindo, nuo kurio Jis priklausytų, Jis egzistuoja savarankiškai. Jis yra aukščiau to, kad gimtų arba gimdytų. Jis nėra nei tėvas, nei sūnus. Jis nepriklauso nuo vietos ir laiko. Jam nereikalingos jokios priemonės. Jam viskas žinoma, Jis viską girdi ir viską mato. Jis yra absoliutaus ir beribio žinojimo Valdovas.

Jam žinoma viskas, kas įeina į žemę ir išeina iš jos, kas nusileidžia iš debesų ir kas pakyla į debesis. Jis tas, kuris žino tai, kas nematoma, nuo Jo nepasislėps netgi mažiausia

Tikėjimas, garbinimas ir žmonių tarpusavio santykiai

dalelytė nei debesyse, nei žemėje. Viskas, kas mažesnis už dulkelę ir kas didesnis, Jam žinoma.¹⁴¹

Allahas žino, ką neša bet kuri patelė, kiek susitraukia ir padidėja viduriai. Bet koks dalykas Jo pamatuotas. Jam žinomi visi pasauliai: matomi ir nematomi. Prieš Jo žinias vienodi ir tas, kuris kalba paslapčia, ir tas, kuris kalba garsiai, kas slepiasi naktyje ir kas vaikštinėja dieną. Jam žinomos paslapčių paslaptys.¹⁴²

Aukščiausias Allahas yra absoliučios ir beribės galybės Valdovas. Priešingu atveju visa tai, kas yra, ką mes matome, neatsirastų ir negalėtų tęsti savo egzistencijos. Allahas savo esybę paaiškina taip:

– „**Kai Jis iš nebūties sutveria debesis ir žemes, arba kai Jis nori ką nors sukurti, Jis įsako „Būk!“, ir tai atsiranda.**“¹⁴³

– „**Sukurti visus žmones arba prikelti juos po mirties Jam taip pat lengva, kaip atgaivinti vieną žmogų.**“¹⁴⁴

– „**Netgi toks didis įvykis, kaip Teismo diena, kas rodo pažeidžiamumą tvarkos visatoje, Jo galybės dėka prasidės ir pasibaigs akies mirksniu, arba ir dar greičiau.**“¹⁴⁵

141. As – Saba, 34/2–3.

142. Ar – Rad, 13/8–10; Taha, 20/7; al – Kasas, 28/69; as – Sada, 32/6; Hud, 11/5.

143. Al – Bakara, 2/17.

144. Lukman, 31/28.

145. An – Nahl, 16/77.

Jis absoliutaus gyvenimo Valdovas, Jis absoliučios galybės Valdovas, Jis absoliučios valios Valdytojas. Jis nori ir daro viską, ko užsinori. Jam būdingas atributas „kalba“ ir Jis kalba be garsų ir žodžių. Tarpininkaujant pranašams Jis perdavė žmonėms šventas knygas.

– Allahas yra Visatos Kūrėjas ir Jis viską kūrė be draugų ir stebėtojų. Jis yra Kūrėjas, duodantis savo kūriniams gyvybes, pasiimantis jas ir po to vėl prikeliantis. Būtent Jis apiberia teisinguosius tarnus malonėmis, o nusidėjėliams ruošia bausmes. Allahas turi visas savybes, kurias apibūdinamos kaip tobulybė, ir Jis toli nuo savybės, kurias apibūdintų netobulumą.¹⁴⁶

2. Tikėjimas angelais

Angelai – tai spinduliuojančios ir švelnios būtybės, sukurtos Allaho dar iki žmonių, jie belyčiai ir nuolat garbina Allahą. Viešpats, kreipdamasis į angelus, su jais kalbasi. Jie niekada neprieštarauja Allahui ir nepriekaištingai vykdo Jo nurodymus. Jiems nebūdingos žmogiškos savybės, kaip poreikis maistui, gėrimui ir poilsiui, jiems nebūdingas nuovargis. Jiems niekas nenusibosta. Pas juos nėra gyvuliškų instinktų ir žemų norų. Pas juos nėra lytinių poreikių, jie nedaro nuodėmių ir neklysta. Angelai labai stiprūs ir gali greitai judėti. Kad ir kokius sudėtingus jiems skirtų pavedimus, jie aprūpinti pakankama jėga, kad juos atliktų. Allaho nurodymu ir leidimu

146. Prof. dr. Bekir Topaloğlu, "Allah" mad., Diyanet İslâm Ansiklopedisi, II, 488-489; Nesefi, Akâid, psl. 31-36.

jie gali tapti bet koku pavidalu ir forma. Jiems nežinomos paslėptos žinios, būdingos tik Pačiam Allahui. Angelai žino tik tiek, ko juos apmokė Allahas, ir tik tiek, kiek Jis juos įgaliojo.¹⁴⁷

Džinai – tai būtybės, neapčiuopiamos mūsų jutimo organais. Jie, kaip ir žmonės, vadovaujasi protu ir valia, privalo vykdyti dieviškuosius nurodymus. Jų tarpe yra gerų ir blogų, tikinčių ir netikinčių. Šėtonas irgi kilęs iš džinų tarpo.

Pradedamas nuo Adomo šėtonas stengiasi visais įmanomais būdais žmones klaidinti ir vesti iš teisingo kelio.¹⁴⁸ Kiekviena proga pabrėžiama, kad šėtonas yra žmonijos priešas. Allahas skelbia: „**Nesekite šėtono pėdomis. Iš tiesų jis jums – tikras priešas.**“¹⁴⁹ Akcentuojant dėmesį į įvykius, atsitikusius Adomui, skelbiama, kad šėtono priešiškumas Adomo palikuonims tęsis iki pasaulio pabaigos.¹⁵⁰ Korane skelbiama, kad šėtonas su savo sekėjais mato žmones iš tos pusės, iš kurios jie patys nemato, kad jie yra tiesiame kelyje ir prieina iš kairės ir dešinės pusės, iš priekio ir nugaros,¹⁵¹ nepaprastai rodo viską, kas niekinga.¹⁵² Skelbiama, kad šėtonai sudo

147. Al – Bakara, 2/30-34; al – A`raf, 7/11, 27; Hud, 11/69-70; al – Hidžr, 15/28, 51-52; al – Isra, 17/61, 92; al – Kahf, 18/50; Taha, 20/116; Sad, 38/71, 73; an – Nadžm, 53/5; at – Tahrim, 66/6; at – Takvir, 81/20.

148. An – Nahl, 16/63.

149. Al – Bakara, 2/168, 208; al – An`am, 6/142; al – A`raf, 7/22; Ijusuf, 10/5; al – Isra, 17/53; Taha, 20/117; al – Fatyr, 35/6; Jasın, 36/60; az – Zuhruf, 43/62; al – Hidžr, 15/34-38.

150. Al – Hidžr, 15/34-38.

151. Al – A`raf, 7/1-17,27.

152. Al – An`am, 6/43; al – Anfal, 8/48; an – Nahl, 16/63; al – Fussilat, 41/25; an – Naml, 27/24; al – Ankabut, 29/38.

mina žmones tuščiomis viltimis ir duoda jiems melagingus pažadus.¹⁵³ Jie įkalbinėja žmones nepaisyti Allaho įsakymų ir nuodėmių darymo,¹⁵⁴ sėja tarp žmonių nesantaiką, įtikinėja įvairių abejonių, stato spąstus žmonėms.

Viešpats suteikė Iblisui galimybę daryti viską, ką tik jis pageidauja, kol jis bus šiame pasaulyje išbandymo laikotarpiu.¹⁵⁵ Tačiau Allahas skelbia, kad Iblisas nieko negali padaryti su nuoširdžiais ir teisingais vergais, kurie pasitikėjo Allaho valia, nes Aukščiausiasis visuomet juos apsaugos.¹⁵⁶

Šėtono jėga veikia tik tuos, kurie jį pasirinko draugu, ir tuos, kurie Allahui prisiskiria lygiaverčiais. Šėtonas draugas tiems, kas neįtikėjo į Kūrėją.¹⁵⁷ Jis gali paveikti tik tuos žmones, kurie seka jo pėdomis ir gyvena dėl žemų norų tenkinimo. Aukščiausiasis Allahas Korane klausia:

„Pasakyti jums apie tai, ką apsėda velniai? Jie apsėda kiekvieną melagį ir nuodėmingąjį. Jie perduoda tai, kas išgirsta, bet dauguma jų yra melagiai.“¹⁵⁸

Korane patariama kreiptis Allaho gynybos nuo džinų ir žmonių – šėtonų.¹⁵⁹

153. An – Nisa, 4/119-120; al – Isra, 17/64; al – Hadž, 22/52-53; Muhammad, 47/25.

154. Al – Bakara, 2/169; an – Nisa, 4/119; Marjam, 19/83; al – Fatyr, 35/6.

155. Apie kitą šėtono valios laisvę nėra žinių, tačiau akivaizdu, kad ilgas gyvenimas suteiktas tik vienam Iblisui (A. Lütü Kazancı, İslâm Akâidi, s.111).

156. Al – Hidžr, 15/40-42; an – Nahl, 16/99; al – Isra, 17/65; Sad, 38/82–83.

157. Al – A'raf, 7/27, 30; an – Nahl, 16/100; Marjam, 19/83.

158. Aš – Šuara, 26/221-223.

159. Al – A'raf, 7/200; an – Nahl, 16/18; al – Muminun, 23/97-98.

Jokių būdu negalima laikyti Šėtono nenugalimu. Nors Viešpats išbandymų metu ir suteikė Iblisui laiko ir konkrečių galimybių, Jis nedavė jam beribės galimybės ir jėgos. Korane aiškinama, kad Šėtono jėgos silpnos, ir jis neturi galimybių jėga paveikti žmonių, ir kad jis negali nieko kito, kaip tik gundyti blogiu.¹⁶⁰

3. Tikėjimas šventraščiais

Visagalis Allahas apreiškė Savo pranašams tekstus, turinčius savyje tikėjimo aprašymą, garbinimą, doringumo ir kitas taisykles. Pirmieji „suhuf“ ritiniai, siųsti pranašams Ibrahimui ir Musai, originalūs tekstai Toros, Zaburos ir Evangelijos. Šventasis Koranas tai knygos, apreiškotos Aukščiausiojo Al-laho.¹⁶¹

4. Tikėjimas pranašais

Pirmuoju pranašu buvo Adomas (*tebūnie jam taiką*), paskutiniu juo – Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*). Tarp jų buvo siųsta daugybė žinomų ir nežinomų pranašų. Mes neskiriame pranašų. Visi jie buvo ištikimi, patikimi, genialūs žmonės, vykdė savo misiją ir buvo apsaugoti nuo nuodėmių. Nežiūrint į tai, jie neturėjo dieviškųjų savybių. Jiems buvo duotos savybės daryti stebuklus.

160. An – Nisa, 4/76; Ibrahim, 14/22; al – Hidžr, 15/42; an – Nahl, 16/99; al – Isra, 17/65.

161. Al – Bakara, 2/85; Ali Imran, 3/3-4; an – Nisa, 4/163; Taha, 20/133; an – Nadžm, 53/36-37; al – Hadid, 57/26-27; al – A'la, 87/18-19.

Istorijoje nėra nė vienos tautos ar bendruomenės, kuriose nesilankytų pranašai. Viešpats siuntė pranašus visiems žmonėms.¹⁶²

5. Tikėjimas pomirtiniu gyvenimu

Aukščiausias Allahas apdovanojo žmogų didžiausiais gebėjimais ir suteikė nesuskaičiuojamų gėrybių. Mes negalime įsivaizduoti, kad visa tai neturi tikslo. Tuo pačiu metu Viešpats reikalauja iš savo vergų kai kurių nurodymų vykdymo tiems, kas vykdo Jo nurodymus, žada apdovanojimą ir įspėja bausme tuos, kas nevykdo Jo valios. Pomirtinis gyvenimas – tai didžioji atsiskaitymo diena, kada išsipildys Allaho pažadai, kada žmonės gaus apdovanojimą už savo darbus žemiškajame gyvenime, ir kai bus matomas gėris ir blogis, netgi dulkelės dydžio.

Žemiškajame gyvenime, kai kurie žmonės, atsidūrę tironų valdžioje, patiria priespaudą ir kančias ir šiame pasaulyje nieko nemato, išskyrus sunkumus ir netektis. Ir atvirkščiai, kiti žmonės laimingi, gyvena turtingai ir yra patenkinti, jie kankina silpnuosius. Nejaugi šių dviejų grupių gyvenimo istorija kartu su mirties skraiste pasibaigs, nejaugi neateis laikas, kada kiekvienas gaus tai, ko nusipelnė? Nejaugi teisingumas netriumfuos prieš tironiją ir piktadarystes?

Argi būna taip, kad teatro grupė, atlikusi pirmą veiksmažinį žiūrovams, nuleidžia užuolaidą ir baigia vaidinimą, nors siužetinė linija nebaigus nutraukta ir reikalauja paaiškinimo?

162. An – Nahl, 16/63; al – Fatyr, 35/24; Junus, 10/47.

Jeigu taip atsitiktų, ką pagalvotų žiūrovas, kuris nusiteikė veiksmui ir pradėjo apmąstyti įtemptais nervais bei nuspėti pagrindinę artistų ir pjesės autoriaus mintį? Netgi vaikas, kuris protingai mąsto, nenorėtų užbaigti vaidinimo šitokiu būdu. Taigi, kaip galima pagalvoti, kad Allahas, kuris viską sukūrė pačiu tobuliausiu būdu ir žino apie viską, gali praveisti šios didžiulės Visatos pristatymą tokiu neskoningu būdu, kokiui neišdrįstų netgi vaikas?¹⁶³

Jeigu Aukščiausias Allahas, pačiu nuostabiausiu būdu sukūręs šį pasaulį, kuriame mes gyvename, mums pažada, kad sukurs kitą, skirtingą nuo žemiškojo gyvenimą, pavadintą pomirtiniu gyvenimu, niekas neturi teisės tuo abejoti. Juk Visagalis Viešpats nuolat įrodo mums, kad tam Jam užteks ir galybės, ir jėgos.

Abu Razinas (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pasakojo taip:

„Kartą aš paklausiau:

– O, Allaho pasiuntiny! Kokių būdu Allahas prikels Savo kūrinius? Ar yra pavyzdys žemiškame gyvenime?

– Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) atsakydamas uždavė man klausimą:

– *Argi tu su savo gentine nepraėjai per lygumą, kur jūs gyvenote sausros metu? Argi nekeičiavai tada pavasarį ta pačia lyguma, kai viskas aplink sužaliavo?*

163. Ramazan al – Būti, Kubral iakinijatil kaunijja, psl. 180.

Kai aš atsakiau teigiamai, Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paaiškino:

– *Būtent tai ir yra įrodymas to, kaip Allahas iš naujo viską atkurs. Tokiu būdu Allahas prikels ir mirusius!*¹⁶⁴

Taip vieną kartą ateis pasaulio pabaiga, visas žemiškasis gyvenimas ateis į savo pabaigą. Ir prasidės pomirtinis gyvenimas. Po mirties žmonės vėl bus prikelti ir apklausti apie žemiškuosius veiksmus. Kas įtikėjo ir darė gerus darbus, pateks į Rojų, o kas viską neigė – pateks į Pragarą. Kas dėl tų, kurie įtikėjo, bet darė nuodėmes, jie išbus Pragare lygiai tiek, kiek nusipelnė už savo nuodėmingą elgesį, o po to pateks į Rojų. Bet jeigu gaus atleidimą, tuomet pateks į Rojų iš karto.

6. Tikėjimas Dievišku likimu

Aukščiausias Allahas iš anksto žino, kokius poelgius vykdys žmonės, žino viską, kas liečia Jo kūrinį. Kai ateina laikas, viskas vyksta taip, kaip žinoma Allahui iš anksto. Čia nėra, kaip mano kažkurie, prievartos, t. y. niekas neverčia žmonių vienaip ar kitaip pasielgti. Visagalis Viešpats dėka savo Dieviškumo privalo žinoti žmonių poelgius, kurios jie vykdys ateityje, o taip pat visus įvykius, kurie vyks visatoje. Priešingu atveju kultų klausimas apie Kūrėjo trūkumus.

Žmogus elgiasi laisva valia ir nėra priverčiamas. Taip kaip Aukščiausias Allahas Savo išankstiniu žinojimu jau žinojo apie tai, kas buvo ir kas bus, nes Aukščiausiajam Allahui

laiko sąvoka neegzistuoja. Jis iš pat pradžių tai užrašė. Žinoti, nereikia padaryti. Galima apskaičiuoti saulės užtemimo valandas ir minutes, tačiau užtemimas įvyksta ne todėl, kad mokslininkai žino apie tai. Saulės užtemimas įvyks bet kurio atveju, o mokslininkai tyrinėja, todėl iš anksto žino apie įvykio laiką. Egzistuoja skirtumas tarp išankstinio ko nors žinojimo, sukūrimo atitinkamų užrašų ir įvykio to, kai ateis jo laikas. Naudodamasis laisva valia, žmogus gali panorėti kažką nuveikti, o esant būtinybei ir išbandyti. Allahas sukuria tą ar kitą veiksmą, t. y. duoda galimybę įvykdyti norimą poelgį. Tačiau Allahas patenkintas gerais darbais ir nepatenkintas blogais poelgiais.

II. GARBINIMAS ISLAME IR JAME ESANTI IŠMINTIS

Iš praeitų skyrių mes sužinojome apie Allaho egzistavimą, Jo priemones, supratome, kad žmogus sutvertas pačiu nuostabiausiu būdu ir Viešpats suteikia jam ypač didelę reikšmę. Jis suteikė žmogui daugybę galimybių ir įvairių malonių. Argi po to galime įsivaizduoti, kad žmogui šiame pasaulyje nėra jokių įsipareigojimų ir atsakomybių? Argi galima manyti, kad protingo žmogaus padėtis niekuo nesiskiria nuo gyvūnų ir kitų neprotingų būtybių? Kaip mes galime įsivaizduoti, kad žmogus tik gers, valgys, tuoksis, dauginsis. O po to paskirto gyvenimo periodo išeis į nebūtį, ir mirtis jį praris?

Korane Viešpats įsako:

„Nejaugi jūs tikėjotės, kad Mes sutvėrime jus dėl pramogos ir kad jūs nebūsite sugražinti pas Mus?“¹⁶⁵

„Aš sukūriau džinus ir žmones tik tam, kad jie paklustų Man.“¹⁶⁶

„Paklusk tavo Viešpačiui iki tol, kol įsitikinimas (mirtis) neateis pas tave.“¹⁶⁷

Garbinimas – tai vykdoma tarnystė Allahui, paklusnumas Jam ir nusilenkimas Jam. Pačia plačiausia prasme garbinimas yra poelgiai, žodžiai, jausmai ir mintys, atitinkantys Kūrėjo pažymėtus kriterijus.

Garbinimas – dėkingumo išraiška, kurią Allaho vergai turi jausti Aukščiausiam Allahui už visas Jo dovanotas malones.

Iš tiesų garbinimas duoda naudą pačiam žmogui, kadangi išgelbėja jį nuo prisirišimo prie materialaus pasaulio, nukreipia žvilgsnį ir mintis į aukštesnius siekius ir atveria jam horizontus.

Iš kitos pusės, garbinimas neapsiriboja vien žmogaus dvasingumu ir neturi tikslo tik būsimam gyvenimui. Kartu su dvasine garbinimas suteikia ir materialinę naudą, kadangi Islamas – tai sistema, kuri neignoruoja nė vienos žmogaus interesų srities, ir apima visas gyvenimo puses.

165. Al -Muminun, 23/115.

166. Al – Zarijat, 51/56.

167. Al – Hidžr, 15/99.

Taip Islamas įtvirtina harmoniją tarp įvairių žmogaus veiklos sferų. Štai kodėl pasaulietiški reikalai, atitinkantys dieviškuosius nurodymus, atneša apdovanojimą (sevap), o garbinimas savo ruožtu turi daug tiek materialinio, tiek fizinio pobūdžio naudos. Bet jeigu nors dalį subtilybių ir išminties žmogus paslėptų garbinime, kurį galima pažinti savo protu, didesnės dalies jis nesupras. Svarbiausia garbinime – tai nuoširdus tarnavimas Allahui, bet ne siekimas pasaulietiškos gerovės. Siekiant paskatinimo ir stimuliacijos, mums norėtųsi trumpai pakalbėti apie garbinimo naudą.

1. Namazas ir jame esanti išmintis

Namazas – tai garbinimas,¹⁶⁸ kuris pradedamas nuo „takbyro“ (gyrių) ir baigiamas „saliavatu“ (taikos palinkėjimu)

168. Kai kurie žmonės galvoja, kad musulmonai atliekant maldą garbiną Kaabą. Tai yra labai klaidinga nuomonė. Musulmonai atliekant maldą niekuomet negarbino Kaabo arba „Jodą akmenį“. Jie niekuomet nenusilenkė prieš Kaabą arba „Jodo akmenį“. Atliekant maldą, musulmonai nusikreipia link vietos, kur yra Kaaba, o ne link Kaabos pastato. Jeigu Kaaba net ir bus nugriauta arba rekonstruota, vis tiek maldos atlikimo metu naudojama kryptis nesikeis ir išliks ta pati (Hamīdullah, *Islām‘a Giriš*, psl. 108.)

Net tais laikais, kurie buvo prieš Islamą, kai Mekoje vyravo pagonybė, aplink Kaabą ir jo viduje buvo pastatyta daug stabų, niekuomet Kaabas nebuvo tapatinamas su stabais. Jį visada vadindavo „Beitullah“ – „Allaho Namas“. Nors žmonijos egzistavimo laikotarpiu žmonės būdavo paveikti klaidingos pasaulėžiūros – garbino akmenis ir augalus, jie niekuomet negarbino paties Kaabo, „Jodą akmens“ ir „Makami Ibrahim“ – vietos, kur stovėjo pranašas Ibrahimas (*tebūnie jam taiką*), ir nepriskirdavo jiems dieviškos savybės. Tokiu būdu Allahas globoja šias šventas vietas.

ir kuris susideda iš konkrečių kūno judesių ir žodžių. Prieš pradėdamas tokias garbinimo apeigas kaip namazas, „tavaf“ (ėjimas aplink Kaabą), Korano skaitymas, Aukščiausiasis Allahas nurodo musulmonams atlikti apsiplovimą, siekti kūno, drabužių ir aplinkos švaros.¹⁶⁹

169. Turkiškame laikraštyje „Star Gazetesi“ 2009 metų vasario 17 dieną išėjo Murato Birselio straipsnis su pavadinimu „Namazas saugojo nuo nusikaltimų“. Anot jo žodžių, manydamas kad tuose „miestuose, kurių mečetėse atlikinėjama malda, palyginus su miestais, kur neatlikinėjama malda, nusikaltimų kiekis turi būti mažesnis.“ Muratas Birselis pradėjo tyrinėti šią temą. Apie savo tyrimo rezultatus jis rašo:

„Pavyzdžiui, anot statistinių duomenų, nusikaltimų skaičius, tenkantis vienam gyventojui, skirtingose šalyse procentiškai yra toks:

1. Kolumbija (0,61%); 2. Pietų Afrika (0,49%); 3. Jamaika (0,34%); 4. Venesuela (0,31%); 5. Rusija (0,2%); 6. Meksika (0,13%); 7. Estija (0,107%); 8. Latvija (0,103%); Lietuva (0,102%); Baltarusija (0,098%); 11. Ukraina (0,094%); 12. Naujoji Gvinėja (0,083%); 13. Kirgizija (0,0802%); 14. Tailandas (0,8%); 15. Moldova (0,078%); 16. Zimbabvė (0,074%); 17. Seišeliai (0,073%); 18. Zambija (0,07%); 19. Kosta Rika (0,06%); 20. Lenkija (0,056%).“ Išskyrus Kirgiziją, visose kitose šalyse beveik 100 procentų gyventojų deklaruoja save kaip krikščionis. Tik Kirgizijoje beveik 75 procentai gyventojų deklaruoja save kaip musulmonus (bet atliekančių namazą mečetėje žmonių kiekis yra mažesnis nei 75%). Ir jeigu vienoje šalyje žmonės atlieka namazą, palyginus su kitomis šalimis, kur neatliekamas namazas, žmonių polinkis į nusikaltimus sąlyginai procentiškai yra daug mažesnis.

Įdomu, ar pasaulis turi žinių apie šias tiesas? Neabejotinai! Norint sužinoti priežastis, kodėl padaroma mažai nusikaltimų musulmoniškose šalyse, nors apie tai garsiai nekalbama, atliekami rimti moksliniai tyrimai (žiūrėkite, Cordoba. Ana: „An Examinational Causes of Murder Rates in Islamik Societie“, „American Societi of Criminologi“). Beveik nėra nė vieno, kuris viešai susietų šiuos duomenis su namazu. Gali būti, kad vėliau kažkam ateis į galvą mintis, remdamas šiais duomenimis, atlikti nusikaltimų kiekio tyrimus Londono arba Paryžiaus miestų rajonų, kuriuose yra mečetės, ir kuriuose nėra. Tai būtų nuostabu! Mūsų manymu, šitie rezultatai sudomintų ir priverstų susimąstyti visą pasaulį!

Tyrinėjant „taharat“ (mažasis apsiplovimas) ir „gusl“ (didysis apsiplovimas) matyti, kokią svarbią reikšmę Islamas skiria kartu su dvasiniu apsivalymu ir fizinei švarai. Dėl to knygos „Dievo tarnystė“ ir „Islamo teisės“ yra pagrindiniai šaltiniai musulmonams semtis žinių, prasideda skyriais, kuriuose nagrinėjami švaros ir apsivalymo klausimai. Pažymėtina namazo nauda ta, kad jis įpareigoja gyventi būdingą švaros principui gyvenimą.

Kita vertus, namazas sulaiko žmogų nuo daugybės nepriimtinių poelgių ir veiksmų, nuo iškrypimų ir blogų polinkių. Namazas trukdo nekontroliuojamam patenkinimui įvairių pročių ir polinkių.¹⁷⁰

Musulmonai atlieka namazą penkis kartus dienoje, todėl jis tampa labiausiai veiksmingu prieš žemus poelgius, trukdančius minėti Allahą. Namazas sutvarko norus ir užgaidas, stimuliuoja tokias savybes kaip teisingumas ir pastovumas bet kuriuose situacijose. Taip musulmonas, atlikdamas dėl Allaho namazą, vengdamas nuodėmių ir žemų poelgių ištaiso savo gyvenimą šiame ir pomirtiniame gyvenime.

Kažkas atėjo pas pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir pasakė:

– Štai tas žmogus naktimis atlieka namazą, o dieną užsiima vagyste.

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ištarė:

170. Al – Ankabut, 29/45.

– *Jeigu jis atlieka tikrą namazą, šis namazas ir Korano ajatai, kuriuos jis skaito namazo metu, padės jam nuo šios ydos.*¹⁷¹

Namazas lemia aiškesnį suvokimą to, kad Allahas yra vienintelis žemės Valdovas, žmogus pradeda nuolat tai prisiminti.

Penkis kartus per dieną nustatytu laiku atliekamas namazas atitraukia žmones nuo kasdienių rutinos reikalų ir tarnauja dvasinės ramybės įgijimui. Kažkuriam laikui atitraukdamas žmones nuo visokeriopų pasaulietinių problemų, namazas suteikia galimybę išreikšti Allaho valiai nuolankumą ir padėką. Tuo pačiu metu, kai žmogus atlieka nusilenkimą, jis susitinka su savimi ir įgauna galimybę kreiptis į savo vidinį pasaulį. Amerikietis Metas Sailesmenas, kuris anksčiau buvo misionieriumi, vėliau priėmė Islamą, sako:

„Atlikdamas namazą, aš įgaunu nusiramimą. Ypač penktadieninio namazo metu. Laikotarpiu, kai atlieku namazą mečetėje, tai ypatingi momentai, kai mano siela įgauna ramybę.“¹⁷²

Daktaras Timoti Džanoti rašo:

„Kai aš atlieku nusilenkimą, įgyju nusiramimą. Aš jaučiuosi saugiai. Tarsi randuosi taikos pasaulyje. Kai aš atlieku nusilenkimą, atsiranda jausmas, tarsi aš iš tolybių grįžau į savo namus. Tarsi atsidūriau prieš Allahą. Aš sugebėjau

171. Ahmad, II, 447.

172. Ahmet Böken – Ayhan Eryiğit, Yeni Hayatlar, I,49.

paiškinti tik tokiu būdu. Namazas – tai nusiramino ir ramybės jausmas.“¹⁷³

Namazas tai ne tik dvasinis maistas sielai, tuo pat metu jame yra ir kūno išgijimas. Be to, visiems žinoma tiesa: namazo metu juda skirtingos kūno dalys, lankstosi sąnariai, skirtingi raumenys, įgaunama budrumo būseną.

Namazas – pusiausvyra musulmonų gyvenime. Šis garbinimas kasdien atliekamas paskirtu laiku įpratina žmogų prie disciplinos ir harmoningo gyvenimo būdo.

Musulmonai gali atlikti namazą bet kur, tačiau Islamas skatina atlikti namazą kolektyve, susirinkus vienoje vietoje. Kolektyvinis namazas, kuris neskiria žmonių rasiniu ar nacionaliniu pagrindu, nesureikšmina padėties visuomenėje ir socialinėje būsenoje, surenka žmones vienoje eilėje garbinimui, suteikia paramą visuomeniniams ryšiams ir stiprina bendrystės vertės suvokimą. Vieningos bendruomenės atmosfera, kurios nariai susivienija mintimis, tikslais, didele dalimi išnyksta skirtumas tarp individų, taip sieloje atsiranda lygybės ir brolybės jausmas. Taip atsiranda religinis entuziazmas ir įkvėpimas.

173. Ahmet Böken – Ayhan Eryiğit, Yeni Hayatlar, I,49. Apie žmones, kurie gimė kitokioje religijoje nei Islamas, o vėliau tapo musulmonais žr. prof. dr. Ali Köse, Conversion to Islam: A Study of Native British Converts, London: Keagan Paul Internationak, 1996 (Neden İslâm'ı Seçiyorlar: Müslüman olan İngilizler üzerinde psiko – sosyolojik bir inceleme, İstanbul 1997); A. Ari – Y. Karabulut, Neden Müslüman Oldum, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı yay., 2007; Defne Bayrak, Neden Müslüman Oldular? İstanbul: İnsan yayınları, 2008.

Atliekamas kiekvieną dieną penkis kartus namazas – tai nedidelė ir lengvai įvykdoma pareiga. Iš 24 valandų tik 24 minutėms žmogus palieka pasaulietiškus reikalus ir atsiduoda Aukščiausiajam Allahui. Ši nereikšminga auka žmogui atneša daugybę materialinių ir dvasinių gėrybių.

2. Pasninkas ir jame esanti išmintis

Pasninkavimas – tai garbinimas, kuris prasideda aušros metu ir baigiasi saulei nusileidus, visą tą laiką susivaldžius nuo gėrimo, maisto, lytinių santykių tenkinimo. Šis garbinimas atliekamas kasmet 29 arba 30 dienų, pasirodžius mėnulio mėnesiui Ramadanui.

Dėl pasninko laikymosi tobulėja mūsų dorybinė savijauta ir įgyjami labai svarbūs gyvenime bruožai: kantrybė, valia, atsisakymas „nafso“ (esminio instinkto) norams. Prieš nesibaigiančius norus valgyti, gerti ir tenkinti lytinius poreikius pasninkas yra tarsi skydas, saugantis individo garbę ir orumą. Taip pat pasninkas padeda įgyti žmogui nuostabius dorovingus bruožus: pastangas, atsispyrimą, pasitenkinimą, ištvėringumą ir kantrybę.

Pasninkas, davęs mums alkį ir susilaikymą, primena apie mums dovanotas vertybes. Pasninkas pripildo mūsų širdį dėkingumu Allahui, gailėstingumu ir noru pagelbėti jo vergams. Šių ypatybių dėka pasninkas tampa efektinga priemone nepasitenkinimo, pavydo ir kitų negatyvių emocijų, destabilizuojančių visuomenę, neutralizavimui.

Pasninkas buvo skirtas ne tik musulmonų bendruomenei, bet ir ankstesnėms tautoms. Allahas Korane nurodo:

„O tie, kurie įtikėjote! Jums skirtas pasninkas, toks pats, kaip ir buvo skirtas jūsų pirmtakams, – galbūt jūs išsigąsite.“¹⁷⁴

Kad pasninkas suteiktų dvasinę naudą, asmuo, besilaukiantis pasninko, kategoriškai privalo vengti melo, barnių, smerktinų veiksmų ir nuodėmių. Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) patarė saugoti ramybę, o į grubumą prieš žmogų atsakyti tylėjimu. Taigi musulmonas, kuris ketina pasninkauti taip, kaip pridera, tuo pačiu išvengia pasireiškiančių blogų savo charakterio bruožų ir nusišalina nuo jų.

Pasninkas žmogų padaro sveikesnį ir energingesnį. Tai galima pamatyti ant žalių medžių. Rudenį, nukritus lapams, medžiai užmiega ir iki pavasario, kol neištirps sniegas, jų šaknys nenaudoja vandens. Kai po keleto mėnesių, per kuriuos medžiai laikosi pasninko, ateina pavasaris, lapų ir žiedų gausa mums rodo, kad augalas sustiprėjo. Netgi metalas reikalauja pasninko laikymosi. Po ilgo darbo variklis ir įvairius aparatus priklauso išjungti. Taip aprūpinamas aukštesnės galios sugrįžimas.

Medikai tvirtina, kad mažesnis negu trisdešimties dienų pasninkas neduoda ypatingo efekto. Taip pat ir po keturiasdešimties dienų pasninkavimo priprantama ir susilaikymas nuo maisto ir vandens jau neatneša naudos. Pastaruoju metu vakarų medicina kai kurių lėtinių susirgimų gydymui naudoja

174. Al – Bakara, 2/183.

naują metodą – pasninkavimą –, kurio trukmė nustatoma priklausomai nuo ligonio savijautos ir būklės.¹⁷⁵

Pasninkavimas pagerina galvos smegenų ir širdies darbą. Norėtuši priminti, kad pasninko tikslas nėra kūno kankinimas ar suteikimas jam nepatogumų. Todėl šiuo atžvilgiu Islamas kaip ir visuomet reikalauja saikingumo ir pamatuoto požiūrio. Laikantis pasninko Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) patarė keltis anksti auštant maistą priimti ir vakare skubėti nutraukti pasninką.¹⁷⁶ Vadinasi, kad pagrindinis pasninko uždavinys yra savo įsipareigojimų prieš Allahą įvykdymas, garbingumo pasiekimas, o taip pat bendruomenės ir individų tobulėjimo keliu sukurti taikos ir ramybės atmosferą, kuria Allahas bus patenkintas.

3. Zakiatas, aukojimas ir jame esanti išmintis

Zakiatas – tai kasmetinis aukojimas 2,5% viso turto ir asmens lėšų, turinčių atitinkamą kiekį materialinių lėšų (tai yra vienos šeimos metinis grynas pelnas, kuris apytiksliai lygus 4050 eurų). Zakiatas dalinamas neturtingiesiems, vargšams, mokesčių rinkėjams, žmonėms kito tikėjimo, kurių širdys linksta link islamo, belaisviams jų laisvei gauti, žmonėms, kurie užsiima veikla Allaho kelyje, ir keliauninkams.¹⁷⁷

Gyvūnai bei žemės ūkio produktai taip pat yra apmokesdinami mokesčiu. Bet jų apskaičiavimo tvarka turi savų ypa-

175. Prof. dr. M. Hamidullah, *Islām'a Giriş*, psl. 104.

176. Buhari, Saum, 45; Muslim, Syjam, 48; Tirmizi, Saum, 17/708.

177. At – Tauba, 9/60.

tumų. Zakiatas už žemės ūkio produktus yra vadinamas „ušr“ (dešimtinė). Nors žodžiai „sadaka“ (auka) ir „infak“ (aukojimas) laikas nuo laiko vartojami „zakiato“ reikšme, kurio mokestis yra privalomas, dažnai reiškia pagalbą, kuri yra savanoriškai suteikiama tiems žmonėms, kam jos reikia.

Zakiatas, auka ir aukojimas sulaiko žmogų nuo išdidumo ir pasipūtimo, šios savybės gali atsirasti pas pasiturinčius žmones dėl jų turto apsvaigimo bei vargšams užkerta kelią tokiems negatyviems jausmams kaip pavydas ir neapykanta turtingiems žmonėms. Taip išsaugoma ramybė visuomeniniame gyvenime, tarp žmonių tvirtėja brolybės ir meilės ryšiai. Mažėja praraja, skirstanti turtingus ir vargšus. Sumažinus neturtingų žmonių skaičių beveik iki nulio, tuo pat metu labdara užkerta kelią blogiui. Kartą halifas Umar bin Abdul'aziz nusiuntė zakiato rinkėją į Afrikos šalis. Tarnautojas grįžo neišdalinęs zakiato, kadangi nerado žmonių, kurie jį būtų priėmę. Ir tada halifas už tuos pinigų išpirko ir paleido belaisvius.¹⁷⁸

Zakiatas – tai tiltas, kuris yra pastatytas tarp žmonių, priklausantiems skirtingiems socialiniams sluoksniams, jis jungia visuomenę. Dėl šios priežasties mūsų pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

„Zakiatas tai Islamo tiltas.“¹⁷⁹

Iš principo, zakiatas, kuris taip džiugina visuomenės narius, kurie jaučia nepriteklių, daugiausia naudos atneša tam, kuris moka jį, nes žodis „zakiatas“ turi tokias reikšmes kaip

178. Būti. Fikhus sira. Beirutas, 1980, psl. 434.

179. Baihaki, Šuab, 3/20, 195; Haisami, 3/62.

„švara, padidėjimas, gausybė, palaima“. Zakiatas išgelbėja žmogų nuo dvasinių ligų ir blogų savybių, garantuoja turto išvalymą ir atsiunčia žmogui palaimą.¹⁸⁰ Šis garbinimas taip pat auklėja bei reguliuoja žmonių norą būti savininkiškais ir valdyti materialines vertybes.

Zakiatas – tai viena iš pasiturinčių žmonių padėkos išraiškų už visus dieviškus gėrius, kurie jiems yra dovanoti. Visagalis Viešpats sako, kad už dėkingumą Jis padidina gėrius, bet už nedėkingumą žmonių laukia rūsti bausmė.¹⁸¹

Zakiate taip pat yra keletas naudų ekonomine prasme – nacionalinio kapitalo apyvarta, jos sėkmingas funkcionavimas bei augimas, rinkos ir prekybos atgaivinimas.

Taip pat dėl zakiato realizuojama pagalba tiems, kurie tarnauja Allaho kelyje, o tai skatina žmones daryti gerus darbus. Padedant mokslininkams bei studentams, zakiatas ruošia dirvą mokslo vystymuisi.

Zakiatą geriausiai ne imti, o duoti. Mūsų pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

„Duodanti ranka geresnė už imančių. Pradėk padėti nuo tų asmenų, kuriuos tu išlaikai. Pats geriausias aukojimas – tai aukojimas didesnio kiekio nei reikia. Jeigu žmogus nieko neprašo kitų žmonių, Allahas padarys taip, kad jis niekada nejaus poreikio kituose žmonėse. Kas yra patenkintas tuo, ką turi, Allahas praturtins jį.“¹⁸²

180. At – Tauba, 9/103; as - Saba, 34/39.

181. Ibrahim, 14/7.

182. Buhari, Zakiat, 18; Muslim, Zakiat, 94-95, 106, 124.

Todėl musulmonas, kuris trokšta pasiekti didelių aukštumų, turi stropiai dirbti ir stengtis tapti „duodančia ranka“. Žmonės, išsivadavę nuo tinginystės ir vargo, galų gale atras norą dirbti ir uždirbti.

Jeigu zakiatas nėra mokamas, tai visos šios naudingos savybės taps savo priešprieša ir suteiks didžiulę žalą tiek žmogui, tiek visai visuomenei.

Šykštumo liga, kurios neišgydė zakiato mokėjimu, priverčia žmogų kentėti ne tik šiame gyvenime, bet ir amžinajame gyvenime taps bausmės priežastimi.

Mūsų pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

„Jeigu Aukščiausiasis Allahas apdovanojo ką nors turtu, o žmogus nemoka iš jo zakiato, Teismo Dieną šie turtai pavirs milžiniška gyvate, kuri išlįs jo pasitikti. Ant galvos šios gyvatės yra dvi dėmės (nurodančios jos žiaurumą ir nuodų jėgą). Tą Dieną ši gyvatė apsisvys aplink žmogaus kaklą (uždengdama kartu ir burną) ir, įnirtingai įkąsdama, tars: „Aš esu tavo turtas (kurį tu taip stipriai mylėjai), aš esu tavo lobiai““.

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakė, kad ateis tokie laikai, kai žmonės manys, kad zakiatas – tai sunki prievolė, ir, laikui bėgant, visai jo nepaisys. Ir tada ant žmonių pasibers skirtingos nelaimės ir bėdos.¹⁸³ Kartą jis pasakė:

183. Tirmizi, Fitan, 38/2210, 2211.

„Bet kuri tauta, kuri atsisakytų mokėti zakiatą, tai būtinai pas juos nustoja lyti lietūs, ir jeigu ne jų gyvūnai, tai nebelytų visai.“¹⁸⁴

4. Hadžas (piligriminė kelionė) ir jame slypinti išmintis

Hadžas – tai garbinimo rūšis, kurią musulmonai, turintys fizinių ir materialinių galimybių, privalo atlikti nors vieną kartą per savo gyvenimą, keliaujant atitinkamomis dienomis prie Kaabos, esančios Mekoje, ir atliekant atitinkamus ritualus. Hadžo metu žmonės mokosi garbinimo, dua (maldos) atlikimų ir supratingumo. Kiekvieno savo poelgio metu jie prisimena Allahą, jų širdyse apsigyvena meilės pojūtis Jam. Jie įgauna tokių nuostabių savybių kaip kuklumas, savo menkumo suvokimas, kantrybė, nuolankumas, tarpusavio pagalba, mokėjimas vertinti laiką ir judėjimą, pasiruošimas mirčiai ir Teismo Dienai. Jie mokosi nesukelti žalos nė vienai gyvai būtybei, netgi augalams, apie nieką blogai negalvoti. Nors iš išorės hadžas atrodo turintis daug simbolių, iš tikrųjų jis susideda iš skirtingų veiksmų ir verčia atlikti skirtingus dvasinius pratimus skirtingose vietose. Vadinasi, atliekant hadžą, kiekvienas žmogus vienaip ar kitaip būtinai įgaus naudos.

Hadžas nukreipia žmogų į dvasinį gyvenimą. Juk jo atlikimo metu draudžiama medžioklė, rodyti medžiotojui medžiojamus paukščius bei žvėris, užmušti net musę, skinti ža-

Tikėjimas, garbinimas ir žmonių tarpusavio santykiai

lius želdinius, skriausti Allaho kūrinius, t. y. tai toks subtilus garbinimas, pripildytas meilės ir gailestingumo išraiškos.

Hadžo metu musulmonai, susirinkę vienu metu vienoje vietoje, būna dvasinės harmonijos atmosferoje. Čia nusitrina tokie supratimai kaip tėvynė, tauta, odos spalva ir rūbai. Ten vadovas, vargšas, turtingas, neturtingas, neišsimokslinęs, mokslininkas, vadovas ir jo valdiniai aprenkti vienodu rūbu, yra vienoje vietoje ir stovi vienoje eilėje. Jie klauso vienas kito problemų ir perduoda žinutes broliams, esantiems toli.

Be nurodytų čia garbinimo rūšių yra ir kitų. Kiekviename iš jų slepiasi daug išminties ir naudingų savybių.

Garbinimo išmintis ir nauda neapsiriboja tuo, aptarta anksčiau. Garbinime slepiasi daug paslapčių, kurios mums yra nesuprantamos. Dalis jų, laikui bėgant, bus suvokiamos, bet didesnė dalis – bus suprantamos tik būsimajame gyvenime.

Be abejo, kai musulmonai atlieka garbinimą, jie negalvoja apie tokio tipo elementarias jo žemiškas naudas. Jie atlieka garbinimą tik dėl Allaho patenkinimo. Tačiau išvardytos naudingos garbinimo pusės – tai Aukščiausiojo malonės išraiška Savo vergams. Jų žinojimas ir jų pamąstymas sukelia žmogui ypatingą norą bei įkvėpimą.¹⁸⁵

185. Daugiau apie garbinimo naudas žr. Osman Nûri Topbaş, *İslâm İmân İbadet*, psl. 192–418 (http://www.islamicpublishings.net/images/book/ingilizce/islamimanibadet_ing.pdf). Prof. dr. Ömer Çelik, dr. Mustafa Öztürk, dr. Mustafa Kaya, Üsve-i Hasene, İstanbul, 2003, I, 110–221 (www.usveihasene.com); dr. Murat Kaya, *Efendimiz'den (ﷺ) Hayat Ölümleri*, İstanbul 2008, psl. 62–307.

Jeigu mes atkreipsime dėmesį į garbinimą, kurį trumpai apžvelgėme, tai pastebėsime, kad Islamas apima visas gyvenimo puses. Islamas nėra religija, kuria galime apriboti viena diena ar apibrėžtu laiku. Islamas apima visas gyvenimo puses, pradėdamas nuo gimimo ir baigiant mirtimi, ir netgi viską, kas laukia po mirties. Doktoras Timoti Džanoti sakė:

„Kai aš pasirinkau Islamą, tai supratai štai ką: ši religija brėžia tikslą kiekvieną vietą pasaulyje paversti vieta garbinimui. Tai reiškia, kad minint Allahą, nereikalaujama ieškoti prieglobsčio vienuolyne, atsisakius nuo kasdienių rūpesčių. Pavyzdžiui, lengviausias būdas garbinti Allahą – tai namazo atlikimas.“¹⁸⁶

III. DRAUDŽIAMAI VEIKSMAI ISLAME IR JŲ ŽALA

Visagalis Viešpats Korane leido Savo vergams naudotis gerais ir švariais daiktais ir teisia tuos, kurie draudžia tai daryti. Nurodydamas, kad Jis nedraudžia žmonėms tinkamų veiksmų, įvedus draudimus žalingiems veiksmais, liepė:

„Sakyk: „Mano Viešpats uždraudė daryti niekingus poelgius tiek akivaizdžius, tiek ir slepiamus, daryti nuodėmes, siautėti be jokio leidimo...“¹⁸⁷

Nuodėmės ir draudžiami poelgiai panašūs į nuodingas medžiagas, kurios tiek fiziškai, tiek dvasiškai veda žmogų link žūties. Tačiau šėtonas ir „nafsas“ pagražinę juos, rodo

186. Ahmet Boken – Ayhan Eryigit, Yeni Hayatlar, I, 15-16.

187. Al – Araf, 7/33.

draudžiamus dalykus kaip nuostabius ir trokštamus. Ir žmonės, tuo apsigavę, galų gale nužudo savo dvasinį gyvenimą. O juk leistinų dalykų yra kur kas daugiau ir jie yra labiau naudingi, nes „pagrindu imamas lestinumas“. Vadinasi, jeigu nėra stipraus įrodymo, susijusio su vieno ar kito dalyko draudimu, jis yra laikomas „halial“ (leidžiamu). Todėl haramo (draudimo) ir draudžiamų dalykų yra labai mažai, jie yra išimtiniai. Tuo pat metu Islamas leidžiamą iš Islamo pusės alternatyvą draudžiamam parodo geresnę ir švaresnę. Neaišku viena: žmonės nepaiso tokio didelio kiekio leidimo ir siekia draudimo, kurio kiekis yra apribotas ir griežtai apibrėžtas.

Esant didelei būtinybei, susiklosčius aplinkybėms, prievolei ir susidūrus su pavojinga gyvybei situacija, keletą draudimų galima pažeisti, bet šis draudimas galioja tik laikinai ir tik tam tikru metu, kol reikalauja viena ar kita situacija.¹⁸⁸ Nėra jokių abejonių dėl to, kad, esant būtinybei ir reikalui, imami religiniai ir objektyvūs kriterijai ne asmeninė nuomonė.

Nustatytų Islame draudimų tikslas yra žmogaus apribojimas nuo bet kokios klaidų rūšies ir paklydimų tiek individualių, tiek socialinių, kad žmonės gyventų ramybės ir taikos būsenoje prieš Allahą su švaria sąžine. Tai reiškia, kad draudimai yra natūrali išvada ir būtinybė to, kad Islamas yra gaillestingumo religija.

Kita vertus, susiejus tarpusavyje „itikad“ (religijos pagrindų tikėjimas), dorines ir teises normas, Islamas parodo juos vienybėje, harmoningoje vertybėje. Religiniai ir doriniai

188. Al - Bakara, 2/173; al - Maida, 5/3.

principai, rodomi Islame, kartkartėmis sutvirtinami juridinėmis sankcijomis.

Islamo nustatytuose draudimuose, slypi daug išminties, keletas jų yra mums žinomi, o kiti – ne. Draudimų paisymas, tai, visų pirma, Allaho vergo labai rimto egzamino laikymas Aukščiausiajam. Kartu su tuo religinių draudimų paisymas užtikrina Allaho vergams daug naudos tiek šiame gyvenime, tiek amžinajame. Mes manome, kad reikalinga pristatyti keletą draudžiamų poelgių pavyzdžių, kad parodytume šia prasme Allaho gailestingumą ir gėrį žmonėms.

1. Palūkininkavimas

Pirmiausia, palūkininkavimas – tai pinigų skolinimas už procentus, pagalba žmonėms ir jų būsenos palengvinimas. Bet iš tikrųjų tai ne kas kitas, kaip naudojimasis žmonių beviltiška būsena, todėl čia turimas galvoje žmogaus teisių žeminimas. Tai siaubingas protrūkis, kuris viduje ardo ekonomiką ir žlugdo religinius jausmus ir dorybę. Palūkininkavimas yra priešžastis to, kad turtingieji tampa dar stipresni, o vargingieji dar labiau išnaudojami. To pasekmė – dar labiau didinama praraja tarp visuomenės socialinių sluoksnių. Remiantis žinomų ekonomistų apibūdinimu, aukšto ekonominio lygmes visuomenė – tai visuomenė, kuri infliaciją ir procentines normas sumažino iki nulio.

Palūkanų paplitimas turi keletą negatyvių pusių. Jos sukelia dirbtinį kainų augimą, tokių dorinių vertybių kaip solidarumas, meilė, gailestingumas bei gėris silpninimą. Palūkanos

Tikėjimas, garbinimas ir žmonių tarpusavio santykiai

tampa egoizmo ir godumo priežastimi, skatina pelną siekiančius jausmus bei pasipelnymo aistrą.

Palūkininkavimas trukdo žmonėms sąžiningai užsidirbti ir užsiimti gamyba. Pripratę gyventi už procentus, jie apleidžia žemės ūkį, meną ir prekybą. Dabar lieka tik viena: uždirbti pinigų dėl pinigų. Ir tai vienas iš faktorių, skatinančių gamybos mažinimą.

Palūkininkavimas – tai barnių ir nesibaigiančių vaidų priežastis. Tarp visų sutartinių santykių rūšių nėra kitų, kurie analogiškai palūkanoms skatintų priešišumą ir neapykantą. Dar viena neigiama palūkanų pusė yra ta, kad žmonės pripranta prie jų ir lyg narkomanai negali jų atsikratyti.

Net jeigu kai kuriems patinka be jokių pastangų uždirbti pinigų dėl pinigų – tai negatyviai atsiliepia tiek asmenims, tiek visuomenei. Be to, palūkininkavimas apverčia aukštyn kojomis visus darbinius ir finansinius ryšius, ir, galų gale, tai atsisuka prieš tuos, kurie dirbo už procentus.

Šventame Korane sakoma, kad Allahas ir Jo pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paskelbė karą tiems, kas užsiima palūkininkavimu.¹⁸⁹ Ajotoje sakoma:

„Tie, kas kemša palūkanas, atsikels taip, kaip atsikels tas, kurį šėtonas pasuko savo lietimu.“¹⁹⁰

189. Al – Bakara, 2/278-279. Išskyrus palūkininkavimo minima dar vienas veiksmas kuriam Allahas ir Jo pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paskelbė karą, tai Allaho draugu atžvelgiu priešiškumas (Buhari, Rikak, 38). Išskyrus šitų dviejų veiksmu, apie kitus nuodėmių nebuvo išsakytos tokios bauginančios grasinimai.

190. Al - Bakara, 2/275.

Mūsų Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakė, kad purviniausias uždarbis yra pajamos, uždirbtos palūkanomis.¹⁹¹ Norėdamas sulaukyti savo bendruomenę nuo šios sunkios nuodėmės, Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) prakeikė tuos, kurie kimšo procentus ir ėmė pinigus už procentus, prakeikė tarnautojus, kurie sudarinėjo procentinius sandorius, ir tuos, kurie buvo panašių sandorių liudininkai. Jis pasakė, kad dėl nuodėmių visi šie veiksmai yra tarpusavyje lygūs.¹⁹²

Priežastis, dėl kurios Allaho pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) prakeikė kiekvieną, kuris dalyvavo atliekant procentines operacijas, yra ta, kad jis norėjo aiškiai parodyti: Islamo visuomenėje nėra vietos palūkininkavimui ir niekas neturi būti į tai įtrauktas. Jis taip pat troško užkirsti kelius niekšystei bei nesantaikai.

Palūkininkavimas yra nuodėmė, uždrausta visose religijose, kadangi jo žala yra akivaizdi. Korano ajatose sakoma, kad palūkininkavimas buvo uždraustas ir žydams.¹⁹³

Be galo klaidinga yra manyti, kad mūsų dienomis beprocentinė ekonomika yra negalima. Tokia ekonomika yra galima, nes egzistuoja visuomenė, siekianti sėkmės joje. Islamas kategoriškai draudžia gauti procentus ir kaip alternatyvą pataria padidinti savo kapitalą bendru darbu, kadangi naudą čia gauna visi. Kartu su tuo skatinama galimybė saikingo pinigų

191. Ibn Abu Šaiba, 7/106; Vakidi, 3/1016; Ibn Kasir, al-Bidaja, 5/13–14.

192. Muslim, Musakat, 105-106; Buhari, Buiju, 24, 25, 113; Abu Davud, Buiju, 4/3333; Tirmizi, Buiju, 2/1206; Ibn Madža, Tižara, 58.

193. An – Nisa, 4/160–161.

skolinimo vardan Allaho (kard hasan). Skolinti pinigus žmogui, kuris atsidūrė sudėtingoje padėtyje, yra geriau nei aukojimas. Kita vertus, liepdamas mokėti zakiatą ir duoti išmalda, Islamas skatina ekonominio stabilumo nustatymą ir tvarką.

2. Alkoholis ir narkotikai

Alkoholis ir narkotikai – tai žalingos medžiagos, absoliučiai prieštaraujančios žmogaus prigimčiai. Juk žmogaus prigimties pamatas yra tai, kad jis turi absoliučiai būti sąmoningas ir suvokiantis. Nepriimtina, kai žmogus būna nesąmoningas, tingus ir gyvena pertekliuje. Dauguma atvejų blaivaus proto nepaisymas veda link iškrypimo, todėl yra neišvengiamas iškrypimas tų, kurie mano, kad alkoholinių gėrimų ir narkotinių medžiagų vartojimas yra normalu.

Alkoholis – tai irimo priežastis kaip individualaus žmogaus, taip ir visos visuomenės. Alkoholio vartojimas kenkia žmogaus protui, nors viskas, kas yra naudinga ir būtina tiek šiame gyvenime, tiek ir amžinajame, pasiekama tik protu. Kai protas palieka žmogų, jis daro tokių klaidų, kurias sunku net įsivaizduoti. Kaip maža kibirkštėlė, patekusi į spirity, įžiebta liepsną, taip pat lengva įžiebtai kvailystės ir bjaurumo ugnį žmogaus prote, kuris pririštas prie alkoholio.

Tokie negatyvūs reiškiniai kaip alkoholis, azartiniai žaidimai ir loterija, kurie fiziškai ir morališkai svaigina žmogų, šėtono (amžino žmogaus priešo) rankose tampa tinkamiausiais įrankiais. Ir kol žmonės nesilaikys nuo šių įpročių kuo toliau, jie niekada neatras saugumo. Alkoholiu ir azartiniais

žaidimais šėtonas kursto nesantaiką ir rietenas tarp žmonių, priverčia juos kariauti vienus su kitais. Trukdydamas žmonėms atlikti namazą, paminėti ir garbinti, jis daro žmones neturtingus pomirtiniame gyvenime. Pralaimėjęs žmogus tikisi dar kartą laimėti, vėl pakliūva į žaidimų aistrą, kuri, galų gale, sukelia problemų asmenybei ir sociumui. Burdami sukčiai praneša žmonėms žinias iš „paslėpto pasaulio“, apie kurį niekas, išskyrus Allahą, nieko nežino, apgaudinėja vargšus žmones, atimdami iš jų didesnę gerį, t. y. protą. Kaip matome, visi šie žalingi įpročiai griaua tiek šį, tiek ir amžiną žmogaus gyvenimą. Vadinasi, norint atsikratyti nuo nesėkmių ir pralaimėjimų abiejuose pasauliuose, reikia vengti visų nuodėmių atlikimo, kurias uždraudė Allahas.¹⁹⁴

Rusų profesorius Račinskas yra pasakęs šiuos pamokančius žodžius:

„Velnias laukia savo valandos butelyje, ir viskas, ką turi žmonės, kenčiantys nuo alkoholio įpročio, pasiima sau. Jis atima net paskutinius marškinius, vaikus ir paskutinį duonos gabalą. Be to, velnias butelyje atima žmonių, kurie tapo jo vergais, ir jų šeimos narių sveikatą, garbę, sąžinę, džiaugsmą, ramybę ir laimę. Jis ne tik atima žmonių norą dirbti, bet ir jų uždarbį. Pamąstykite, kiek visko eikvojama veltui spirito gamybai. Paskaičiuokite, kiek eikvojama produktų, gėrimų ir darbo tokiai alkoholio įvairovei gaminti. Jeigu vienoje vietoje sudėtume milijardus kilogramų duonos, džiovintų abrikosų ir figų, kuriuos žmonės nė nesusimąstydami skandina alkoholio baloje, tai pasaulyje niekada nebūtų buvę bado arba niekada

nekiltų produktų kainos. Šių įvairiausių produktų užtektų socialiai pamaitinti ne tik žmones, bet ir gyvūnus.

Aiškus velnio biudžetas butelyje yra nežinomas. Kas seka velnią, tas laiku moka mokesčius už suvartojamą alkoholį. Bet šie žmonės negali laiku gražinti skolų, kurias yra skolingi kitiems. Velnias pasiima savo pinigus laiku ir visiškai. Net jeigu šie žmonės neturi pinigų, jie arba vagia, arba žudo, arba parduoda savo ir savo šeimos garbę. Jie padarys viską, ką panorėsi, ir būtinai sumokės velniui mokesťį.

Dėl alkoholio priklausomybės prarasta tūkstančiai žymių žmonių gyvybių. Šie žmonės nuolatos netekdavo tų vertybių, kurias turėjo. Alkoholiniai gėrimai sužlugdė milijonus didžiųjų žmonių sveikatą. Kaip negalima statyti pastatų ant dirvos su tuštuma, taip ir negalima visuomenėje, kur yra paplitęs alkoholis, užtikrinti tvarką ir ramų gyvenimą. Todėl visos pajėgos, užtikrinančios visuomenės gerinimą, turi būti pradėtos nuo tautos išvedimo iš šios siaubingos būsenos.¹⁹⁵

Remiantis Visuotinės sveikatos organizacijos duomenimis, tyrimai atlikti 30 šalių parodė, kad priežastimi 85 procentų nusikaltimų: prieš savo šeimą (60–70 %), išžaginimų (50 %), smurto (50 %), smurto prieš žmoną (70 %), pravaikštų darbe (60 %) ir dvasinių ligų (40–50 %), yra alkoholis.

Didžioji dalis (90 %) vaikų, gimusių šeimose su alkoholio priklausomybe, turi protinių ir psichologinių sutrikimų. Tikimybė moteriai, vartojančiai alkoholinius gėrimus, pagimdyti vaiką su įvairiais sutrikimais yra 35 procentai. Tai aiški-

195. Grigory Petrov, *İdeal Öğretmen*, İstanbul 2005, psl. 48–52.

nama tuo, kad alkoholis stabdo vaisiaus vystymąsi ir vaiko vystymąsi po gimimo. Mamos alkoholio vartojimas yra vaiko protinio nepilnavertiškumo, fizinės raidos užlaikymo ir problemų su žmonių santykiais priežastis. Nes asocialių šeimų vaikai auga nuolatinių barnių ir smurto atmosferoje, žymiai auga psichologinių sutrikimų ir santykių su žmonėmis problemų tikimybė. Dėl to tokiems vaikams sunkiai sekasi mokyklose ir gyvenime.¹⁹⁶

Remiantis oficialiu Anglijos Vyriausybės pareiškimu, barniai, traumos, ligoninės išlaidos ir kitos sąlygos, kurių priežastis yra alkoholis, per metus anglų ekonomikai padarė žalą 20 milijardų svarų (apie 23 milijardų eurų).¹⁹⁷

Mūsų pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) įspėjo:

*„Jokiais būdais negerkite alkoholinių gėrimų, nes tai – raktas visai blogybei ir žalai.“*¹⁹⁸

196. Musa Tosun „İçki“ mad., Diyanet Islâm Ansiklopedisi, XXI, 463.

197. The Guardian, Saturday March COUGHAN. Alkoholinių gėrimų vartojimas perlenkė visas leistinas normas, mokslininkai – daktarai – nuolat įspėja Anglijos Vyriausybę, kad imtųsi visų priemonių tam, kad sustabdytų alkoholinių gėrimų vartojimo augimą. Vyriausybės ataskaitose akcentuojama alkoholinių gėrimų vartojimo žala žmogaus sveikatai, valstybės ekonomikai. Šio metu daromi veiksmai tam, kad būtų sugriežtintos alkoholinių gėrimų pardavimo sąlygos. Tarp taikomų sąlygų galima paminėti šiuos: alkoholinių gėrimų parduotuvių darbo laiko sutrumpinimas, nurodymas išimti alkoholinius gėrimus iš vitrinų, trukdyti bet kokiais alkoholinių gaminių reklaminei kompanijai.

198. Ibn Madža, Ašriba, 1.

„Net maža dalis to, kas sukelia girtumą, yra draudžiama.“¹⁹⁹

Dėl to nereikia meluoti sau pačiam sakant: „Nieko neatsitiks, jei išgersiu mažai. Svarbu – nedarytis girtam.“ Kriterijus yra aiškus – jeigu kažkas daro žmogų girtą pavartojus didelį kiekį, vadinasi, ir mažas to kiekis yra draudžiamas. Užkirsdamas kelią viskam, kas yra nuodėminga, Islamas geriausiu būdu linki užkirsti kelią nuodėmėms. Teoriniai sprendimai, nesusiję su gyvenimiška praktika, neturi tvirtumo. Norėdamas sulaukyti žmogų, Islamas nustato draudimus su didele išmintimi ir tiems, kas jas peržengia, nurodo griežtas bausmes. Tai parodo, kokią didelę reikšmę mūsų religija skiria žmogui, ir kokį parodo didį gailestingumą bei gėrį.

3. Ištvirkavimas

Ištvirkavimas (svetimavimas) – tai nuodėmė, kurią nuosėnų senovės žmogaus protas, visos dorinės ir teisinės sistemos, visos dieviškosios religijos laikė vienu iš pačių bjauriausių. Svetimavimas yra palikuonių maišymosi, šeimų žlugimo, nesantaikos, draugiškų ir kaimyninių santykių nutrūkimo, visuomenės dvasinių ir dorinių vertybių žlugimo priežastis. Darydamas žmogų kūniškų malonybių belaisvį, svetimavimas trypia gėdą ir žmogaus orumą.

Ištvirkimas yra moterų prekybos, kuri tampa kai kuriems egzistavimo šaltinių ir sąvadautojų atsiradimo priežastimi. Ji

199. Abu Daud, Ašriba, 5/3681; Tirmizi, Ašriba, 3/1865.

žlugdo garbingą moters kaip mamos vaidmenį ir atima jos orumą.

Kita vertus, žinoma, kad svetimavimas stipriai kenkia žmogaus sveikatai. Tarp asmenų, užsiimančių svetimavimu, plinta venerinės ligos, impotencija. Tokia mirtina liga kaip AIDS, nuo kurios iki šiol nėra rasta vaistų, dažniausiai užsikrečiama dėl paleistuvystės.

Aukščiausiasis Allahas, Kuris myli Savo vergus, jokiais būdais nelinki, kad jie darytų panašų žeminimą, todėl draudžia ne tik svetimavimą, bet ir priartėjimą prie jo:

„Neartėkite prie bjaurių veiksmų – nei prie matomų, nei prie užslėptų.“²⁰⁰

„Neartėkite prie svetimavimo, nes jis yra niekšybė ir šlykštus kelias.“²⁰¹

Remiantis šiais dieviškais paliepimais, jokiais būdais negalima priartėti prie to, kas ruošia dirvą svetimavimui. Apie tai, kiek žalingas yra žvilgsnis į draudimą, pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakė:

„Žvilgsnis į draudimą – tai viena iš nuodingų šėtono strėlių. Tam, kas dėl baimės prieš Allahą, paliks žvilgsnius į draudimą, Allahas pakeis juos į tikėjimą (imaną), ir žmogus būtinai pajus savo širdyje šio tikėjimo saldumą.“²⁰²

200. Al – Anam, 6/151.

201. Al – Isra, 17/32.

202. Hakim, 4/349/7875; Haisami, 8/63.

Dėl to Islamas pirmiausia reikalauja, kad vyrai ir moterys rengtųsi religiniams nurodymams, vengtų veiksmų, provokuojančių kitos lyties atstovus, svetimi vyrai ir moterys nepasiliktų vieni. Visa tai yra tam, kad apsaugotų nuo vulgarumo ir baisaus pasileidimo visuomenėje. Dėl to Islamas smerkia kalbas, jaudinančias kitus, žvilgsnius, artimus santykius ir veiksmus, kurie tampa svetimavimo priežastimi. Bet Islamas tuo neapsiriboja ir įpareigoja tėvus bei visuomenę auklėti vaikus teisingai, jokiais būdais neatidėlioti jaunų žmonių, kurie pasiekė pilnametystę, santuokos, lengvinti santuokos sudarymą bei laikytis religinių ir dorinių vertybių.

Kaip matyti, Islamo tikslas yra ne kaltųjų baudimas. Jo tikslas yra tas, kad užkertant kelią aplinkai, skatinančiai nusikaltimus, užtikrinti taikią bei saugią aplinką žmonių gyvybėms. Vadinasi, Islamas kyla ne iš principo „nuodėmė už bausmę“, o didžiąja dalimi remiasi principu „nesuteikti galimybės padaryti nuodėmę“. Žinoma, kad Islamo istorijoje yra labai retas bausmės už svetimavimą atvejis.

Kita vertus, įspėjęs žmones, Aukščiausiasis Allahas siunčia jiems įvairių bėdų. Tuo metu Jis trokšta apriboti nusidėjėlius nuo dar didesnės žalos ir amžinos kančios. Ir asmenims, užsiimantiems svetimavimu, kartais siunčiamos kelios nelaimės. Apie tai pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Al-laho palaima*) sako:

„Kai tarp kokios nors tautos sklinda svetimavimas ir vulgarumas, kai pradedamos atvirai daryti šios nuodėmės, būti-

nai tarp šios tautos paplis maras ir kitos ligos, kurios nebuvo žinomos ankstesnėse tautose.“²⁰³

Svetimavimas, kuris jau šiame gyvenime, sukelia daug žalos, pomirtiniame gyvenime tampa pažeminimo ir kankinančios bausmės priežastimi. Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakojo:

„Šią naktį sapnavau du vyrus (Gabrielių ir Mikailį). Pakėlę mane, jie pasakė: „Eime!“ Ir aš nuėjau kartu su jais. Mes priėjome pastatą, kuris buvo panašus į krosnį. Iš ten girdėjosi nesuprantami šauksmai ir klyksmai, kurie tarpusavyje pynėsi. Mes supratome, kad viduje buvo nuogi vyrai ir moterys. Kai po jais užsiliepsnodavo liepsna, jie pradėdavo šaukti ir stenėti. Aš paklausiau angelų apie šiuos žmones. Jie pasakė: „Tai vyrai ir moterys, kurie užsiiminėja svetimavimu.““²⁰⁴

Homoseksualizmas ir lesbietiškas yra patys šlykščiausi veiksmai. Kaip ir svetimavimas tai yra didžiulės nuodėmės. Supratingi žmonės aiškiai žino, kokie jie yra šlykštūs ir žalingi.

Be išvardytų dalykų Islamas griežtai draudžia šias nuodėmes, kurios dėl daugelių faktorių atneša žmonėms žalą: žmogaus žudymas, būrimas, tėvų nepaklusnumas, našlaičių turto naudojimas, bėgimas iš karo lauko kovos su priešininku metu, melas, priespauda, žmonių apkalbinėjimas už jų nugaros, šmeižtas, vagystė.²⁰⁵

203. Ibn Madža, Fitan, 22; Hakim, 4/583/8623.

204. Buhari, Tabir, 48; Džanaiz, 93; Tirmizi, Ruja, 10/2295.

205. Buhari, Šahadat, 10; Vasaija 23; Muslim, Birr, 55, 56; Abu Davud, Adab, 35/4875; Ahmad, 3/154, 135. Daugiau informacijos žr. knygoje

IV. APLINKA, ŠVARA IR VANDUO ISLAME

1. Aplinka

Aukščiausiasis Allahas praneša, kad viskas, kas mus supa, yra sukurta žmonėms. Kad mes atsidėkotume Jam taip, kaip reikia už šiuos gėrius, į viską turime žiūrėti su atsakomybės jausmu ir suvokti, kad visa tai yra „amanatas“²⁰⁶. Aplinkos tarša, jos niokojimas ir gamtinių turtų švaistymas yra ne kas kita kaip juodo nedėkingumo išraiška, kuri pasisuks prieš mus pačius.

Korane sakoma:

„Tai pasirodo sausumoje ir jūroje dėl to, ką daro žmogiškosios rankos, kad jie įkastų dalį to, ką jie nuveikė, ir kad jie sugrįžtų į tiesų kelią.“²⁰⁷

O juk anksčiau Allahas paliepė:

„Jis iškėlė dangų ir nustatė svarstyklės, kad jūs neperžengtumėte leistinumo ribų, kai ant jų sveriate.“²⁰⁸

Bet žmonės nepaisė išpėjimų ir dabar renka tuos vaisius, kuriuos pasodino nuosavomis rankomis.

Musulmonas savo sielos ramybę ir grožį projektuoja gamtai, gerai elgiasi su žmonėmis, gyvūnais, augalais ir netgi

Dr. Murat Kaya, Efendimiz'den Hayat Ölçüleri, İstanbul 2007, pls. 308–458.

206. Daiktas, paliktas laikinam saugojimui.

207. Ar – Rum, 30/41.

208. Ar – Rahman, 55/7-8.

su negyvais daiktais. Jis stengiasi neįžeisti nė vienos būtybės. Kartą netoli Pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) praėjo laidotuvių ceremonija. Jis pastebėjo:

– *Šitas atrado ramybę arba išvadavo nuo savęs.*

Sahabai paklausė:

– O Allaho Pasiuntiny! Ką tu turi omenyje, sakydamas: „Šitas atrado ramybę arba išvadavo nuo savęs“?

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paaiškino:

– *Kai miršta tikintysis vergas, jis, atradęs ramybę po gyvenimo rūpesčių ir problemų, vertas Allaho malonės. Kai miršta nuodėmingasis, žmonės, gyvenvietės, augalai ir gyvūnai atranda ramybę, atsikratę šio blogio.*“²⁰⁹

Vadinasi, kad net būtybės, kurias mes laikome negyvo-
mis, turi protą. To įrodymas yra šis pasisakymas.

Abdulah bin Masud (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pasakoja:

– „Vienas kalnas, kreipdamasis į kitą, klausia:

– Ei, tokia tai! Šiandien pas tave buvo atėjęs kas nors, kas minėjo Allahą?

Kitas kalnas atsako:

– Taip, atėjo!

Ir tada kitas kalnas džiaugiasi tuo.“

Aun Bin Abdulah, kuris perdavė šį Abdulos bin Masudo (*tebūnie jam taika*) pasakojimą, pridėjo dar:

„Jeigu kalnai girdi melagingus žodžius, nejaugi jie neišgirs gerų? Malonias ir geras kalbas jie klausosi su dar didesniu malonumu. Tai, kad kalnai girdi blogus žodžius, Korane sakoma:

„Jie sako: „Gailėstingasis turi sūnų!“ Tuo jūs darote baisų blogį. Dangus yra pasiruošęs perskilti, žemė yra pasiruošusi išsiplėsti, o kalnai yra pasiruošę išsibarstyti į dulkes dėl to, kad jie priskirti Gailėstingajam sūnui.

Nedera Gailėstingajam turėti sūnų! Kiekvienas, kuris yra danguje ir žemėje, ateis pas Gailėstingąjį tik kaip vergas.“²¹⁰

Žmogus turi visur ir visada vengti visko, kas sukelia nepatogumų žmonėms. Miesto, miestelio ir kaimo, kur mes gyvename, tarša, oro ir gamtos tarša, šiukšlių išmėtymas – visi šie veiksmai yra netinkami žmonėms. Mes turime kreipti dėmesį tiek į savo, tiek į kitų interesus. Musulmonai galvoja apie tai, kad aplinkos tarša sukels nepatogumų kitiems ir sugadins gamtos grožį. Ir dėl to tikėjimo bei tobulumo kriterijais laiko tokių taisyklių įgyvendinimą: neišmesti saulėgražų lukštų, butelius, butelių nuo konservų, popierių ir maišų į gatvę bei nepalikti poilsio vietose. Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) galvojo, kad šakos ar bent vieno spyglio nuo

210. Al – Marjam, 19/88-93; Baihaki, Šuab, 1/453; Tabarni, Kabir, 9/103.

kelio patraukimas yra tikėjimo dalis.²¹¹ Jis skelbė, kad Allahas nemylti tų, kas sukelia kitiems skausmą.

Muaz bin Anas (*tebūnie taika jam*) pasakoja:

„Kartu su pranašu (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) mes leidomės į žygį. Karai sumažino poilsio vietas ir užtvėrė kelius. Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) nusiuntė jiems vieną sahabą ir liepė tarp karių pranešti:

„*Kas susiaurins vietą arba užtvėrs kelią (arba sukels tikinčiajam nepatogumų), jis neturi džihado (t. y. džihadas yra nepriimamas).*“²¹²

Šiame įvykyje Allaho pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paskelbė žmonėms, kad žemės plotų mažinimas ir kelio užkirtimas be itin svarbios priežasties bei nepatogumų sukėlimas vergams yra nuodėmė, ir tie, kurie taip elgiasi, neteks savabų (Allaho apdovanojimų). Remiantis tuo, reikėtų vengti tokių poelgių, kurie sukelia žmonėms nepatogumų, nešiukšlinti bet kur, nesispjaudyti gatvėse, nesiparkuoti neleistinoje vietoje, neužstatyti praėjimų daiktais, kurie trukdytų žmonėms praeiti. Kitame hadise pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sako:

„*Venkite daryti namazą gatvėse ir sustoti jose poilsui, juk tai vietos, kurias kerta gyvatės ir plėšrūnai. Venkite atlikti gamtinius reikalus gatvėse, nes tokie veiksmai ant žmogaus pritraukia prakeiksmą*“²¹³

211. Muslim, Iman, 58.

212. Abu Daud, Džihad, 88/2629; Ahmad, 3/441.

213. Ahmad, 3/305, 381.

„Venkite daryti tris poelgius, dėl kurių galima užtraukti praeiksmą: atlikti gamtinius reikalus prie vandens šaltinio, vidury kelio ir pavėsiuose, kur ilsisi žmonės.“²¹⁴

Iš šio nuostabaus pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pamokymo matyti, kad jis priimdavo ne tik žmogų, bet ir visą gamtą kaip visumą, kartu jis stengėsi išsaugoti visą šią harmoniją, jautriai ir dėmesingai rūpintis gamtosauga ir laukine gamta.

Musulmonai stengėsi nesukelti nepatogumų ne tik žmonėms, bet ir kitoms gyvoms būtybėms, elgdamiesi su jais kaip su Allaho kūriniais. Žinomas prancūzų rašytojas Montelis rašė: „Musulmonai-turkai įsteigė vakfus²¹⁵ ir net ligonines gyvūnams.“ Prancūzų advokatas Guiras, kuris XVII amžiuje keliavo po Osmanų imperiją, pasakojo, kad Sirijoje egzistuoja ligoninės, kur gydo sergančius šunis ir kates. Apie šiuos vakfus profesorius praneša:

„Remiantis praeitomis vakfų tradicijomis, jose palikdavo specialias vietas sergančių gyvūnų gydymui. Senais laikais Žalioji pieva (dabar tai vieta Damaske naudojama kaip vietinis stadionas) buvo skirta silpnų gyvūnų, kurie liko be šeimininkų ir maisto, ganymuisi ir maitinimui. Šie gyvūnai likdavo ten iki pat mirties. Tarp Sirijos vakfų buvo ir tokių, kurie maitino kates ir jos ten gyveno. Šimtai kačių, nebesirūpinančių maisto paieškomis, buvo šių vietovių simboliu.“

214. Abu Daud, Taharat, 14/26; Ibn Madža, Taharat, 21.

215. Labdaros fondai.

Islamas, kuris suteikia tokią vertę gyvoms būtybėms, didžiulį dėmesį skiria medžiams ir žalumai. Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

*„Net jeigu ateina Teismo Diena, o jūs rankose laikote daigą, jeigu sugebėsite pasodinti jį iki Teismo Dienos, padarykite tai.“*²¹⁶

Abu Darda (*tebūnie taika jam*), vienas iš įžymiausių sahabū, sodino medžius. Kažkas priėjo prie jo ir su nuostaba paklausė:

– Tu, būdamas Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) draugu, sodini medžius?

Abu Darda (*tebūnie taika jam*) atsakė:

– Palauk, neskubėk daryti tokių išvadų apie mane. Aš girdėjau, kaip Allaho pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

*„Jeigu žmogus pasodins medį ir šio medžio vaisiaus pavalgys žmogus arba kas nors iš Allaho kūrinių, tai bus sadaka (auka) tam, kas jį pasodino.“*²¹⁷

Taip pat pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

*„Jeigu kas nors iškirs Arabijos vyšnią (be reikalo), tai Allahas pailgins jo galvą iki pragaro.“*²¹⁸

216. Ahmad, 3/183.

217. Ahmad, 6/444; Muslim, Musakat, 7.

218. Abu Daud, Adab, 158-159.

„Žemėje nėra augalo, kad nebūtų angelo, kuris su išskėstais sparnais saugotų jį. Ir tai tęsiasi iki derliaus nuėmimo. Kas sumindžios šį augalą, angelas prakeiks jį.“²¹⁹

Kartu su Meka paskelbus draustinio rajonais Mediną ir Taifą, Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) uždraudė ten kirsti medžius, sunaikinti žalią dangą, medžioti gyvūnus.²²⁰ Kartu ir pasakė:

„Medžius, kuriuos saugo Allaho pranašas (tebūnie jam taika ir Allaho palaima) negalima mušti lazda ir negalima kirsti. Bet, jeigu reikia pamaitinti gyvūnus, galima švelniai pakratyti medžius, kad nukristų lapai.“²²¹

Apie ganyklas, priklausančias Bani Harisa gentims, jis pasakė:

„Kas nukirs čia vieną medį, tegul būtinai vietoj jo pasodina kitą.“²²²

Abu Dušum al-Džuhani perdavė šiuos savo tėvo žodžius, o tas perdavė savo senelio žodžius:

„Allaho pranašas (tebūnie jam taika ir Allaho palaima) pastebėjo beduiną, kuris lazda numušinėjo lapus nuo medžių, kad jais pamaitintų savo gyvulius. Jis liepė bičiuliams:

219. Ali al – Muttaki, Kanz, 3/905.

220. Abu Daud, Manasik, 96; Hamidullah, Islam Peygamberi, İstanbul 2003, I, 500; Ali Rıza Temel, “İslam’a Göre İnsan Çevre İlişkisi”, İnsan ve Çevre, psl. 77.

221. Abu Daud, Hadž, 95-96.

222. Balazuri, Futuhul buldan, psl. 17; İbrahim Canan, İslam ve Çevre Sağlığı, İstanbul 1987, psl. 59-60.

– *Atveskite man šį beduiną. Tik elkitės su juo ramiai, negąsdinkite jo.*

Kai atvedė beduiną, jis jam pasakė:

– *Ei, beduinai! Numušinėk lapus ne mušdamas, o švelniai medį palinguodamas.*

Iki šiol prieš akis matau šį beduiną, ant kurio galvos buvo nukritę lapai.“²²³

Tai yra, pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) kas kartą esant galimybei pamokyti žmones saugoti mus supančią gamtą ir daryti ją nuostabesnę, auklėjo visuomenę, kuri rodė pagarbą viskam, kas gyva.

Vienu to įrodymu yra kalba, kurią pasakė pirmasis halifas Abu Bakr (*tebūnie Allahas palaimina jį*), kreipdamasis į kariuomenę, kuri buvo pasiruošusi žygiui:

„Nerodykite neištikimybės, nevokite trofėjų, nedarykite blogio, nebjaurokite priešų lavonų²²⁴, neužmuškite vaikų, senolių ir moterų! Su šaknimis nekirkite datulių palmių ir nedeginkite jų! Nekirkite vaisinių medžių! Nepjaukite avių ir karvių, išskyrus tik tas, kurias jus paskiriate maistui! Jeigu jūs sutiksitate žmonių, kurie atsiskyrė savo vienuolynuose ir paskyrė savo garbinimui, palikite juos ramybėje!“²²⁵

223. Ibnul Asir, Usdul gaba, Beirutas 1417, 6/378.

224. Kalbama apie „mūsų“ – tradicija bjauroti priešų lavonus, nukertant tokius organus kaip ausys, nosis.

225. Baihaki, As – Sunanul kubra, 9/85; Ali al – Muttaki, nr. 30268; Ibn Asir, al – Kamil, 2/200.

Tikėjimas, garbinimas ir žmonių tarpusavio santykiai

Neslėpdamas nuostabos, Klodas de Bonevalis, kuris pastebėjo šį musulmonų subtilumą, pasakė:

„Osmanų valdose galime sutikti žmonių, kurie yra pasiuošę paaukoti pinigus tam, kad mokėtų darbininkams už kasdienį nevaisinių medžių laistymą, kad tie neišdžiūtų.“

2. Švara

Islamas skatina bet kokią švaros rūšį: tiek fizinę, tiek ir dvasinę. Ir moko, kaip reikia išsivalyti. Aukščiausiasis Allahas paliepė:

„Iš tikrųjų Allahas myli išsivalančius.“²²⁶

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

„Allahas švarus ir myli švarą.“²²⁷

Mes matome, kad per savo gyvenimą pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) skyrė labai didelę reikšmę visų rūšių švaros laikymuisi. Pavyzdžiui, einant į mečetę ar į svečius, išeinant į žmones, jis visada stengėsi apsirengti švarų ir gražų rūbą, naudotis smilkalais. Jis vengė tokių produktų kaip česnakas ir svogūnas, kurių kvapas sukeltų diskomfortą žmonėms.

Islamas nustatė sistemą, kuri remiasi švara, subtilumu ir delikatumu. Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir*

226. Al – Bakara, 2/222.

227. Tirmizi, Adab, 41/2799.

Allaho palaima) sakė: „Švara – tai pusė tikėjimo!“²²⁸ Todėl beveik visi be išimties surinkti hadisų rinkiniai ir fikho (Islamo teisės) darbai prasideda nuo to, kad detaliai ir smulkiai aiškinama švaros svarba ir jos laikymosi taisyklės.

Vienas iš pagrindinių Islamo principų yra tai, kad keletą garbinimo rūšių atlikti be kūno ir vietos švaros, laikoma nepriimtina bei negaliojančiu. Todėl didelis dėmesys skiriamas elgesio taisyklėms tualete, musulmonams liepiama stebėti, kad išsituštinimai nepapultų ant rūbų, laikytis „istibra“.²²⁹ Pasažė: „*Iš tikrųjų didesnė bausmė kape dalis yra už šlapinimąsi, tai išsivalykite nuo jos*“ Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) reikalavo, kad jo bendruomenė šiuo klausimu būtų labai kruopšti.²³⁰

Islamą per dieną ne mažiau nei penkis kartus skiria, atliekant vudu – plauti ir valyti burną, nosį, veidą, galvą, kaklą ir kojas, t. y. tuos organus, kurie nuolatos liečiasi su nešvarumais ir mikrobais. Allaho pasiuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

„*Namazas – tai Rojaus raktas, o namazo raktas – tai švara.*“²³¹

Kitas klausimas, kuriam Allaho pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) skyrė daug dėmesio, tai burnos er-

228. Muslim, Taharat, 1.

229. Po šlapinimosi reikėtų šiek tiek pavaikščioti, pakosėti arba pagulėti ant kairiojo šono, pajudinti koją ir t. t. Panašūs išsivalymai yra vadinami „istibra“.

230. Ibn Madža, Taharat, 26.

231. Ahmad, 3/340.

tmės švara. Dėl to jis rekomendavo naudotis misvaku, jeigu yra laiko ypač prieš vudu.²³² Jis troško, kad musulmonai, plaudami rankas kaip prieš, taip ir po maisto, laikytų jas švarias.²³³

Kita vertus, pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) mokė tokių švaros ir padorumo taisyklių, būdingų žmogaus natūrai, kaip apipjaustymas, nagų kirpimas, plaukų šalinimas pažastyse, ūsų ir barzdos trumpinimas.²³⁴

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) labai didelį dėmesį skyrė rūbų švarai ir tokiu būdu, akcentavo tvarkingumą. Abu Kursafa, būdamas to liudininku, pasakojo:

„Aš, mano mama ir teta atėjome pas pranašą bajatos (priesiekti). Kai mes išėjome iš jo, mama ir teta man pasakė:

„Vaikeli mano, mes nematėme žmogaus į jį panašų. Mes nežinome nieko, kas būtų buvęs tokios nuostabios išvaizdos, nešiotų tokius švarius rūbus ir taip minkštai kalbėtų. Regis, jo kilnios kalbos skleidžia šviesą.“²³⁵

Kartą mečetėje pasirodė žmogus su susivėlusia barzda ir plaukais. Allaho pasiuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) iš karto jam parodė, kad jis susitvarkytų barzdą ir plaukus.²³⁶

232. Buhari, Džuma, 8; Tamani, 9; Saum, 37; Muslim, Taharat, 42.

233. Tirmizi, Atima, 39.

234. Buhari, Libas, 63–64.

235. Haisami, 8/279–280.

236. Muvatta, Šaar, 7; Baihaki, Šuab, 5/225.

Allaho pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) nemėgo, kai rūbai turėjo nemalonų kvapą. Kartą, pajautęs vilnos ir prakaito kvapą iš apsiausto, jis iš karto ją nusiėmė ir Aiša (*tebūnie Allahas palaimina ją*), papasakojusi apie šį įvykį, pasakė, kad Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) mėgo malonius kvapus.²³⁷ Žinomas šis hadisas:

*„Naktį Allaho pranašą galima buvo pajusti pagal malonų kvapą.“*²³⁸

Sahabai buvo žmonės, kurie patys sau uždirbo pragyvenimui. Iki penktadieninės maldos laiko jie dirbo, ir kai artinosi namazo laikas, baigdavo savo darbus ir ateidavo į mečetę. Dėl to jie visada smirdėjo prakaitu. Po to Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) liepė:

*„Penktadienį darykite pilną apsiprausimą.“*²³⁹

Musulmonai tvarkė visus savo žemių kampelius, statė vandentiekius ir kanalus. Kad laikymasis švaros būtų lengvesnis, netgi kaimuose statė visuomenines pirtis. Musulmonų namai buvo švarūs, niekas nevaikščiojo juose su batais. Kiekvienas namo kampelis buvo toks švarus, kad visur galima buvo daryti namazą. Musulmonai neturėjo tradicijos laikyti gyvūnų namuose. Įžymus sahabas Abdullah bin Masud (*tebūnie Allahas palaimina jį*) ir kiti įžymūs Islamo mokslininkai liepdavo musulmonams kasdien iššluoti namus. Todėl namuose buvo neįmanoma rasti net šiaudo.²⁴⁰

237. Abu Daud, Libas, 19/4074.

238. Darimi, Mukaddima, 10.

239. Buhari, Džuma, 16; Buju, 15; Muslim, Džuma, 6.

240. Ibn Šaiba, 5/264/25921–2.

Apie musulmonų švarą ir delikatumą M. de Taveno rašė:

„Turkai veda sveiką gyvenimo būdą ir labai retai serga. Jie beveik neserga inkstų liga, kuri yra labai paplitusi mūsų šalyje, ir kitomis pavojingomis ligomis. Aš manau, kad svarbiausia šios nuostabios turkų sveikatos priežastis yra jų įprotis dažnai praustis ir maisto saikas. Jie valgo mažai. Jų maistas yra labai paprastas ir ne toks maišytas kaip pas krikščionis.“²⁴¹

Allaho pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) kategoriškai draudė teršti kelius, kuriais vaikščiodavo žmonės, poilsio vietas, po medžiais ir sienomis pavėsingas vietas.²⁴²

Kai Abu Musa al-Ašari buvo paskirtas Basros miesto gubernatoriumi, jis pasakė:

„Mane pas jus atsiuntė Umar bin Hatab. Aš išmokysiu jus Jūsų Viešpaties knygos ir sunos ir išvalysiu jūsų kelius.“²⁴³

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) siūlė žmonėms gerai prižiūrėti gyvūnus ir rūpintis jų švara, ypač avių ir avinų, valant juos nuo nešvarumų ir dulkių.²⁴⁴

Ypač didelį dėmesį Islamas skiria garbinimo vietų švarai. Džabir (*tebūnie taika jam*) pasakoja:

„Kartą Allaho pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) užėjo į mūsų mečetę. Rankose jis laikė datulių palmių

241. Relation d'un Vogaye Fait au Levant, Paris, 1665, 58 psl.

242. Abu Daud, Taharat, 14/26; Ibn Madža, Taharat, 21; Ahmad, 1/299; 3/305; Hakim, 1/273/594.

243. Darimi, Mukaddima, 46/566; Ibn Abu Šaiba, Musanaf, 5/264/25923.

244. Haisami, 4/66–67.

„ibnu tab“ rūšies šaką. Pastebėjęs spjaudymo žymę ant sienos Kiblos pusėje, jis išvalė ją šaka, ir, pasisukęs į mus, pasakė:

– *Atneškite man šafrano!*

Tada atsistojo iš mūsų kvartalo jaunuolis, nubėgo pas save į namus, atnešė žiupsnelį šafrano smilkalų. Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) patepė šakos galiuką šafranu ir patrynė spjaudymo žymę. Nuo to laiko pas mus atsirado tradicija naudoti mečetėje šafrano aromatą.²⁴⁵

3. Vanduo

Nepakeičiama supančios aplinkos gerinimo priemonė ir švaros aprūpinimas yra vanduo. Gyvybės išsaugojimas priklauso nuo vandens, nes vanduo – tai visų gyvų būtybių gyvybė ir pagrindas. Korane sakoma:

„Allahas sukūrė visas gyvas būtybes iš vandens.“²⁴⁶

Kad Jo vergai naudotųsi vandeniu, Visagalis Allahas suteikė vandeniui daugybę savybių. Štai kelios jų:

1) Arčiausiai vandeniu savo cheminėmis savybėmis yra vandenilio sulfidas (H₂S), kuris nepaisant to, kad yra du kartus sunkesnis už vandenį, yra dujos. Be to, vandenilio sulfidas nemaloniai kvepia ir yra labai nuodingas. Vadinasi, Allahas sukūrė vandenį specialiai žmonėms.

245. Muslim, Zuhd, 74; Masadžid, 52; Baihaki, Kubra, 1/255.

246. An - Nur, 24/45; al – Anbija, 21/30.

2) Atvirkščiai, panašiai sujungtiems cheminiams junginiams, vanduo turi didžiausią tankį kietu pavidalu, t. y. ledo pavidalu esant $+4^{\circ}\text{C}$ temperatūrai. Tokiu būdu ežeruose ir upėse vanduo užšąla ne nuo dugno link vandens paviršiaus, bet nuo paviršiaus link dugno. O tai apsaugo gyvas būtybes nuo užšalimo lede.

3) Vandens užšalimo ir virinimo temperatūra tinkamiausia organiniam gyvenimui.

4) Vanduo turi savybę ištirpdyti daugelės organines ir neorganines medžiagas.²⁴⁷

Šventame Korane vanduo yra minimas dažnai. Pranešama tai, kokių būdu yra formuojamas lietus, pasakomos debesų stadijos, kurios kinta iki lietaus, pasakoma, kaip lietaus lašai krenta, remiantis atitinkama priemone. Taip pat pasakojama apie požeminius vandenis ir apie užteršto vandens valymą.²⁴⁸ Kreipiamas dėmesys į tai, kas yra didžiulis gėris žmonėms, o lietus vadinamas malone.²⁴⁹

Musulmonai, suvokiantys vandens vertę Tam, Kas juos ja pavaišino, sako maldą: „Turėk tokią pat garbę kaip ir vanduo!“ Todėl vandens vartosenos sferai skiriamas didelis dėmesys. Garbingiausias išipareigojimas yra prie Kaabos vaišinti piligrimus vandeniu ir šerbetu.

247. Doc. dr. Şakir Kocabaş, Kur‘ân‘da Yarattığı, 157 psl.

248. An – Nur, 24/4; az – Zuhruf, 43/11; az – Zumar, 39/21, al – Vakija, 56/68-70; an – Nazijjat, 79/31; al – Furkan, 25/48.

249. Al – Araf, 7/57; aš – Šura, 42/28.

Mūsų Pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) dėdė Abasas turėjo Taife vynuogyną. Iki Islamo priėmimo ir po jo jis atveždavo iš ten razinų ir, dėdamas į „zamzam“ vandenį, vaišindavo juo piligrimus. Po jo taip pat elgėsi jo sūnūs ir anūkai.²⁵⁰ Kartą prie vandens dalijimo vietos atėjo Allaho siuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir paprašė vandens. Abasas (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pasakė savo sūnui:

– Fadl! Nueik pas motiną ir atnešk ypatingą gėrimą pranašui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*)!

Bet Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) jam paprieštaravo:

– *Ne, duok man tą vandenį, kurį geria visi!*

Hazrtas Abasas (*tebūnie Allahas palaimina jį*) paprieštaravo jam:

– O Allaho pasiuntiny! Kartais piligrimai liečia rankomis šį vandenį!

Tačiau mūsų pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) buvo nepalenkiamas:

– *Tegu, įpilk man iš ten, iš kur geria visi žmonės!*

Tada jis išgėrė gėrimą, kurį davė jam Hazratas Abasas ir tada nuėjo link „zamzam“ šulinio. Hazrato Abaso šeimos nariai ištraukinėjo vandenį iš šulinio ir vaišino juo piligrimus.

Tikėjimas, garbinimas ir žmonių tarpusavio santykiai

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) juokais sušuko:

– *Ei, Abdulmutalibo vaikai! Traukite, traukite, jūs darote gerą darbą!*

Po to jis pasakė:

– *Jeigu būčiau žinojęs, kad žmonės nekartos paskui mane (darydami tai, ką dariau aš), ir subėgę didele minia nepradės traukti vandens, būčiau nulipęs nuo kupranugario, pridėčiau virvę štai čia (ranka parodė į pečius) ir pradėčiau traukti vandenį lygiai taip pat, kaip traukiate jūs!*²⁵¹

Apie privalomumą žmones vaišinti vandeniu pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakojo:

„*Teismo dieną žmogus, kuris yra siunčiamas į Pragarą, sutiks kitą, Rojaus gyventoją. Eidamas į Pragarą, čia pasakys:*

– *Ei, toks ir toks! Atsimeni, tu prašei manęs vandens, ir aš daviau tau gurkšnį? (tuo pačiu jis paprašė užtarimo).*

Šis tikintysis paprašys už jį. Tokiu būdu vienas iš Pragaros gyventojų kreipsis į vieną iš Rojaus gyventojų:

– *Ei, toks ir toks! Atsimeni, tokią ir tokią dieną tu mane nusiuntei tokiu ir tokiu reikalu? Juk tą dieną aš nuėjau dėl tavęs.*

Rojaus gyventojas užtars už jį.“²⁵²

251. Bukhari, Hadž, 75.

252. Ibn Madža, Adab 8.

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) kreipė dėmesį į tai, kad vanduo būtų švarus ir skanus. Jis teikė pirmenybę šuliniams su skaniu vandeniu ir draudė teršti vandenį.²⁵³

Jeigu vanduo yra toks svarbus, būtina gerai su juo elgtis. Japonų mokslininkas Masaru Emoto darė tyrimus su užšalusio vandens kristalais, kurie sukuria teisingą estetinę šešiakampio formą. Ir natūraliuose šaltiniuose, kurių nelietė žmogaus ranka, kristalai turi teisingą ir gražią formą, stublinančią žmones. Masaru Emoto sudėjo vandenį į atskirus indus ir atliko keletą eksperimentų. Jis pastebėjo, kad užšalusio vandens kristalai pirmame inde, ties kuriuo kalbėjo pasakymus, susijusius su gailiaširdingumu, meile, malda ir padėka, išsaugojo savo gamtinę puikybę. O kristalai inde, ties kuriais sakė barnius ir tokius žodžius su negatyvia reikšme kaip „velnias“, pasirodė atsiskyrusia forma ir prarado visas estetine savybes. Analogiškuose eksperimentuose vanduo rodė įvairią reakciją, klausantis nuostabios ir malonios muzikos bei nemalonių ritmų.²⁵⁴

Tokie pat eksperimentai buvo atliekami su verdančiais ryžiais ir gėlėmis. Tos gėlės, su kuriomis elgėsi gerai, išsaugojo savo grožį ir šviežumą, tuo tarpu kitos – prarado savo šviežumą ir nuvyto.

Į klausimą „Kaip veikia geros mintys ir vanduo žmogaus kūną?“ Masaru Emoto atsakė:

253. Bukhari, Vudu, 68; Ibn Hadžar, al – Isaba, 3/615.

254. Safvet Senih, “Su Kristallerinin Sırrı”, Sızıntı, Aralık 2002, sayı 287; M. Akif Deniz, İlk Adım, Şubat, 2003.

„Ties šiuo klausimu aš dirbu septyneris su puse metų. Per šį laikotarpį pastebėjau, kad kai sergančius vėžiu girdė vandeniui, ties kuriuo sakė gerus žodžius, tai parodė teigiamą rezultatą.“²⁵⁵

Remiantis tuo, mes turime mylėti žmones, gyvūnus, augalus, supančią aplinką ir gamtą bei gerai su jais elgtis, žodžiu, mes turime mylėti visą pasaulį ir su visais elgtis gerai.

Turėtume čia aptarti ir kitą aspektą, tai rūpestingą elgesį su gamta, mus supančia aplinka ir vandeniu. Aukščiausiasis Allahas paliepia:

„Valgykite ir gerkite, tik neišlaidaukite, nes Jis nemyli išlaidūnų.“²⁵⁶

„Iš tikrųjų išlaidūnai – velnio broliai, o juk velnias yra nedėkingas savo Viešpačiui.“²⁵⁷

„...išlaidaukite, juk Jis nemyli išlaidautojų.“²⁵⁸

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sakė:

*„Valgykite, gerkite, renkitės, aukokite, bet kartu neišlaidaukite ir nebūkite pasikėlę.“*²⁵⁹

255. İpek Durkal, “Allah’ın 99 Adı İle Olışan Kristelleri Gösterecek”, SABAH GAZETESİ GÜNAYDIN EKİ, 28.03.2009; <http://arsiv.sabah.com.tr/2009/03/28/gny/haber.E64927875AE84F09B4896D9955C9BE15.html>.

256. Al – Araf, 7/31.

257. Al – Isra, 17/27.

258. Al - An’am, 6/141.

259. Bukhari, Libas, 1; Ibn Madža, Libas, 23.

Ypač negalime išlaidauti su vandeniu. Kartą Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) aplankė Sadą (*tebūnie Allahas palaimina jį*), kuris tuo metu darė vudu maldai, bet vartojo labai daug vandens. Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) jam pasakė:

– *Kas tai kita kaip ne išlaidavimas?*

Sadas (*tebūnie Allahas palaimina jį*) paklausė jo:

– Nejaugi. Darant vudu, galima išlaidauti?

Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paaiškino jam:

– *Taip! Net jeigu tu esi prie upės.*²⁶⁰

Jeigu nėra gerai naudoti daug vandens, darant vudu prieš garbinimą Allahui, tai akivaizdu, kad ir kitais atvejais visai negalima tyčia švaistyti vandens.

Trečiasis skyrius

ŠVENTASIS KORANAS

ŠVENTASIS KORANAS

1. Apreiškimas ir ajatų užrašymas

Šventasis Koranas yra paskutinioji atsiųsta iš aukštybių dieviškoji knyga (Šventraštis). Aukščiausiasis Allahas atsiuntė knygą ne iš karto, o remdamasis daugumos samprotavimais, po truputį, nedidelėmis dalimis. Tai atnešė žmonėms didžiulę naudą ir tapo jiems reikšmingu palengvinimu.

Kai tik buvo atsiųstas apreiškimas, kad jo nepamirštų, Allaho pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) skubėjo perskaityti ajatus kartu su angelu Gabrieliumi. Apie tai sakoma šiose ajatuose:

„Aukščiau už viską Allahas, Tikrasis Valdovas! Nes kubėk skaityti Korano, pakol tau siunčiamas apreiškimas nebus baigtas ir sakyk: „Viešpatie! Padidink mano žinias““.²⁶¹

„Nejudink savo liežuvio, kartodamas jo (Korano), kad greičiau įsimintum. Mums reikia jį surinkti ir perskaityti. Kai Mes jį perskaitysime, tai skaityk iš paskos“.²⁶²

Po to, kai ateidavo Gabrielius, pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) tylėdavo, ir, kai tik Gabrielius visiškai perduodavo apreiškimą, pasirodydavo, kad

261. Taha, 20/114.

262. Al - Kyjama, 75/16–18.

pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) kruopščiai išmokdavo ajatus. Ši aplinkybė yra Korano nuostabiosios prigimties įrodymas.

Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) turėjo daug raštininkų, kurie užrašinėdavo apreiškimus. Jų skaičius siekė 65 žmones. Kai buvo atsiųstas apreiškimas, pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) iš karto kvietė pas save laisvus raštininkus ir diktavo jiems ajatus.²⁶³ Jie užrašydavo ajatus ant medžiagų, ant kurių tuo metu įprastai buvo rašoma. Po to Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) reikalavo, kad raštininkai perskaitytų, ką užrašė, ir jeigu pasitaikydavo klaidų, jis jas taisydavo.²⁶⁴ Po to raštininkai išeidavo į žmones ir skaitydavo jiems. Po to atsiųstus ajatus Allaho pasiuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir pats deklaravo, iš pradžių vyrams, po to – moterims.²⁶⁵ Kas dėl musulmonų, jie stengėsi išmokti apreiškimus, kai kurie užsirašydavo ajatus ir saugodavo pas save.

Visagalis Allahas pranešė, kuria eilės tvarka dėlioti ajatus ir surasti atsiųstas dalis. Gabrielius aiškino tai pranašui, kuris atitinkamai pranešdavo raštininkams.²⁶⁶

263. Prof. dr. M. M. el - A'zami, Kur'an Tarihi, psl. 107–108.

264. Bukhari, Fadajul kuran, 4; Tirmizi, Manakib, 74/3954; Ahmad, 5/184; Haisami, 1/152.

265. Ibn Ishak, Sirat, psl. 128.

266. Buhari, Tafsir, 2/45; Abu Davud, Saljat, 120-121/786; Tirmizi, Tafsir, 9/3086; Ahmad, 4/218; Ali al - Muttaki, 2/16/2960. Apie ajatų tvarką žiūrėkite Mehmet Fâik Yılmaz, Âyetler ve Süreler Arasındaki Münasebet, Ankara 2005, psl. 100–102.

Nereikia pamiršti, kad pirmieji atsiųsti ajatai buvo skirti plunksnos („al-kalam“) ir „užrašytų eilučių“ akcentavimui, kurios yra žmogaus pažinimo priemonės. Didelis dėmesys skiriamas žodžiui „kitab“, kuris reiškia „užrašytos žinios“.267 Tai ir yra vienas iš faktorių, kuris palaikydavo pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) troškimą ir pastangas įtvirtinti Korano ajatus raštu.

Tradicija užrašinėti Koraną buvo paplitusi ir tarp sahabų. Kiekvienas jų dėjo tam pastangas. O tie musulmonai, kurie nemokėjo rašyti, ateidavo į mečetę su rašymo priemonėmis ir ieškodavo raštininkų savanorių.268 Ir, kad būtų užkirstas kelias klaidoms, pirmomis dienomis pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) draudė užrašinėti kartu vieną su kitu Korano ajatus ir hadisus.269

Kaip matyti, ajatai buvo raštu fiksuojami nuo pat Islamo pradžios, kai musulmonai buvo žeminami kureištų ir dar tik pradėjo formuoti bendruomenę. Suros „Abasa“ 11–16 ajatuose sakoma, kad Islamo pirmaisiais metais buvo daugiau užrašytų tekstų. Ibn Abasas (*tebūnie Allahas palaimina jį*) sakė, kad ajatai, atsiusti Mekoje, buvo užrašomi tame pačiame

267. Al - Alak, 96/1-5, al - Kalam, 68/1; al - Bakara, 2/2; az - Zuhruf, 43/2; ad - Duhan, 44/2.

268. Baihaki, As - Sunanu kubra, 6/6.

269. Prof. dr. M. M. El - A'zami, Kur'ân Tarihi, psl. 107–108. Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) skyrė ypatingą dėmesį, tam, kad aiškiai atsiskirtų apreiškimus nuo hadisų. Tam jis darė paaiškinimus: „Šis apreiškimas, kurį atsiuntė Allahas“, „Tai mano asmeniniai pamąstymai“. Kartais sahabai klausė pranašo: „Tai yra jūsų mintis arba tai yra Dieviškas apreiškimas?“ (Žiūrėkite M. Hamidullah, Kur'ân-ı Kerîm Tarihi, psl. 15–18).

mieste.²⁷⁰ Yra žinoma, kad Umaras (*tebūnie Allahas palaimina jį*) priėmė Islamą po to, kai buvo perskaityti užrašyti Korano ajatai.²⁷¹

Per „Bajatu Akabos“ („Priesaika prie Akabos“) susirinkimą pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) perdavė Rafijui bin Malik (*tebūnie Allahas palaimina jį*) Korano tekstą, susidedantį iš visų iki to laiko apreikštų Korano ajatų ir surų. Po grįžimo į Mediną Rafijus (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pastatė savo kvartale mečetę, kuri laikoma pirmąja mečete Islame, ir po to skaitydavo susirinkusiems musulmonams šiuos ajatus ir suras.²⁷² Būtent Rafijus pirmasis atvežė į Mediną surą „al - Jusuf“.²⁷³

Nuo pat pirmos dienos atsiųsti ajatai ir suros tiek garsiai, tiek ir tyliai buvo skaitomi būtinuose ir papildomuose namazuose ypač tahadžud namazo metu, kuris trukdavo labai ilgai. Tarp sahabų prasidėjo audringas skaitymo bei rašymo, Korano surų skaitymo ir atmintinai mokymosi procesas. Pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir jo bendražygių skatinimo dėka daugelis žmonių išmokdavo mintinai Koraną nuo pradžios iki galo bei užrašydavo jį. Ši vis auganti nuostabi tradicija tęsiasi iki mūsų dienų.

Kai ateidavo Ramadano mėnuo, pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir Gabrielius atsisėdavo vienas

270. Ibn Durais, Fadailul Kuran, 33 psl.

271. Inb Hišam, 1/369–371.

272. Kattani, Taratib, Beirutas, 1/44; Azami, 106 psl.; Hamdullah, 44 psl.

273. Ibn Hadžar, al - Isaba, 2546 Nr. „Rafijus bin Malik“ skyrius; Ibn Kasir, al - Bidaja, 3/152; Ibn Asir, Usdul gaba, 2157.

priešais kitą ir paeiliui deklaruodavo Koraną. Tokiu būdu per Ramadaną jie deklaravo pilną Koraną. O per paskutinius pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) gyvenimo metus jie deklaravo Koraną du kartus.²⁷⁴ Ibn Masud (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pasakoja:

„Kai pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir Gabrielius baigdavo deklamuoti Koraną, aš deklamavau Koraną pranašui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir jis manė, kad mano deklamavimas yra puikus.“²⁷⁵

Po to kai pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paskutinį kartą kartu su Gabrieliumi (*tebūnie taika jam*) deklamavo Koraną, jis deklamavo jį kartu su Zau bin Sabitu ir Ubaiju bin Kaabu. Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) kartu su Ubaiju bin Kaabu deklamavo visą Koraną du kartus.²⁷⁶ Ši tradicija, vadinama „mukabalia“, išliko iki mūsų dienų ir gyvuoja iki šiol.

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) dieviškuosius nusiųstus ajatus ir suras kartkartėmis deklaruodavo penktadieninėse hutbose. Keli bendražygiai tvirtino, kad išmokdavo ajatus, klausydamiesi jų hutbų metu.²⁷⁷

Mokydamiesi apie pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) gyvenimą, mes matome, kad jis skaitydavo Koraną esant bet kokiai progai. Jis skaitė Koraną, kai

274. Bukhari, Badijul halk, 6; Fadailul Kuran, 7; Saum, 7.

275. Tavari, 1/28; Ahmad, 1/405.

276. Mukaddimatan, leidinys, A. Šzefferi, psl. 74, 227; T - hir al - Džazairi, At Tybjian, psl. 26.

277. Muslim, Džumas, 49–52.

kvietė pagonis priimti islamą, jis skaitė Koraną kalbėdamasis su savo bendražygiais, aiškindamas vieną kitą klausimą, jis skaitė atitinkamus Korano ajatus, jis skaitė Koraną per naktinius būdėjimus. Jis turėjo įprotį kasdien skaityti 1/7 Korano.²⁷⁸

Aus bin Huzaifa (*tebūnie Allahas palaimina jį*), kuris buvo Sakif genties delegacijos sudėtyje, atvykęs į Mediną, pasakojo:

„Kartą pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ilgą laiką po Iša (naktinio) namazo neatėjo pas mus. O kai jis atėjo, mes paklausėme:

– O Allaho Pasiuntiny! Kodėl tu taip užtrukai?

Jis atsakė:

– *Aš save įpareigojau kasdien skaityti dalį (hizb) Korano. Ir aš nenorėjau čia ateiti, kol nebaigiau šio reikalo.*

Ryte mes paklausėme sahabų:

– O kaip jūs skaitote Koraną, dalindami jį į dalis (hizb).

Jie mums paaiškino:

– Pirmas tris suras mes skiriame pirma dalimi, tada kitas penkias suras – antra, po to mes skiriame dalis, jungdami eilės tvarka septynias, devynias, vienuolika ir trylika surų. Galiausiai, sujungdami į vieną dalį (hizb) suras, pradėdami nuo „Kaf“ ir iki galo per savaitę mes visiškai perskaitome Koraną.²⁷⁹

278. Muslim, Musafirin, 142; Ahmad, 4; Ibn Madža, Saliat 178.

279. Ahmad, 4/9; Ibn Madža, Saliat, 178

Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) taip pat sakė:

– *Kas vakare užmigs, neperskaitęs dalies (hizb) Korano, tegul baigia skaityti tarp rytinio ir pietų namazų! Taip jis gaus savabą (apdovanojimą), lyg perskaitęs šią dalį (hizb) naktį.*²⁸⁰

10-aisiais Hidžros metais Kindi genties atstovai – apie 60 ar 80 žmonių – atvyko pas pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), kuris tuo metu buvo mečetėje. Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakė jiems:

– Allahas nusiuntė mane su teisinga religija ir nusiuntė man tokią Knygą, prie kurios iš jokios pusės nepriartės melas!

Atsakydami Kindi genties atstovai paprašė jo:

– O neperskaitytumėte mums šiek tiek iš tos knygos?

Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pradėjo skaityti „As-Saffat“ suros pradžią:

„Prisiekiu išsirikiavusiais (angelais) į eiles, kurie uoliai varo (debesis), skaitančiais priminimą! Iš tikrųjų jūs Dievas – yra vienas. Jis yra dangaus, žemės ir to, kas tarp jų, Viešpats, saulėtekių Viešpats.“²⁸¹

Perskaitęs šiuos ajatus, pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) užtilo. Jis stovėjo tyliai nejudėdamas. Jo akys

280. Muslim, Saliatul musafirin, 142.

281. As - Saffat, 37/1–5.

sušlapo ir tada ašaros pradėjo lietus per jo kilmingą barzdą. Kindi genties atstovai paklausė:

– Mes matome, kad tu verki?! Nejaugi tu verki dėl baimės prieš tą, kuris tau tai atsiuntė?

Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ištarė:

– *Man įdėjo baimę ir privertė pravirkti tas, kad Allahas pasiuntė mane tiesiu keliu, aštriu bei siauru, lyg kalavijo ašmenys. Jeigu aš šiek tiek nukrypsiu, iš karto žūsiu.*

Tada jis perskaitė šį ajetą:

„Jeigu Mes panorėtume, tai atimtume iš tavęs tai, ką davėme tau apreiškimuose. Ir niekas neapsaugotų tavęs nuo Mūsų.“²⁸²

Po šito Kindi genties atstovai tapo musulmonais.²⁸³

Kartą Abu Talha (*tebūnie Allahas palaimina jį*) priėjo prie Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir pamatė, kad pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), stovėdamas ant kojų, mokė „ashabus sufa“ (pastogės žmones) skaityti Koraną. Kad ištiesintų savo figūrą, susirietęs nuo bado, jis pritvirtino prie pilvo plokščią akmenį. Esminį pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir jo bendražygių darbą sudarė Korano supratimo ir mokymosi darbai. Bendražygiai troško tik vieno: vėl ir vėl skaityti Koraną ir klausyti jo skaitymo.²⁸⁴

282. Al - Isra, 17/86.

283. Ibni Hišam, 4/254; Abu Nuaim, Dalailil, 1/237–238; Haliabi, 3/260.

284. Abu Nuaim, Hilja, 1/342.

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) kartkartėmis prašė savo bendražygių skaityti jam Koraną. Ir kai kurie iš jų atsisakydavo, manydami, kad tai bus nepagarbos jam rodymas, jis jiems sakydavo:

„*Man irgi patinka klausytis, kai kitas žmogus skaito Koraną.*“²⁸⁵

Kai kurie sahabai kiekvieną naktį perskaitydavo Koraną nuo pradžios iki pabaigos.²⁸⁶ Usmanas Bin Abdurrahman pasakojo:

„Kartą nusprendžiau praleisti visą naktį prie Makami Ibrahim (pranašo Ibrahimio stovėjimo vieta), atliekant namazą. Atlikęs Išą (naktinį namazą), aš atsistočiau prie Makama ir pradėjau daryti kitą namazą. Tuo metu kažkas uždėjo rankas ant mano pečių. Baigęs namazą, aš pažiūrėjau ir pamaciau, kad tai Usmanas. Jis pradėjo skaityti Koraną nuo suros „al-Fatiha“ ir, pilnai perskaitęs visą Koraną, taip atliko namazą. Jis pasakė pasisveikinimą ir, paėmęs avalynę, išėjo.“²⁸⁷

2. Surų išsaugojimas ir jų surinkimas į vieną knygą

Kai Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) mirė, ir baigėsi dieviškojo apreiškimo siuntimas, daugelis žmonių žinojo Koraną mintinai ir skaitė ajatus nama-

285. Bukhari, Tafsir, 4/9; Muslim, Mufasirin, 247.

286. Tirmizi, Kirat, 11/2946; Haisami, 9/94; Ibn Sad, 3/76; Ahmad, Az-Zuhd, psl. 127.

287. Abu Nuaim, Hilja, 1/56.

zo metu. Kadangi apreiškimai vyko iki pat paskutinio momento, lapai su užrašytomis suromis nebuvo surinkti į vieną knygą.

Abu Bakras (*tebūnie Allahas palaimina jį*) sudarė komisiją, kuriai vadovavo Zaidas, įpareigojęs ją surinkti visus Korano užrašus į vieną knygą. Komisija savo darbe naudojo labai griežtus, patikimus ir tikrus darbo metodus. Pavyzdžiui, vienas metodas buvo toks, kad Bilialis (*tebūnie Allahas palaimina jį*) vaikščiodavo Medinos gatvėmis ir skelbė: „Kiekvienas, kuris turi užrašytus Korano įrašus, tegul atneša juos ir atveda du liudininkus, kurie turės patvirtinti, kad tai tikri rankraščiai, pataisyti pranašų (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*).“ Po to komisijos nariai sutikrindavo Korano tekstus, kuriuos žmonės mokėjo mintinai, su šitais įrašais, o vėliau pilnai užrašė Koraną. Net jeigu komisijos nariai nebūtų liepę žmonėms atnešti visų užrašytų Korano surų, jie bet koku atveju būtų surinkę suras į vieną knygą, kadangi mintinai mokėjo visas ajatus. Bet surinkę visus įrašus, jie užtikrino patikimumą ir parodė, kad nėra jokios mažiausios abejonės dėl Korano.

Usmano (*tebūnie Allahas palaimina jį*) valdymo metu komisija, vadovaujama Zaido bin Sabito (*tebūnie Allahas palaimina jį*), padaugino Korano rankraščius. Yra manoma, kad Usmanas (*tebūnie Allahas palaimina jį*) liepė komisijos iš 12 žmonių nariams, kurios pirmininku buvo Zaidas (*tebūnie Allahas palaimina jį*), iš naujo surinkti Koraną. Naują variantą sulygino su tuo, kuris buvo surinktas Abu Bakro (*tebūnie taika jam*) metu, ir pamatė, kad tarp jų nėra jokio skirtumo. Tai įrodo, kad nuo pradžių Koranas yra saugomas Allaho, ir metodai tiek Abu Bakro (*tebūnie Allahas palaimina jį*) laikais, tiek

Usmano (*tebūnie Allahas palaimina jį*) laikais buvo labai patikimi ir tikri.²⁸⁸

Korano egzemplioriai, perrašyti komisijos narių, buvo nusiųsti į svarbius halifato centrus. Kartu su šiais egzemplioriais buvo nusiųsti ir išsimokslinę sahabai, kad išmokytų žmones skaitymo taisyklių, parodydami „kiratų“ (recitavimų) skirtumus. Tokiu būdu žmonės buvo mokami skaityti Koraną būtent taip, kaip tarė pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*). Mokytojai buvo labai smulkmeniški. Niekam nebuvo leista mokytis Korano, užrašyto ant popieriaus lapų. Buvo reikalaujama, mokant skaityti užrašytą Koraną, mokytis pas patyrusį mokytoją. Buvo įkurtas „tadžvido“ mokymas, kuris mokė Korano skaitymo taisyklių. O šį mokslą galima mokytis tik mokytojui vadovaujant. Iki mūsų dienų yra naudojamas metodas „fami muksin“, t. y. Korano skaitymo metodas, klausantis teisingo mokytojo skaitymo – iš lūpų į lūpas.

Ubaidullah bin Abdullah pranešė, kad vienas iš padau-gintų egzempliorių buvo saugomas Medinoje, pranašo meče-tėje, ir kiekvieną rytą šį Koraną skaitė žmonėms.²⁸⁹

Kai Usmanas (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pabaigė surinkinėti Koraną, jis liepė žmonėms perrašinėti jį, t. y. paragino žmones užrašyti Koraną asmeniniam naudojimui.²⁹⁰ Juk galėjo taip nutikti, kad kažkas jų anksčiau nepilnai užrašė

288. Prof. dr. M. M. el - Â'zami, Kur'an Tarihi, psl. 131–135.

289. Ibni Šabba, Tarihul Madina, psl. 7; Ibni Kutaiba, Taviulul muškili Kuran, psl. 51.

290. Ibni Šaaba, Tarihul Madina, psl. 1002.

Koraną, praleidęs kelias suras ar ajatus. Kai pasibaigė dieviškųjų apreiškimų epocha, po to, kai komisija, susidedanti iš kompetentingų asmenų, surinko visus ajatus ir suras į vieną knygą, kurią patvirtino tūkstančiai hafizų (hafizas – žmogus, mintinai žinantis visus ajatus ir suras), visi žmonės ramiai galėjo perrašinėti Koraną.

Pavyzdžiui, Aiša (*tebūnie Allahas palaimina ją*) paprašė savo atleistinio (vergo) Abu Jusufo perrašyti jai Koraną ir jis tai padarė.²⁹¹

Amr bin Rafii (*tebūnie Allahas palaimina jį*), Umaro (*tebūnie Allahas palaimina jį*) atleistinis (vergas), pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) žmonos gyvenimo laikotarpiu perrašinėdavo Koraną. Jis netgi perrašė vieną egzempliorių Hafsai (*tebūnie Allahas palaimina ją*).²⁹²

Norint apsaugoti Koraną net nuo menkiausių klaidų, buvo imtasi ir kitų priemonių. Hadžadž įpareigojo Asimą bin al-Džahdari, Nadžają bin Rumha ir Alį bin Asma studijuoti visus Korano egzempliorius, kuriuos žmonėms perrašinėdavo asmeniniam vartojimui ir sunaikinti kiekvieną egzempliorių, kuriame ras klaidą. Egzempliorių, kuriame rasdavo klaidų, savininkui už nedėmesingumą skirdavo 60 dirhamų baudą.²⁹³

Analogiškos oficialios komisijos egzistavo visais laikais. Pavyzdžiui, Turkijoje egzistuoja oficiali instancija pavadini-

291. Muslim, Masadžid, 207; Abu Daud, Saliat, 5/410; Muvatta, Saliatul Džamaa, 25.

292. Muslim, Masadžid, 207; Abu Davud, Saliat, 5/410; Mvuvatta, Salatul Džamaa, 25.

293. Ibni Kutaiba, psl. 51.

mu „Korano ir religinės literatūros tyrimo komisija“. Šios organizacijos svarbiausia užduotis yra klaidų išpėjimas, rašant Koraną. Štai kodėl neįmanoma manyti, kad Korane būtų pakeista nors viena raidė. Juk kiekvieną amžių jį išmokdavo tūkstančiai hafizų, yra milijonai parašytų ir atspausdintų Korano rankraščių. Nėra jokių abejonių, kad net esant klaidoms spausdinimo metu, jos iš karto atpažįstamos ir taisomos.

Pagal Islamo tradicijas tam, kad būtų mokama skaityti Korano, būtina gauti „idžazatnamę“ (leidimą), kuris išduodamas, esant patyrusiam mokytojam arba tokių mokytojų grupei. Tokiu metodu galima lengvai sukontroliuoti skaitovo žinių lygį bei to Korano egzemplioriaus, kuriuo naudojasi mokinys, tikrumą ir patikimumą. Tokio metodo laikomasi ir šiomis dienomis. Baigiantis mokymui, mokytojas suteikia savo mokinui „idžazatnamę“, kuriame jis iš eilės nurodo savo mokytojus net iki pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaha palaima*). Po to mokytojas patvirtina, kad jo mokinys tikrai ir teisingai mokėsi Korano skaitymo taisyklių, lygiai taip, kaip jis jį mokė.²⁹⁴

Kaip matome, šventasis Koranas išsisaugojo nepriekaištingai tiek rašytine forma, tiek ir mokymosi mintinai bei mokymosi „iš lūpų į lūpas“ metodu.²⁹⁵ Tai yra, norint išsaugoti Koraną, be užrašymo ir mokymosi mintinai metodu, buvo

294. Prof. dr. M.Hamidullah, Kur’ân-ı Kerîm Tarihi, psl. 87, 53–56.

295. Tam, kad įsitikintume, kokie unikalūs ir patikimi metodai, kuriais naudojosi islamo mokslininkai, norėdami išsaugoti nepakitusių Korano tekstą, žr. šiuos darbus: prof. dr. M. M. el - A’zami, The history of the Quranic Text from Revelation to Compalition: A Comparativ Study with the Oland and New Testaments, leicester: UK Islamic Academi, 2003.

naudojamas dar ir trečiasis metodas: mokymasis pas patyrusį mokytoją.

3. Bendraminčių pastangos mokantis ir mokant Korano

Visos istorijos metu musulmonai skyrė didelį dėmesį Korano mokymui, kadangi Aukščiausiasis Allahas ir Jo siuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) skatindavo žmones studijuoti mūsų šventąją Knygą ir stengtis suprasti jos reikšmę.²⁹⁶

Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) visada vertindavo tuos žmones, kurie gerai mokėjo Koraną, ir rodė jiems palankumą. Kai buvo sprendžiamas klausimas dėl kokio nors posto, susijusio su žmonių valdymu, skyrimo, pavyzdžiui, imamo, valdytojo ar armijos vadovo pareigos, jis visada teikė pirmenybę tiems asmenims, kurie gerai mokėjo Koraną.²⁹⁷

Kai ėjo į žygį prieš Banu Nadžr gentį, pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) perdavė vėliavą Umarui bin Hamzai (*tebūnie Allahas palaimina jį*). Bet kai jis pastebėjo Zaidą bin Sabitą (*tebūnie Allahas palaimina jį*), tai iš karto atėmė vėliavą iš Umaro ir perdavė Zaidui. Umaras paklausė jo:

296. Al - Fatyr, 35/29; Sad, 38/29, Taha, 20/124–125; Bukhari, Fadailul Kuran, 21; Muslim, Zikr, 38.

297. Muslim, Masadžid, 290; Musafirin, 269; Tirmizi, Fadailul Kuran, 2/2876; Nasai, Džanaiz, 86, 87, 90, 91; Ahmad bin Hantabl, 4/218; Haisami, 8/161; Ibni Hišam, 4/185; Ibni Sad, 5/508.

– O Allaho pasiuntiny! Nejaugi Jūs supykote ant manęs?

Mūsų pranašas atsakė jam:

– *Ne! Prisiekiu Allahu, aš nesupykau ant tavęs! Bet ir jūs teikite pirmenybę Koranui. Zaidas išmoko daugiau Korano ajatų negu tu. Net jeigu tai vergas su nupjauta nosimi, visada teikite pirmenybę tiems, kurie išmoko iš Korano daugiau negu kiti!*

Kreipdamasis į Aus ir Hazradž gentis, pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) liepė jiems, kad jie visada duotų vėliavas tiems, kurie išmoko daugiau Korano ajatų negu kiti.²⁹⁸

Atsisveikinimo hadžo metu pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakė:

– *Ei, žmonės! Imkite savo dalį žinių dar iki tol, kol jas atims ar sunaikins!*

Kažkuris beduinas paklausė:

– O Allaho Pasiuntiny! O kaip iš mūsų gali atimti žinias? Mes turime Korano užrašus, mes išmokome visą jo turinį, apmokėme Korano savo žmonas, vaikus ir tarnus...²⁹⁹

Dalis žinučių parodo, kokias sahabai dėjo pastangas užrašams, Korano mokymuisi ir jo apmokymui. Tai įrodo žemiau esantys pavyzdžiai.

298. Vakidi, 3/1003.

299. Ahmad, 5/266; Haisami, 1/200.

Abdullah ibn Masud (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pasakojo:

„Kai kas nors iš bendražygių pareidavo į savo namus, jo žmona tuoj pat užduodavo vieną iš šių klausimų:

1. Kiek Korano ajatų šiandien buvo apreikšta?
2. Kiek Muhammedo hadisų tu šiandien išmokai?“³⁰⁰

Ubada bin Samit (*tebūnie Allahas palaimina jį*) buvo paskirtas mokytoju „pavėsio žmonėms“ („ashabus suffa“) ir jis pasakojo, kad mokė žmones Korano skaitymo ir rašymo. Jis ir kiti sahabai kviesdavo į namus atvykėlius, vaišindavo ir dovanodavo dovanas bei apmokė Korano.³⁰¹

Ubai Bin Kaab (*tebūnie Allahas palaimina jį*) apmokydavo delegacijas, atvykstančias Mediną, Korano skaitymo ir fikho (Islamo teisė).³⁰²

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) nusiuntė Halidą bin Validą (*tebūnie Allahas palaimina jį*) į žygį. Halidas (*tebūnie Allahas palaimina jį*) parašė pranašui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) laišką, kuriame pranešė, kad jis pakvietė Bani Haris gentį priimti Islamą ir jie, nepradėję kariauti, priėmė jo pasiūlymą. Tada jis tęsė:

„Aš gyvenu tarp jų ir pranešu jiems, ką liepė Allahas, ir sulaikau juos nuo to, ką uždraudė Allahas. Kol negausiu laiško

300. Abdulhamid Kašk, Fi rihabit tafsiras, 1/26.

301. Abu Daud, Bujū, 36/3416; Ibn Madža, Tidžarat, 8; Ahmad, 5/315, 324; Ibnu Asir, Usdul Gaba, 3/160.

302. Ibn Sad, 1/316–317, Vakidi, 3/968–969.

nuo Allaho pasiuntinio (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*),
aš juos mokysiu Islamo ir pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho
palaima*) „sunnos“ pagrindų.“³⁰³

Kai į Mediną pas pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho
palaima*) atvykdavo kokių nors žmonių, neseniai priėmusių
Islamą, delegacija, jis išreikšdavo norą, kad jie kai kuriam
laikui pasiliktų Medinoje, mokytųsi Korano ir religijos pa-
grindų, ir stebėdami jo veiksmus stengtųsi suprasti Islamą.
Pavyzdžiui, kai į Mediną atvyko Abdulkaisa delegacija, pra-
našas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*)
paprastai ansarų pagloboti tuos žmones pas save ir vaišinti juos.
Kartu jis išpėjo ansarus, kad jie tuo pat metu mokytų juos re-
ligijos ir padėtų jiems išmokti būtinas namazui Korano suras.
Kada delegacijos nariai ryte ateidavo pas jį, jis klausdavo,
kaip jiems sekasi, kaip ansarai elgiasi su jais, ar jie yra paten-
kinti ar ne jų priėmimu. Svečiai tuoj pat rodydavo savo padėką.

Kad aprūpintų palankiausias sąlygas religijos mokymui,
pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) padalino atvy-
kusius po vieną du žmones į musulmonų namus. Šis metodas
pasirodė efektyvus. Likęs patenkintas sahabų veiksmais ir
Abdulkaisos genties narių pastangomis, kurie stengėsi uoliai
mokyti religijos, pranašas Muhammedas (*tebūnie jam tai-
ka ir Allaho palaima*) individualia tvarka asmeniškai patikrino
jų maldų „at-Tahijat“ („Pasveikinimas“), „al-Fatihą“ ir kitų
surų skaitymą bei „sunnos“ veiksmų žinias.³⁰⁴

303. Muhammad Hamidullah, Al - Vasaikus sijasija, psl. 131.

304. Ahmad, 3/432.

Kaip matome, pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) visada rodė susidomėjamą skirtingų genčių, atvykstančių pas jį, delegacijoms. Ir kai jie pasukdavo link namų, jis prašė jų, kad jie apmokytų savo gentainius to, ką patys čia išmoko.³⁰⁵

Toki elgesį mūsų pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) rodė ir tiems, kas ateidavo pas jį ir vienas. Kai Umaras bin Vahb, atėjęs į Mediną, tapo musulmonu, pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), kreipdamasis į savo bendražygius, pasakė:

„*Gera! apmokykite savo brolių! Išmokykite jį Korano skaitymo!*“³⁰⁶

„Pavėsio žmonės“ (ashabus suffa), kurie dieną naktį gyveno prie mečetės, viena vertus, gaudavo žinių, kita vertus, neuilstamai dirbdavo, auklėdami mokinius ir mokytojus.

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir halifai nusiuntė į atskiras Islamo pasaulio puses daugelį mokslininkų – bendražygių, kurie mokė žmones Korano skaitymo ir „sunnos“.³⁰⁷ Pavydžiui, kai Musabą ibn Umairu (*tebūnie Allahas palaimina jį*) kaip mokytoją nusiuntė į Mediną, jis pasakodavo žmonėms apie Islamą ir esant pirmai galimybei, skaitydavo jiems Koraną.³⁰⁸

305. Nasai, Azan, 8; Abu Daus, Ramadanas, 9.

306. Ibni Hišam, 2/306–309; Vakidi, 1/125–128; Haisami, 8/284–286.

307. Darimi, Sunan, 1/135; Ibni Sad, 6/3.

308. Ibni Hišam, 2/43–46; Abu Nuaim, Dalailil, 1/307; Haisami, 6/41; Zaha-bi, Sijar, 1/182.

Abu Darda (*tebūnie Allahas palaimina jį*), kurį nusiuntė į Damaską, pragyveno ten ilgą laiką ir suorganizavo įžymų mokymo būrelį. Mokslininkų, kuriuos jis asmeniškai mokė, skaičius buvo daugiau kaip 1600 žmonių. Jis dalino besimokančius į dešimt grupių, kurioms vadovavo jo išauklėti mokslininkai, ir po to kontroliavo mokymosi procesą. Tie mokiniai, kurie praėjo pagrindinį kursą, mokėsi asmeniškai pas jį. Tokiu būdu tie mokiniai, kurie pasiekė žymiai aukštesnį lygį negu kiti, turėjo garbės dirbti su pačiu Abu Darda, taip pat tapdavo mokytojais tų mokinių, kurių žinių lygis buvo žymiai žemesnis.³⁰⁹ Šį metodą labai praktikavo ir kiti sahabai skirtingose vietose.³¹⁰

Halifas Umaras (*tebūnie Allahas palaimina jį*) nusiuntė Jazidą bin Abdullah pas beduinus, kurie gyveno toli nuo kultūros centrų, kad jis juos pamokytų skaityti Koraną. Tam, kad nustatytų jų žinių lygį, jis nusiuntė beduinų gentims Abu Sufjaną (*tebūnie Allahas palaimina jį*). Be to, Umaras (*tebūnie Allahas palaimina jį*) paliepė trims bendražygiams išmokyti vaikus, gyvenančius Medinoje, skaityti Koraną ir skyrė jiems 15 dirhamų kaip atlyginimą. Jis liepė jiems apmokyti kiekvieną vaiką, įskaitant ir paauglius, mažiausiai penkių pačių lengviausių ajetų.³¹¹

Kartą Ali (*tebūnie Allahas palaimina jį*) išgirdo Kufos miesto mečetėje balsus. Kai jis paklausė apie priežastį, jam atsakė:

309. Zahabi, *Sijaru alamin nubalia*, 2/344–346.

310. Balazuri, *Ansab*, 1/110; Hakim, 1/220.

311. Prof. Dr. M. M. el - Â'zami, *Kur'an Tarihi*, psl. 127.

– Tai žmonės skaito ir mokosi Korano.

Hazrat Ali sušaukė:

– Kokie jie laimingi! Tokie žmonės buvo patys mylimiausi pranašui Muhammedui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*).³¹²

Abu Nadr (iš tabiinų) sakė:

„Kai pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) bendražygiai susirinkdavo vienoje vietoje, jie visada samprotaudavo apie žinias ir skaitė kokią nors surą iš Korano“.³¹³

Mudžahid (20–103 m. pagal hidžrą) pranešė, kad Ibni Abu Laila organizavo biblioteką, kurioje buvo surinkti tik Koranai ir kur žmonės rinkdavosi skaitymui.³¹⁴

Visai yra įsidėmėtini šie Abdullos bin Masudo žodžiai į šį klausimą:

„Prisiekiu Allahu, išskyrus kurį nėra jokios kitos dievybės! Nėra nė vienos suros, siųstos Allaho iš aukštybių, apie kurios siuntimo vietą ir laiką aš nežinočiau. Nėra nė vieno ajato Allaho knygoje, apie kurį aš nežinočiau, dėl ko jis buvo siųstas iš aukštybių. Jeigu aš sužinosiu, kad egzistuoja žmogus, kuris geriau už mane žino Allaho knygą ir jį galima bus pasiekti kupranugariu, be menkiausios abejonės aš iškeliausiu pas jį.“³¹⁵

312. Haisami, 8/162.

313. Hatib al-Bagdadi. Al-Fakih val-mutaffakin, Beirutas, 1395, 2/126.

314. Ibni Sad, 4/253; Ibni Abu Daud, Masahif, psl. 151.

315. (Bukhari, Fadailul Kuran, 8. Troškimas ir pastangos, kuriuos galima rasti pas bendražygius, mokantis ir mokantis mintinai Korano, matomi

pagal pranašo Muhammedo (tebūnie *jam taika* ir *Allaho palaima*) hadisus. Įrodyti galima šiais pavyzdžiais:

Norint paklausti pas Abdullā bin Unaisā tik vieną hadisą, Džarbir bin Abdullah kelionėje praleido visą mėnesį (Bukhari, Ilim, 19).

Vienas iš žymių tabiūnų Abdul Alija sakė:

„Kai mes buvome Basre, tai girdėjome keletą perduotų hadisų. Jeigu mums netikdavo šie pranešimai, tai mes leisdavomės į Mediną ir klausėmės hadisų tiesiogiai iš bendražygių lūpų“ (Darimi, Mukaddima, 47/570; Hatib al-Bagdadi, al-Kifaja fi ilmīr rivaja, Beirutas, 1988, psl. 402–403).

Said bin Musaib pasakojo: „Norėdami sužinoti vieną kokį nors hadisą, mes leisdavomės į ilgalaikes keliones“ (Ibni Kasir, al-Bidaja, 9/106). Jusufas, Abdullos bin Saliama sūnus, pasakojo:

„Kurį laiką aš buvau šalia Abu Dardos ir mokiausi pas jį religinės disciplinos. Kai jis buvo prie mirties slenkščio, pasakė man:

– Pranešk žmonėms, kad aš mirštu!

Aš išpildžiau jo troškimą. Lankytojau tuojau pat užpildė jo namus ir kiemą. Abu Darda paprašė:

– Išneškite mane pas juos!

Mes išnešėme jį.

Tada jis paprašė:

– Pasodinkite mane!

Kreipdamasis į žmones, jis pasakė:

– Ei, žmonės! Aš girdėjau, kaip pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika* ir *Allaho palaima*) sakė: „Kas atliks vudu ir kruopščiai atliks jį, tada paskaitys 2 rakatus namazo ir atliks tai tobulai, Allahas tuoj pat arba vėlėliau būtinai išpildys jo norą.“

Abu Darda tęsė savo kalbą:

– Ei, žmonės! Būkite dėmesingi! Namazo metu nežiūrėkite į skirtingas puses, nes tokio žmogaus, kuris žiūri į kitą pusę, namazo Allahas nepriims. Netgi jeigu jūs, nesulaikydami savęs, pasielgsite taip papildomų maldų metu, jokiais būdais nedarykite to paties privalomų namazų metu. Būkite dėmesingi! (Ahmad, 6/442–443).

Umaras bin Abdulaziz parašė Medinos valdytojui Abu Bakrui ibn Hazmu tokį laišką:

„Žiūrėk, užrašyk visus pranašo (*tebūnie jam taika* ir *Allaho palaima*) hadisus, kuriuos tu žinai! Aš bijau, kad dings žinios ir nebeliks mokslininkų. Be pranašo (*tebūnie jam taika* ir *Allaho palaima*) hadisų

Dar viena ne ką mažesnė aplinkybė yra ta, kad sahabai savo pareigą apmokyti Korano vykdė su didžiule pagarba. Kai Abdullah bin Masud (*tebūnie Allahas palaimina jį*) skaitydavo kurį nors ajatą (mokė jo), jis sakydavo:

„Ši ajatas yra žymiai geresnis už bet ką, ties kuo kyla saulė, ar tuo, kas yra žemėje.“

Ir šiuos žodžius jis kartodavo kiekvienai Korano ajatai.³¹⁶

4. Koranas kaip stebuklas

Norėdamas nukreipti Savo vergus į tiesos kelią, Aukščiausiasis Allahas apdovanojo juos kilniomis savybėmis, tokiomis kaip išmintis, valia, padėka. Papildomai tam Viešpats įpareigojo dievobaimingus vergus, kurie yra išrinktieji tarp visų kūrinių, būti vedliais kitiems žmonėms. Dievobaimingi žmonės, kuriems buvo suteikta ypatinga garbė ir kuriems buvo siūsti iš viršaus apreiškimai, yra pranašai. Kad įrodytų savo misijos teisingumą ir savo žodžių tikrumą, jie demonstravo stebuklus.

Pasiuntiniai rodydavo žmonėms kokį nors antgamtinį reiškinių toje sferoje, kuri buvo ypač vertinga tą epochą. Kiekvienas pranašas, priklausomai nuo savo laiko sąlygų, rodė daugybę stebuklų. Pavyzdžiui, pranašo Isos (*tebūnie taika jam*) epochos metu vertinga buvo medicina ir patys garbin-

nieko kito nepripažink! Tegul mokslininkai skleidžia žinias, tegul organizuoja būrelius ir tuo pačiu tie, kurie neturi žinių, sužino, juk jeigu žinios nebus slepiamos, jos nedings“ (Bukhari, Ilm, 34).

316. Haisami, 7/166.

giausi žmonės buvo gydytojai. Ir tada Isai (*tebūnie taika jam*) buvo suteikti tokie gebėjimai, kurie privertė nutolti gydytojus. Pavyzdžiui, jis gydė aklus, kėlė iš numirusiųjų.

Pranašo Musos (Mozės) (*tebūnie taika jam*) epochos metu buvo paplitęs būrimas, todėl jam buvo duoti tokie gabumai, kurie vertė burtininkus iš nuostabos sustingti. Pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) metu didelis dėmesys buvo skiriamas retorikai, gražbylystei, raiškiam skaitymui ir literatūrai. Todėl jam kaip malonė buvo nusiūsta iš aukštybių šventojo Korano stebuklas.³¹⁷

Kadangi pagrindinės savybės, kurios skiria žmones nuo kitų gyvų būtybių, yra protas ir kalba, Korano, paskutinės ir pačios tobuliausios dieviškosios knygos, gražbylystė labiausiai išryškėja proto ir dėstymo sferose. Kartu su Korano stebuklu yra žinomi ir kiti pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) stebuklai, kurie, kaip ir ankstesnių pranašų, yra riboti laiko ir vietos. Apie šiuos stebuklus yra parašyti tomai.³¹⁸ Paskutiniame skyriuje mes papasakosime apie juos.

5. Korano savybės, rodančios jo nepaprastą prigimtį

Savo poetiškumu, aiškiu išdėstymu, raiškumu, iškiliu stiliumi, gebėjimu veikti klausančiųjų sielas, nustatyti įstaty-

317. Al - Ankabut, 29/50–51; Bukhari, Itisam, 1; Fadailul Kuran, 1; Muslim, Iman, 279.

318. Baihaki. Dalailul Nubuvva. Beirutas: Darul Kutubi ilmija; Abu Nuaim al-Isfahani. Dalailul Nubuvva. Haleb: al - Maktabul Arabija, 1970–1972; Suyūti, Olağanüstü Yönleriyle Peygamberimiz: el – Hasaisül' l – Kübra (3 cild), terc. Naim Erdoğan, İstanbul: İz Yayınları, 2003.

mus ir pranešti apie paslėptą (gaib) Koranas sukėlė žmonėms sumišimą, ir jie liko bejėgiai sukurti kažką panašaus jo ajatams.

Kai pagonys neįtikėjo Koranu, Aukščiausiasis Allahas metė jiems iššūkį. Jis pasiūlė jiems surinkti bet kokias gyvas būtybes ir visiems kartu sukurti knygą, analogišką Koranui. Ir kai pagonys nesugebėjo to padaryti, Jis pasiūlė jiems sukurti dešimt surų, vėliau vieną surą ir galiausiai nors kokius nors eilėraščius, kurie nors dalinai būtų panašūs į Korano ajatus.

„Jeigu jūs abejojate tuo, ką Mes nusiuntėme iš aukštybių Savo vergui, tai sukurkite vieną panašią surą ir pakvieskite savo liudininkus, be Allaho, jeigu jūs sakote tiesą. Jeigu jūs to nepadarysite – o juk jūs niekada to nepadarysite – tai pabijokite Ugnies, kurios kuras yra žmonės ir akmenys. Jis paruoštas netikintiesiems.“³¹⁹

Posakis **وَلَنْ تَفْعَلُو** („o juk jūs niekada to nepadarysite“) paskutiniame ajate turi tokį ir neapeliacinį charakterį, kad tokį pareiškimą gali padaryti tik Allahas, kurio žinios ir galybė yra beribė, kuris neturi jokių ydų ir trūkumų. Iš tikrųjų nė viena būtybė, išskyrus Allahą, negali kategoriškai pateikti sprendimo bet kokių klausimų, užslėptu paprastajam mirtingajam ir turinčiam ryšį su ateitimi, kuri žmonėms yra nežinoma.

Žmonės, kurie atmesdavo Koraną, išgirdavo šiuos dieviškus žodžius, pareiškiančius apie jų silpnumą. Šie žodžiai juos smarkiai paveikdavo ir dar labiau užkurdavo aistrą, bet šie žmonės nieko negalėjo padaryti. Šie ajatai labai garsiai

visam pasauliui pareiškė apie jų silpnumą ir dar kartą jį patvirtino. Ir tuo pat lyg užklįjavo netikinčiųjų lūpas.³²⁰

Kadangi pagonyms negalėjo atsakyti į Aukščiausiojo Allaho kvietimą, jie nusprendė pasinaudoti kitais metodais, tokiais kaip melas, žmonių raginimas kovoti su tiesa, barniais ir šmeižtu. Kaip jie nesutiktų su tiesa, jie sakydavo: „**Neklausykite šio Korano, o pradėkite sakyti niekus (neikite jį bet kokiū būdu arba triukšmaukite jo skaitymo metu). Galbūt jūs laimėsite.**“³²¹ Tuo pačiu jie parodė, kad iš tikrųjų atsidūrė nugalėti dieviškos galybės. Šis silpnumas ir bejėgiškumas matomas ir šiais laikais.

a) Korano stiliaus subtilumas, iškalbumas ir poetiškumas

Šventasis Koranas nėra nei eilėraščio, nei prozos kūrinys. Visiškai atvirkščiai Koranas turi nepakartojamą ypatybę, apimantis tiek eilėraštinį, tiek ir prozinį tekstą. Jame yra grožis, kurio neįmanoma rasti eilėraščiuose ir muzikoje. Pakartojant Korano skaitymą ar skaitant jį daug kartų, nesijaučia monotoniškumas ir nuobodumas. Nuo garsų, kurie keičiasi be pertraukos ir atsinaujina, visi žmogaus organų jausmai vienodai gauna savo dalį.³²²

320. M. S. Rafii. Idžazul Kuran. Beirutas, 2003, psl. 142.

321. Al - Fussyliat, 41/26.

322. M. A. Draz, Al - Nabijul azim. Darul kalam, psl. 102.

Iš sinoniminių žodžių Koranas pasirenka tik pačius švelniausius ir jausmingiausius, tuos, kurie savo stiliumi yra labiausiai išreikšti ir dailūs.³²³

Ibn Atija sakė:

„Koranas – tai tokia knyga, iš kurios, jeigu atimsime vieną žodį, ir peržiūrėsime visus arabiškus dialektus, neįmanoma rasti labiau tinkamo žodžio, nei to, kuris buvo pirmas.“³²⁴

Kartu su tuo, kad Koranas turi savitą, skirtingą nuo turimų literatūrinių formų ir tik jam būdingą dėstymo stilių, tuo pat metu jis pačiu tobuliausiu būdu apima visas kitas literatūrinės formas. Palikimus, pamokslus, istorinius įvykius, įstatymus, disputus, debatus, pomirtinio gyvenimo, Rojaus ir Pragaros temas, grasinimus ir geras žinias Koranas dėsto aukščiausiu lygiu: iškalbingai, dailiu stiliumi, rinkdamasis įvairius atspalvius priklausomai nuo reikšmės ir tuo pat metu neprasadamas vertės.

Koranas veikia sielas. Nirtingiausi pagonys tokie kaip Abu Sufjanas, Abu Džahlis ir Ahnas bin Šarik, kurie stengėsi sulaikyti žmones nuo Korano klausymosi, slapta vieni nuo kitų atėjo prie pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Al-laho palaima*) namų, kuris namazo metu skaitė Koraną, kad pasiklausytų jo skaitymo. Atsitiktinai susitikę jie priekaištavo vieni kitiems. Tai tęsėsi apie tris naktis. Ir galų gale jie prie-

323. Būti, Ravai, psl. 140.

324. Ibn Atija, Al - Muharrarul vadžidž fi tafsiril kitabil aziz. Beirutas, 1412, 1/52.

kaištavę vieni kitiems prisiekė, kad daugiau taip nebesielgs ir priėmė tokį sprendimą:

„Tegul niekas apie tai nesužino! Jeigu žmonės sužinos apie mūsų poelgius, prisiekiamo Allahu, mes apsigėdinsime. Ir tada mūsų niekas neklausys šia tema!³²⁵

Kažkoks beduinas išgirdo, kaip vienas žmogus skaito šią Aukščiausiojo Allaho ajato dalį:

فَصَدَّعَ بِمَا تُوْمَرُ وَأَعْرَضَ عَنِ الْمُشْرِكِينَ

„Paskelbk tai, kas tau yra liepta, ir nususuk nuo pagonių.“³²⁶

Beduinas iš karto puolė kniūbsti. Kai jo paklausė apie šio poelgio priežastį, jis atsakė: „Aš atlikau žeminių nusilenkimą tik dėl ajato iškalbingumo.“³²⁷

Beduiną pirmiausia palietė žodis „fasda“, kuris reiškia „pačiu gražiausiu būdu aiškinti dieviškąjį apreiškimą, atskirti tiesą nuo melo, padaryti ją aiškia ir būti narsiu šiame kelyje“. Po šio žodžio eina frazė „bima tu‘mar“ (kas paliepta tau, kas pasakyta tau), kuri, nepaisant savo trumpumo, apima daug reikšmių.

Kitas beduinas išgirdo kitą ajatą:

325. Ibni Hišam, 1/337–338; Tabari, Tarih, 2/218–219; Ibni Asir, Kamil, 2/63–64; Ibni Said, 1/99; Zahabi, Tarihul Islam, psl. 160–161; Ibni Kasir, al-Bidaja, 3/47; Haliabi, 1/46.

326. Al - Hidžr, 15/94.

327. Ahmed Cevded Paşa, Kısas-ı Enbiyâ, İstanbul 1976, I, 82.

فَلَمَّا اسْتَيْسَسُوا مِنْهُ جَلَسُوا نَجِيًّا

„Netekę vilties, jie pasišalino pasitarimui.“³²⁸

Po to, rodydamas savo nuostabą ir susižavėjimą, pastebėjo:

„Aš prisiekiu, kad žmogus yra bejėgis pasakyti tokius žodžius.“³²⁹

Tuo metu beduinai žodžio iškalbingumo ir dailumo klausimais buvo kūrybingi ir suvokdavo tai.

Koranas kartu su suvokimo lygiu kreipiasi į žmones iš skirtingų epochų ir šalių, turinčių skirtingas žinias. Ajatą, kuri vieną kartą gali suprasti, remiantis savo epochos žinių lygiu, kitą kartą suvokti savaip. Šiuo klausimu įžymus arabų literatas Mustafa Sadyk ar-Rafii rašė:

„Vienas iš Korano stebuklų yra tas faktas, kad kai kurios tiesos, kurių neįmanoma visada suvokti, saugomos visada žinomuose žodžiuose, bet jų tikroji reikšmė pasirodo, kai ateina jos laikas.“³³⁰

b) Korano žinia apie paslaptinę (gaib)

Šventasis Koranas praneša žinias apie paslėptą pasaulį – gaib. Šios žinios akivaizdžiai parodo, kad Koranas yra stebu-

328. Jusuf, 12/80.

329. (Ibni Ašur, 1/107; Ahmed Cevded Paşa, Kısas-ı Enbiyâ, İstanbul 1976, I, 82.

330. Vahiul Kaliam. Kuveitas, 2/66

klas. Nors Koranas paliečia daugybę mokslinių temų, pradedant nuo istorinių praeities įvykių, per 1400 metų nė vienas mokslinis atradimas nesugebėjo jo paneigti. Tuo pat metu įžymiausios enciklopedijos, kartkartėmis yra priverstos atsinaujinti ir taisyti savo pirmuosius duomenis, leidžiant papildomus tomus.

Iš tikrųjų tais laikais žinios apie „Ad“ ir „Samud“ genčių išnykimą, apie visuotinį tvaną buvo be galo menkos, jos egzistavo pasakų ir legendų pavidalu. Bet Koranas pateikė žinias tokia forma, kuri atitinka šiuolaikinių istorinių ir filosofinių mokslų reikalavimus ir patenkina skaitytojų interesus.

Koranas teikia žinias apie būsimus įvykius. Štai keletą pavyzdžių:

Iki Islamo vyko karai tarp Bizantijos ir Irano, kurio valdiniai garbino ugnį. Kariniai veiksmai baigėsi Bizantijos pralaimėjimu. Mekos pagonys, tuo pasinaudoję, pareiškė musulmonams:

– Jūs tikėjotės, kad Knygos dėka paimsite viršų. Žiūrėkite, garbinantys ugnį laimėjo prieš bizantiečius, kurie yra Rašto turėtojai.

Tokiu būdu pagonys stengėsi pažeminti pirmus musulmonus ir palaužti jų valią. Atsakydamas į šias patyčias, Allahas nusiuntė apreiškimą, kuris teikė vilties musulmonams ir nusivylimą pagonims:

„Alif. Liam. Mim. Bizantiečiai nugalėti artimiausiame krašte. Tačiau po savo pralaimėjimo jie įveiks pergalę per keletą (nuo trejų iki devynerių) metų. Allahas priėmė

sprendimus iki tol ir priiminės juos po to. Tą dieną tikintieji džiaugsis Allaho pagalba. Jis padeda tam, kam nori. Jis – Visagalis, Gailestingas.³³¹

Tais laikais bizantiečiai buvo tokie nusilpę, kad niekas negalvojo, kad po šio triuškinančio pralaimėjimo kada nors taps nugalėtojais. Bet Koranas visiškai užtikrintai pareiškė:

„Taip žada Allahas, o Allahas nelaužo Savo pažado, tačiau dauguma žmonių nežino (to)“.³³²

Galų gale Allahas išpildė Savo pažadą. Kaip sako istorikai, jau mažiau negu po devynerių metų bizantiečiai laimėjo prieš iraniečius. Ši diena buvo džiaugsminga ir musulmonams – tada jie laimėjo prieš pagonis Badro kovoje.³³³

Žiauriam Egipto valdovui Faraonui, kai šis skęsdamas Raudonojoje jūroje panoro tapti tikinčiuoju, Allahas pasakė:

„Dabar (tu įtikėjai), bet anksčiau tu neklausei (Mūsų) ir buvai nedoras“, t. y. Aukščiausiasis sako: *„Kai bėda nutiks, tu tučiuojau tampi tikinčiuoju, o po to vėl grįžti prie seno. Tu manai, kad ir šį sykį bus taip pat? Ne, po šito tavo apgailėstavimai yra nepriimami.“*³³⁴ Pavėluoto Faraono apgailėstavimo Allahas nepriėmė ir paliepė:

331. Ar - Rum, 30/1–5.

332. Ar - Rum, 30/6.

333. Tirmizi, Tafsiras, 3/3191-3194; Ahmad, 1, 276; Kurtubi, XVI, 3.

334. Junus, 10/91.

„Šiandien mes išgelbėsime tavo kūną, kad tu taptum ženklų savo palikuonims. Nors didesnė žmonių dalis nekreipia dėmesio į Mūsų ženklus.“³³⁵

Jau mūsų dienomis Raudonosios jūros tyrimo metu buvo rastas Faraono kūnas. Dabar šis kūnas yra Britų muziejuje, kur salėje su numeriu 94 yra eksponuojamas visuomenei. Ši tiesa, kurią pranešė Allahas, iki amžiaus pabaigos bus Korano stebuklo įrodymas.

Musulmonų pergalė prieš pagonis Badro kovoje,³³⁶ tairkus musulmonų įėjimas į Mesdžidul haram (Draudžiamoji mečetė), musulmonų Mekos užkariavimas,³³⁷ didžiulių žmonių grupių Islamo priėmimas,³³⁸ Islamo aukštinimas aukščiau kitų religijų,³³⁹ Korano paneigimo negebėjimas,³⁴⁰ Korano teksto išsaugojimas nuo pakitimų³⁴¹ – visos šios Korano žinutės yra siejamos su ateitimi.

Neįmanoma įsivaizduoti, kad pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), nesirėmęs Dievišku apreiškimu, galėtų žinoti apie visus šiuos įvykius ir pranešti anksčiau apie juos.

335. Junus, 10/92.

336. Al - Kamar, 54/45.

337. Al - Fath, 48/16, 27.

338. An - Nasr, 110/2.

339. At - Tauba, 9/33; al - Fath, 48/28; as-Saf, 61/9.

340. Al - Bakara, 2/23-24.

341. Al - Hidžr, 15/10; keletą pavyzdžių žr. Jusul al-Hadž Ahmad. Mavsuatul idžazil ilmi fil Kuramil Karim vas sunnatu mutahhara. Damaskas, 2003, psl. 20–24.

c) Korano pagalba moksliniams atradimams

Korane yra labai daug ajatų, kurie parodo mokslinius atradimus ir progresą. Šios eilės nurodo Korano stebuklą ir praneša apie ateitį.

Pagrindinis Korano tikslas – platinti mokslą, kuris remiasi monoteizmo principu, ir būti vadovu tiesos kelyje. Visos Korano žinios yra pristatytos tik šiam tikslui. Tačiau kartu su tuo informacija ir žinios Korane mokslui turi didžiulę vertę. Pavyzdžiu galėtų būti šios mokslo šakos:

Korane yra informacija apie žmogiškojo organizmo užgimimą ir embriono formavimo stadijas, kurias šiulaikinis mokslas sužinojo tik neseniai. Šios žinios detalios yra pateikiamos surose „al-Hadž“ ir „al-Muminun“.

Kanadiečių profesorius, daktaras Keot L. More savo embriologijos veikale, išaiškinęs žmogiškojo organizmo formavimo stadijas, praneša, kad visi šie duomenys visiškai sutampa su pateiktomis Korane žiniomis. Jis taip pat pripažįsta, kad Korano duomenys žymiai pralenkia paskutinius mokslinius duomenis.

Moksliniai rezultatai sužavėjo Keitą Koranu ir pranašu Muhammedu (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), ir jis su gilia pagarba patvirtino Korano, pasiūsto prieš 1400 metų, stebuklą. Žinias, kurias Keitas pasėmė iš Korano, jis pateikė savo antroje knygoje „Before We Are Born“ („Iki tol, kol mes gimėme“). Kai jo paklausė:

– Kaip jūs galite paaiškinti tą faktą, kad šios žinios yra Korane?

Jis atsakė:

– **Šis Koranas yra niekas kitas, kaip apreiškimas, atsiųstas Allaho.**³⁴²

Pastaraisiais metais buvo nustatyta, kad Visata nuolat plečiasi, o galaktikos didžiuliu greičiu tolsta viena nuo kitos. Remiantis šiuo įstatymu, kuris įrodo, kad Beribė Jėga valdo Visatą, didžiulės galaktikos tolsta vienos nuo kitų tolygiai. Pavyzdžiui, galaktika, kuri yra nuo mūsų 10.000.000 šviesmečių atstumu, tolsta nuo mūsų 250 km/sek. greičiu. Kita galaktika, kuri yra nuo mūsų 10 milijardų šviesmečių atstumu, tolsta nuo mūsų 250.000 km/sek.³⁴³ Apie tai Korane nurodo šis ajatas:

„Mes pastatėme dangų galybės dėka, ir Mes jį platiiname.“³⁴⁴

Visagalis Allahas saugo mūsų planetą nuo kitų sugriuvusių planetų, kurių baigėsi gyvavimo laikas, liekanų. Jupiteris ir Saturnas, kurie turi didžiulę traukos jėgą, yra kaip saugotojai, kurie nepraleidžia dangaus kūnų, kurie yra bet kaip pavojingi mūsų planetai. Kartas nuo karto būna atvejų, kai kometos apeina šias dvi planetas ir priartėja prie mūsų Žemės. Ir tada pasirodo dar vienas sergėtojas – Mėnulis. Kadangi jis neturi atmosferos, tai kometos krenta ant jo paviršiaus, palikdamos ten kraterius. Šiuos kraterius galime pamatyti net pro nedidelius žiūronus. Dangaus kūnai ir kometos, apėję Mėnulį, žino-

342. Gari Miller, The Amazin Quran, psl. 34–39.

343. Prof. dr. Osman Çakmak, Bir Çekirdekti Kâinat, psl. 28.

344. Az-Zarijat, 51/47.

ma, jeigu jie yra nedidelio dydžio, įėję į atmosferą, pradeda degti. Tai ir yra toks reiškinys vadinamas „žvaigždžių kritimu“. To pasekmė, dangaus kūnai, nepasiekę žemės paviršiaus, skyla į mažytes dalelių dulkes mezosferoje. Galiausiai kiekviena iš šių dalelių tampa lietaus lašų susidarymo pagrindu.³⁴⁵ Atmosfera apsaugo mūsų Žemę ir nuo kenksmingų spindulių, ateinančių pas mus iš kosmoso.

Apie visa tai Korane sakoma:

„Ir Mes padarėme dangų apsaugomu stogu, tačiau jie nususuka nuo Jo ženklų.“³⁴⁶

Kaip matome, iš vienos pusės, šventasis Koranas sako tiesas, reguliuojančias žmogaus veiksmus ir tiesas, o iš kitos pusės, kreipdamas mūsų dėmesį į Visatos paslaptis, reikalauja, kad ją (Visatą) skaitytų kaip knygą, ir tyrinėdami jos paslaptis, atskleistų jas.

Prieš 14 amžių Koranas pranešė:

„Mes siunčiame vėjus, apvaisinančius debesis vandeniui, o paskui nuleidžiame vandenį iš dangaus ir girdome juo jus, bet ne jūs jį saugote.“³⁴⁷

Praėjus amžiams po šio ajato nusiuntimo, buvo nustatyta, kad vėjas padeda augalų ir debesų apvaisinimui.

Ar - Rahman suroje Aukščiausiasis Allahas tvirtina:

345. Prof. dr. Osman Çakmak, Bir Çekirdekti Kâinat, psl. 94, 127.

346. Al - Anbija, 21/32.

347. Al - Hidžr, 15/22.

„Jis padalino dvi jūras, kurios liečia viena kitą. Jis pastatė tarp jų užtvaram, kad jos nesusilietu.“³⁴⁸

Tokie pat pasakymai yra ir „al - Furkan“ suroje 53 ajate ir „an - Naml“ suroje 61 ajate.

Tiesos, sakomos šiose ajatuose, yra Korano stebuklas, suprantamos tik mūsų laikais. Tyrinėjant vandenynus, buvo atrastas neįtikėtinas dalykas – dviejų tėkmių susiliejimo zonoje egzistuoja nematoma užtvara, kuri neleidžia joms susilieti. Pavyzdžiui, Baltosios jūros ir Atlanto vandenyno vandenys, nesusimaišę vienas su kitu, išsaugojo savo charakterines savybes, lyg Gibraltaro sąsiauryje tarp jų yra nustatyta nematoma užtvara. Vėliau kapitonas Kusto nustatė, kad visose vietose, kur susijungia bet kokios dvi jūros, egzistuoja tokia pat vandeninė užuolaida.

Mr. A. Braun sulyginu šį ir kitus ajatus, kuriuose yra minimos jūros ir vandenynai. Jis apmąstė šiuos ajatus, kur pranešama, kad sūrūs ir gėlus vandenys yra šviežios mėsos ir perlo šaltinis; kaip nesusimaišo tarpusavyje vandenys, turintys skirtingas savybes; kaip su vėjo pagalba juda burlaiviai. Ir kai šis anglas pateko į miestą, esantį Indijos vandenyno pakrantėje, jis paklausė vieno musulmono:

– Ar jūsų pranašas Muhammedas kada nors keliavo jūra?

Tas atsakė:

348. Ar - Rahman 55/19 – 20.

– Ne! Kiek mes žinome, jis nekeliavo nei jūra, nei vandenynu.

Po šio atsakymo anglų jūreivis įsitikino, kad Koranas niekaip kitaip kaip tik per dieviškąjį apreiškimą buvo atsiųstas iš aukštybių pranašui Muhammedui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*). Išstudijavęs visas Korano ajatus apie viendievystę ir teisę, jis pastebėjo, kad jies yra teisingesni ir turiningesni negu nurodymai, esantys Toroje ir Evangelijoje. Tada Mr. A. Braun tapo musulmonu. Vėliau jis iškeliavo į Egiptą ir susitiko su mokslininkais.³⁴⁹

Matematikos profesorius Haris Mileris sako:

„Iki pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) misijos buvo sukurta teorija apie atomo egzistavimą. Jos autorius buvo graikų filosofas Demokritas. Jo sekėjai tvirtino, kad medžiagos susideda iš mažyčių nedalomų ir fizinio regėjimu nematomų dalelių, vadinamų atomais. Šiuolaikinis mokslas aptiko, kad mažiausia medžiagos dalelė turi tokias pat savybes kaip ir pati medžiaga ir tokiu būdu gali dalintis. Šios žinios, gautos paskutinių mokslinių atradimų metu, laikomos naujoviškomis. Tuo tarpu šios žadą atimančios žinios buvo minimos Korane tokiais Allaho žodžiais:

„Kokį tu bedarytum poelgi, ką tu beskaitytum Korane ir ką jūs bedarytumėte, Mes jus stebime nuo pat pradžios. Niekas žemėje ir danguje nepasislėps nuo tavo Vieš-

paties, net jei svertų kaip mažytė dalelytė arba dar mažiau, arba dar daugiau. Visa tai – aiškiame Rašte.³⁵⁰

Šiame ajate sakoma apie dalelytes, kurios yra žymiai mažesnės už atomą. Nėra jokių abejonių, kad tais laikais tokius duomenis negalėjo parašyti nė vienas mokslininkas, nė vienas arabas, kadangi tais laikais, buvo žinoma tik viena mažiausia dalelytė, dabar vadina „atomu“. Tai dar kartą įrodo, kad šventasis Koranas iš tikrųjų nėra valdomas laiko.³⁵¹

d) Teisinė sistema, kurią galima įvertinti kaip stebuklą

Dar viena Korano pusė, parodanti jo antgamiškumą, yra nepakartojamas tobulumas ir įstatymų leidybos didingumas. Jo įstatymų nepriekaištingumas išreiškiamas tuo, kad Korane esantys nurodymai, turi savybę atsakyti į bet kurio laiko poreikius ir reikmes. Juose nėra trūkumų, kuriuos galėtų iškritikuoti sąžiningas žmogus, jie siūlo lengvą probleminių klausimų, kuriuos sunku išspręsti kitoms teisinėms sistemoms, sprendimą. Korano nurodymai turi gilią reikšmę. Nuostabią Korano prigimtį patvirtina ir tai, kaip jis greitai palyginus su kitomis

350. Al - Junus, 10/61.

351. Defne Bayrak, Neden Müslüman Oldular? psl. 144–145. Daugiau informacijos žr.: Dr. Maurice Bucaille, La Bible le Coran et la science: Les ecritures saintes a la Lumiere des connaissances, Paris: Segheres, 1980 (The Bible the Qur'an and sciens); Afzalurrahman, quranic Sciences, London 1981; Prof. dr. Ömer Çelik, Tek kaynak İki Irmak: Kur'an'dan Teknolojik Yansımalar, İstanbul 2009; Osman Nûri Topbaş, Rahmet Esintileri (Genişletilmiş yeni baskı), İstanbul 2008.

sistemomis tobuliausiu būdu pasiekė savo nepriekaištingų nurodymų realizavimą gyvenime.

Pranašo, kuris buvo bemokslis, nemokėjo nei skaityti, nei rašyti, nestudijavo teisės, tautoje, iš kurios buvo atimtos žinios ir kultūra, dėka staiga atsirado tobula teisinė sistema. Ji apėmė civilines, šeimynines, tarptautinės teisės, kovos ir pasaulio įstatymų normas pačiu nuostabiausiu ir sveikiausiu būdu. Kartu su tuo, kad šventasis Koranas atnešė tokią teisinę sistemą, kuri nepraranda savo aktualumo visais laikais, tuo pat metu ši sistema buvo suformuota pačiu trumpiausiu laiku. Turint omenyje mūsų šventos knygos šią nuostabią pusę, Korano aiškintojas Kasimi rašė:

„Aukščiausiasis Allahas 23 metus palaipsniui auklėjo arabų tautą. Kitų tautų tokio lygio pasiekimas normaliomis sąlygomis būtų įmanomas tik per keletą amžių veikiant socialiniams faktoriams.“³⁵²

Viskas, apie ką kalbėjome iki šiol, yra tik nedidelė Korano nuostabių savybių dalis.

6. Korano įtaka vakarų žmonėms

Mes matome, kad daug žmonių iki Islamo priėmimo praėjo domėjimasi juo periodą, kuris prasidėjo nuo Korano skaitymo ir klausymosi.³⁵³ Viena vakarų mokslininkė – moteris –, po Islamo priėmimo pakeitusi vardą į Karimą, sako:

352. Mahasinul, Tavit, Kairas, 2/219.

353. Ahmet Böken - Ayhan Eryiğit, Yeni Hayatlar, II, 45.

„Koranas yra vadovas netgi Muhammedui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), kuris jam buvo atsiųstas iš aukštybių. Laikas nuo laiko jis įspėja jį. Jeigu Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) būtų pats parašęs Koraną, ar taip būtų buvę?“³⁵⁴

Matematikos profesorius Haris Mileris, užsiimdamas misionieriavimu tarp musulmonų, kurio tikslas buvo laimėti prieš juos ir rasti klaidų, kartą nusprendė perskaityti Koraną. Jis manė, kad prieš jį yra knyga, parašyta prieš 1400 metų, kur pasakojama apie dykumą ir panašiai. Bet tai, ką Haris Mileris aptiko Korane, sukėlė jam nuostabą. Jis suprato, kad šioje knygoje yra tokios žinios, kurių nėra niekur kitur. Profesorius manė, kad Korane yra aprašomas Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) gyvenimas, jo žmonos Hadidžos (*tebūnie Allahas palaimina ją*) mirtis, dukros ir sūnūs ir t. t. Tačiau nieko panašaus jis ten nesurado. Netgi atvirksičiai, jis surado surą „Marjam“, kur apie Marjam sakoma su gilia pagarba. Panašios tokios suros nėra krikščioniškose Evangelijose! Korane nebuvo nė vienos suros pavadintos mūsų pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) mylimos žmonos Aišos (*tebūnie Allahas palaimina ją*) vardu arba jo dukros Fatimos (*tebūnie Allahas palaimina ją*) vardu. Haris Mileris dar labiau apstulbo, pastebėjęs, kad pranašas Isa (Jėzus) Korane minimas 25 kartus, o Muhammedo vardas – tik 4. Ir galų gale jis tapo musulmonu.³⁵⁵

Įdomus šis amerikiečio Saliho pasisakymas:

354. A. Arı - Y. Karabulut, Neden Müslüman Oldum, psl. 184.

355. Defne Bayrak, Neden Müslüman Oldular? psl. 138.

„Kai aš skaitau Koraną, tai aš matau klaidas, kurias aš padariau savo gyvenime. Skaitydamas aš suprantu, kad tai nėra mirtingojo žmogaus žodžiai, nes nė vienas žmogus negali manę suprasti taip, kaip supranta mane Šventasis Koranas.“³⁵⁶

Pensilvanietis Kovalski sako:

„Koranas skaito žmonių mintis. Kai man kyla koks nors klausimas, aš tuoj pat randu atsakymą Korane. Manau, kad dauguma žmonių sutinka su manimi, kad Koranas skaito žmonių mintis.“³⁵⁷

Duglas Vilms sako:

„Kaskart, kai skaitau Koraną, tai gaunu nuostabų nuraminimą. Kartais vėlai guldavausi miegoti, iki 3–4 val. skaitydavau Koraną. Gili reikšmė, kuri slypi Korano ajatuose, suteikia man visišką ramybę ir pakelia mano intelektualinį lygį. Nepameinu, kad kuriame nors savo gyvenime periode būčiau pasiekęs tokį lygį.“³⁵⁸

356. Ahmet Böken - Ayhan Eryiğit, Yeni Hayatlar, I, 157

357. Ahmet Böken - Ayhan Eryiğit, Yeni Hayatlar, I, 56.

358. Ahmet Böken - Ayhan Eryiğit, Yeni Hayatlar, I, 16.

Ketvirtasis skyrius

**MIELAŠIRDINGAS PRANAŠAS
MUHAMMEDAS**

(tebūnie jam taika ir Allaho palaima)

MIELAŠIRDINGAS PRANAŠAS MUHAMMEDAS

(*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*)

1. Vaikystė ir jaunystės metai

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) gimė pirmadienį, 12 dieną, Rabil ul Aval mėnesį, pagal Grigaliaus kalendorių 571 metų balandžio 20 dieną. Kai jis savo gimimu pasauliui suteikė garbę, iki saulės patekėjimo liko visai nedaug laiko. Jo kilmingoji giminė priklausė Adnanui, labiausiai gerbiamam Kaizaro genties protėviui, pranašo Ismailo (*tebūnie taika jam*) sūnui.³⁵⁹ Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pagal tėvo ir motinos liniją priklauso pačiai kilmingiausiai ir gerbiausiai kuraišų genties šeimai.

Jo tėvas, kilmingasis Abdulah, išvyko į Šamą komerciniais tikslais, sugrįžęs susirgo ir likus dviem mėnesiams iki Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) gimimo mirė. Kad jis užaugtų sveikas ir kalbėtų arabų kalba, buvo išsiųstas auklėti pas žindyvę Chalimą, kurios gentis gyveno nuostabaus klimato vietovėje. Kai jam sukako šešeri, motina Amina, pasiėmusi kartu tarnaitę Ummą Aimani, nuvežė Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) į Mediną aplankyti tėvo Abdulah kapo. Grįžtant Amina susirgo ir mirė Abvos gyvenvietėje. Ten ją ir palaidojo. Taip Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) neteko ir motinos, su-

359. Buhari, Manakibul ansar, 28; Obn Hišam, 1/1–3; Ibn Sad, 1/55–56.

grįžo į Meką. Tuomet liko pas senelį auklėjimui. Sukakus aštuoneriems, jo senelis Abdulmutalib mirė. Dėdė Abu Talibas jį pasiėmė pas save ir visokeriopai juo rūpinosi.

Našlaičio vaikystės ir jaunystės metai pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pažymėti aukšta morale ir būdo savybėmis. Kažkurį laiką jis piemenavo. Po to pradėjo verstis prekyba.³⁶⁰ Jo sąžiningumas ir teisingumas padarė jį žinomą, leido įgyti pagarbą. Muhammeda (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) praminė „Al Amin“, tai reiškia „pats patikimiausias žmogus“. Patikimumas tapo jo antruoju vardu. Kai jam sukako 25 metai, Mekoje jį vadino tik Al Amin vardu.³⁶¹ Pagonys pasitikėjo ne savo draugais, bet pranašu (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), kurį jie vadino „Muhammaddul Amin“ ir patikėdavo jam saugoti vertingus daiktus.

Kai vykdant Kaabos remontą tarp karaišitų atsirado ginčai, kas turės perkelti „Juodąjį akmenį“ į vietą, visi sutiko, kad nuspręstų Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*). Ir jis savo genialiu sprendimu užkirto kelią karo audrai.

Dar iki paskiriant jam pranašišką misiją, Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) buvo pats gerbiamiausias žmogus tuo laikotarpiu. Jis buvo nepriekaištingas. Mūsų pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) skyrė dėmesį kaimynų reikalams ir teisėms, būtent jis pavergdavo visus savo švelnumu ir ištikimybe. Jis pralenkdavo visus savo patikimumu ir buvo toli nuo pakenkimo ir įskaudinimų žmonėms. Nebuvo tokio atvejo, kad Muhammedas (*tebūnie jam tai-*

³⁶⁰. Buhari, Ižara, 2; Abu Davud, Adab, 17, 82; Hakim, 3/200.

³⁶¹. Ibn Sad, 1/121, 156.

ka ir Allaho palaima) ką nors smerktų ar su kuo nors ginčytųsi.³⁶²

Kai mūsų pranašui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sukako 25 metai, viena iš labiausiai gerbiamų moterų Mekoje vardu Chatidžia paverpta jo sąžiningumu pasiūlė su ja susituokti. Chatidžia buvo 15 metų vyresnė už Allaho pasiuntinį. Ji buvo našlė ir turėjo vaiką. Su Chatidžia Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sudarė toki šeimyninį židinį, kuris yra pavyzdys visai žmonijai.

Pirmus 24 metus šeimyninio gyvenimo, kurie buvo jaunystės metai, pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) praleido tik su Chatidžia. Po jos mirties 5 metus jis gyveno vienišas, po to vedė našlę vardu Sauda. Visos kitos jo santuokos turėjo aiškius tikslus, dėl Islamo arba politikos, santykių su žmonėmis. Jeigu šios santuokos būtų sudaromos dėl kūniškų malonumų, kaip apie tai kalbėjo pavyduoliai ir nedraugai, Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) nebūtų skyręs savo jauniausių metų gyvenimui su moterimi, vyresne už jį 15 metų, našle, turinčia vaikų iš ankstesnių santuokų.³⁶³

362. Ibn Hišam, 1/191; Ibn Sad, 1/121.

363. Dėl pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) santuokų žr.: Osman Nūri Topbaş, Hazret-i Muhammed Mustafa (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), I, 130–140 (<http://hazretimuhammed-makkedevri.darulerkam.altinoluk.com/>); Prof. dr. Ömer Çelik, Dr. Mustafa Öztürk, Dr. Murat Kaya, Üsve-i Hasene, II, 392–405 (www.usveihasene.com); Dr. Murat Kaya, Ebedi Yol Haritası İSLÂM, İstanbul 2009, psl. 469–481.

2. Pranašiškos misijos įvykdymo periodas

Kai Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sulaukė keturiasdešimt metų amžiaus jam buvo apreikštas Aukščiausiojo Allaho įsakas:

„Skaityk Viešpaties, kuris sutvėrė visą esybę, vardu.“³⁶⁴

Taip jam buvo paskirta pranašo misija. Tą dieną, kai Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pirmą kartą paskelbė žmonėms apie savo misiją, jis kreipėsi į kuraišitus nuo Safos kalno viršūnės.

– *O, kuraišitų bendruomenė! Jūs patikėsite manimi, jeigu aš pasakysiu jums, kad šio kalno papėdėje arba toje lygumoje slepiasi ginkluoti raiteliai, kurie tuojau jus užpuls ir užgrobs jūsų visą turtą?*

Visi esantys net neabejodami pareiškė:

– Taip, mes patikėsime tavimi! Juk iki šiol mes tave pažinome kaip teisingą ir sąžiningą žmogų. Mes nė karto negirdėjome, kad tu meluotum!

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) tuojau pat visiems paskelbė, kad jis yra pranašas, siųstas Visagalio Allaho. Jis su įkvėpimu visiems pasakojo, kad tie, kurie įtikės į Allahą, gyvens pagal Jam priimtinus dėsnius, Teismo dieną bus dosniai apdovanoti, o tie, kurie atstums Allahą, susidurs su baisia bausme. Vadinasi, dar šiame gyvenime reikia pasiruošti tam amžinajam gyvenimui. Bet nukreipti žmones į teisingą kelią, pasirodė labai sudėtinga.

Nepaisant visų kančių ir savo liaudies priespaudos, Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) nė vienai akimirkai nenustojo kviesti žmones į Allaho tikėjimą. Jis vaikščiojo po namus, lankė piligrimų karavanus, turgus, kiekvienai progai pasitaikius kvietė žmones į teisingą kelią. Jis nežinojo, kas yra nuovargis, ar nusiminimas. Netgi tiems, kurie atvirai jam rodė priešišumą, mūsų pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) tas pačias tiesas kartėjo daugybę kartų. Sakydamas „Aš neprašau iš jūsų už tai jokio atlygio“, jis tik dėl Allaho kvietė žmones į Islamą. O užsispyrę pagonyš vis reikalavo jo stebuklų rodytų. Viešpats nurodo:

„Sakyk: Skaisčiausias mano Viešpatie! Aš tik viso labo žmogus ir pasiuntinys“. Žmonėms sutrukdė įtikėti po to, kai jiems atėjo tikro kelio vadovavimas (nuoroda), tik tai, ką jie pasakė: „Nejaugi Allahas išsiuntė pasiuntiniu žmogų?“ Sakyk: „Jeigu žemėje laisvai vaikščiotų angelai, tai Mes išsiųstume pas juos pasiuntiniu iš dangaus angelą.“³⁶⁵

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) buvo neraštingas žmogus. Kaip ir daugelis žmonių tuo laikotarpiu, jis nemokėjo nei skaityti, nei rašyti. Vadinas, viskas, ką jis pasakojo, jis negalėjo sužinoti iš kokios nors knygos arba iš kokio nors žmogaus. Kai keturiasdešimtmetis žmogus būdamas neraštingas pradeda staiga raiškiai ir subtiliai pranešinėti labai svarbias žinias, tai gali būti tik dėka Dieviškųjų Apreiškimų. Apie tai žinojo jo priešai ir pripažino tai. Šventajame Korane Allahas nurodo:

365. Al - Isra, 17/93-95.

„Tu neskaitei anksčiau nė vieno Rašto ir neperrašinėjai jos savo ranka. Priešingu atveju melo sekėjai pultų abejoti.“³⁶⁶

Pagonys pripažino iškiliąsias pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) dorybes ir nuoširdžiai tikėjo, kad jis nemeluoja. Nežiūrint į tai, jie nenorėjo atsisakyti kai kurių materialų vertybių, įsigytų neįstatymišku būdu, ir nuo galimybės tenkinti žemus norus. Kartą Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) priėjo prie Abu Džachilio ir jo draugų, kurie buvo jo pikčiausi priešai. Jie pasakė jam:

„–Ei, Muhammedai! Prisiekiamo Allahu, mes neneigiame tavo nuoširdumo. Tu mūsų akyse esi labai sąžiningas ir patikimas žmogus. Bet mes neigiame ajatus, kuriuos skelbi.“³⁶⁷

Pagonys dėjo dideles pastangas, kad priverstų Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) atsisakyti savo misijos įgyvendinimo. Jie įkalbinėjo įsikišti jo mylimą dėdę. Atėję pas pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) kuraišitai teikė jam viliojančius pasiūlymus: tapti valdovu, žadėjo surinkti daug pinigų ir padaryti jį turtingiausiu žmogumi, apvesdinti su pačiomis gražiausiomis merginomis. Dar pridėjo: „Mes pasiruošę padaryti viską, ką tu panorėsi!“ Allaho pasiuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) davė jiems aiškų ir tikslų atsakymą:

366. Al - Ankabut, 29/48.

367. Vahidi, Asbabun nuzul, psl. 219; Tirmizi, Tafsir, 6/3064.

„Aš nieko jūsų neprašau – nei nuosavybės, nei turto, nei karalystės, nei valdymo! Aš noriu tik vieno, atsisakykite stabų garbinimo ir nusilenkite tik Vieninteliam Allahui.“³⁶⁸

Nesugebėję pasiekti iš pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) kokių nors nuolaidų pagonyms perėjo prie grasinimų ir aktyvių veiksmų. Kasdien jie vis labiau engė musulmonus ir tyčiojosi iš jų. Dalis musulmonų išvyko į Etiopiją, kur tuo laikotarpiu vyravo teisingumas.

3. Boikotas ir kelionė į Taifa

Pagonys surengė boikotą musulmonams ir suteikusiems jiems palaikymą Chašimitų giminei. Jie nutraukė visus socialinius-visualmeninius ryšius su jais, nustojo išleisti savo dukras ir imti musulmonų dukras (dar nebuvo draudimo musulmonėms tekėti už ne musulmonus) į žmonas, atsisakė prekiauti. Uždraudę visa tai raštiškai, šias sąlygas iškabino Kaabos sienoje. Boikotas ir embargas truko trejus metus. Musulmonai kentė stiprų alkį ir kančias. Jie valgė medžių žievę ir lapus. Verkiančių iš alkio vaikų balsai buvo girdimi iš toli.

Sad bin Vakas (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pasakojo:

„Vieną naktį vyraujant boikotui kankindamasis iš alkio, aš išėjau iš namų. Mano koja palietė kažką minkštą ir aš tučtuojau pakėlęs tai įsidėjau į burną. Aš iki šiol nežinau kas tai buvo.“³⁶⁹

368. Ibn Kasir, Al - Bidaja, 3/99–100.

369. Suhaili, Ar - Ravdul unuf. Beirutas, 2000, 3/216.

Galų gale boikotą nutraukė, bet būtent tomis dienomis mirė pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) dėdė Abu Talibas ir pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) žmona Chatidžia. Po šių įvykių pagonių agresyvumas suaktyvėjo. Priėjo iki to, kad Muhammedui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) baigėsi kantrybė. Allaho pasiuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasiėmęs su savimi Zaidą bin Charisą išvyko į Taifo miestą, kuris buvo 160 km nuo Mekos. Tame mieste, kur buvo jo giminės, jis buvo dešimt dienų. Pradžioje šio miesto gyventojai šaipėsi iš jo, po to pradėjo įžeidinėti. Jie išstatė savo vergus abipus kelio, kurio praeidavo Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir prisakė jį apmėtyti akmenimis. Plūsdamas krauju, šis Gailestingumo pranašas ne tik netarė prakeiksmo už tokį paniekinantį elgesį, bet suabejojęs dėl klaidų, padarytų kviečiant, ištarė tokią maldą:

„O, Allahai! Aš skundžiuosi dėl savo bejėgiškumo ir pažeminimo šių žmonių akivaizdoje! O, Gailestingiausias iš gailestingiausių! Jeigu Tu užsirūstinai ant manęs, mano patirtos kančios ir bėdos neturi jokios reikšmės! O, Allahai! Nukreipk mano liaudį teisingu keliu, kadangi jie nežino! O, Allahai! Aš prašau Tavęs atleidimo ir Tavo pasitenkinimo.“³⁷⁰

Pagrindinis mūsų pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) tikslas buvo užtarnauti Allaho malonę ir pačiu geriausiu būdu įvykdyti jam pateiktą misiją. Šiame kelyje jis net nepastebėjo pačių stipriausių kančių ir kankinimų.

³⁷⁰. Ibn Hišam, 2/29–30; Haisami, 6/35.

Apie savo sugrįžimą iš Taifo Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakodavo:

„– Aš grįžau atgal būdamas liūdnas ir nusiminęs. Negalėjau atsigauti iki tol, kol nepriėjau iki miestelio Karnus Saalib. Kai ten pakėliau galvą, pastebėjau, kad mane uždengė savo šešėliu debesis. Atidžiai pažvelgęs į debesį, aš pamačiau jame Džibrilą (*tebūnie taika jam*). Jis kreipėsi į mane žodžiais:

– *Aukščiausiasis girdėjo, ką pasakė tavo liaudis ir kad ši liaudis atsisakė tave globoti. Allahas pasiuntė pas tave kalnų angelą, kad jis padarytų viską, ką tu panorėsi!*

Čia į mane kreipėsi kalnų angelas:

–Ei, Muhammedai! Allahas girdi, ką tau pasakė tavo liaudis! Aš – kalnų angelas. Allahas siuntė mane pas tave, kad įvykdyčiau bet kokį tavo įsakymą. Ko tu norėtum? Jeigu nori, aš numesiu šiuos du kalnus ant jų galvų.

Tuomet aš pasakiau:

–Ne, aš noriu, kad iš jų palikuonių gimtų žmonės, kurie pripažins ir garbins tik Aukščiausiąjį Allahą ir neturės kitų dievų!³⁷¹

Tomis dienomis žmonių grupė, atvykusi iš Medinos, tapo musulmonais. Jie pradėjo pasakoti Medinoje apie Islamą ir paprašė pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) duoti jiems mokytoją. Jis tai pavedė Musabui bin Umarui.

371. Buhari, Badul halk, 7; Muslim, Džihad, 111.

Dėka Musabo uolumo per trumpą laiką Medinoje neliko nė vieno namo, į kurį neįžengtų Islamas. Vėliau musulmonai pakvietė pas save Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir davė žodį, kad jį saugos ir gins.

4. Chidžra ir Medinos laikotarpis

Kai pagonių patyčios peržengė leistinas ribas, Allaho pasiuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) įsakė savo sahabams slaptai persikelti, įvykdyti chidžrą (chidžra – persikėlimas). Apie tai sužinoję pagonys sumanė užpulti pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*). Surinkę iš kiekvieno po atstovų, nusprendė visi kartu pasikėsinti į pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) gyvybę, kad priverstų Allaho pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) giminaičius patekti į keblią padėtį, pagal tradicinį kraujo keršto paprotį, turi už jį atkeršyti. O kariauti su visomis gentimis jiems neužtektų nei jėgų, nei galimybių. Tuo metu Allahas prisakė Muhammedui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) įvykdyti persikėlimą. Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasikvietė pas save Ali ir paskyrė jį savo atstovu, kad jis grąžintų pranašui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) saugomus daiktus savininkams. Juk Mekoje nebuvo žmogaus, kuris, žinodamas apie Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sąžiningumą ir patikimumą, nebūtų palikęs ką nors saugoti.

Tą naktį pagonys apsupo jo namą, tačiau iš Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), kuris besąlygiškai sutiko Allaho valią ir visame kame pasitikėjo Juo, nesimatė jokių abejonių ar baimės požynių. Paėmęs į rankas saują žemių, jis

metė į pagonių veidą ir, skaitydamas pirmuosius suros „Al-Jasin“ ajatus, praėjo pro juos. Pagonys netgi Jo nepastebėjo.

Tokiu būdu po to, kai jis 13 metų vykdė savo misiją Mekoje, Allaho pasiuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) persikėlė į Mediną. Čia jis paskelbė broliais ansarus, musulmonus, kilusius iš Medinos ir muchadžirus, persikėlusius iš Mekos. Ansarai čia pat pasiūlė muchadžirams visa, ką turėjo; kiekvienas jų sakė: „Štai mano turtas, tegu pusė jo būna tavo.“ Muchadžirai, kurių širdys persipildė dėkingumu, jiems atsakė:

–Tegu būna palaimintas tau tavo turtas, o broli! Tu verčiau parodyk man kelią, vedantį į turgų!³⁷²

Tomis dienomis Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paruošė naują konstituciją, kurioje buvo apspręstos teisės ir pareigos muchadžirams, ansarams ir žydų gentims iš Medinos prieš Islamo Valstybę. Tas tekstas vadinasi „Medinos Vasika“, ir jis yra pirmoji rašytinė konstitucija žmonijos istorijoje.³⁷³

Dėl neslepamo pagonių priešiškumo ir dažnų pažeidimų susitarimų iš kaimyninių žydų genčių kildavo keletas kovų. Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), kuris buvo siūstas kaip maloningas pasauliui, kovų metu vedė gailėstingumo politiką, ir nors per trumpą laikotarpį visas Arabų pasaulis buvo prijungtas prie Islamo Valstybės, buvo daroma

372. Buhari, Buii, 1.

373. Prof. dr. M. Hamidullah, *The First Written Constitution in the Word*, Lahore 1975.

viskas, kad išvengtų per didelio kraujo praliejimo iš abiejų pusių. Visas problemas buvo stengiamasi spręsti taikiu būdu.³⁷⁴

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) asmeniškai dalyvavo 29 žygiuose. Net 16 iš šių žygių nevyko kovos, susitarimai tarp šalių buvo pasirašyti taikiu būdu. 13 žygių buvo priversti kovoti su priešais, patikimomis žiniomis 140 žmonių šiuose susirėmimuose žuvo kaip kankiniai. Bendras priešininkų skaičius žuvusiųjų kare buvo apie 335 žmonės.³⁷⁵

Islamo karo tikslas ne žudyti žmones, trofėjus, ne griovimas, asmeniniai interesai, materialinės vertybės ar kerštas. Atvirkščiai, kovos tikslas – tironijos pašalinimas, tikėjimo laisvės užtikrinimas, žmonių nukreipimas į teisingą kelią ir teisingumo įgyvendinimas.

5. Mūsų pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) aukšto sąmoningumo pavyzdžiai

Gailestingumas ir gerumas

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) buvo pilnas gerumo ir gailestingumo visai žmonijai. Viešpats įsako Korane taip:

374. Prof. dr. M. Hamîdullah, Hz. Peygamber'in Savaşları, İstanbul 1991; Dr. Elşad Mahmudov, Sebep ve Sunuçları İtibâriyle Hazret-i peygamber'in Savaşları, 2005, M.Ü.S.B.E. Basılmamış Doktora Tezi.

375. Muhammed A. Draz, İslâm Hakkındaki Bazı Görüşler, psl. 94.

„Tarp Jūsų atsirado pasiuntinys iš jūsų aplinkos. Sunku jam tai, kad jūs kenčiate. Jis stengiasi dėl jūsų. Jis geras ir gailestingas tikintiesiems.“³⁷⁶

Nors tikintiesiems jis jautė daugiau gailestingumo, Koranas liudija, kad mūsų pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) buvo geras visai žmonijai. Koranas skelbia, kad jis išgyveno ne tik už savo bendruomenę, bet ir už visus žmones, netgi už savo priešus:

„Štai jūs mylite juos, o jie jūsų nemyli. Ir jūs tikite visais šventais Raštais. Kai jie susitinka su jumis, tai sako: „Mes įtikėjome.“ Kai lieka vieni, tai kandžioja pirštų galiukus iš pykčio jums. Sakyk! „Mirkite nuo savo pykčio!“ Allahui yra žinoma tai, kas krūtinėje.“³⁷⁷

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) buvo geras ne tik žmonėms, jis buvo pilnas neriboto mielaširdingumo gyvūnams ir netgi augalams. Kai pagonys, įvykdę šventvagystę, pažeidė taikos sutartį ir pasirinko kovą kartu su dešimttūkstantine armija Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) išvyko į Meką. Išvykęs iš Aroko miestelio ir keliaudamas į Talubą, jis pastebėjo kalę, kuri atsigulusi ant kelio maitino savo šuniukus. Jis tuojau pat pasikvietė Džualį bin Suraką ir pastatė saugoti gyvūną. Be to, perspėjo jį, kad Islamiškoji armija neišgąsdintų kalės ir jos šunyčių.³⁷⁸

376. At - Tauba, 9/128.

377. Ali Imran, 3/119. Muhammed A. Draz, *Islām Hakkındaki Bazı Görüşler*, psl. 94.

378. Vakidi, 2/804.

Kartą Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pažvelgė į vieno ansaro sodą. Ten buvęs kupranugaris subliovė, jį pamatęs. Iš gyvūno akių tekėjo ašaros. Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) priėjo prie jo ir meiliai paglostė ausis. Kupranugaris aprimo. Ir tuomet Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paklausė:

– *Kieno šis kupranugaris?*

Prie jo atėjo medinietis jaunuolis ir pasakė:

– *O, Allaho pasiuntiny! Tai mano kupranugaris!*

Tuomet Allaho pasiuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) davė jam tokias pastabas:

– *Tu nebijai Allaho, kuris tau dovanojo šį gyvūną! Kupranugaris skundžiasi, kad tu palikai*

*jį alkaną ir privedei jį prie nuovargio.*³⁷⁹

Praeidamas pro kupranugarį, kurio pilvas prilipo prie nugaros, Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) suriko:

„Bijokite Allaho dėl šių nekalbančių gyvūnų. Sėskite ant jų, davę jiems pašaro, ir skerskite juos tik prieš tai nupenėję!“³⁸⁰

Savada bin Rabi (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pateikia labai nuostabaus subtilumo ir gailestingumo pavyzdį:

„Kartą aš nuėjau pas pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir kažko paprašiau. Jis pasakė, kad man duotų keletą

379. Abu Davud, Džihad, 44/2549.

380. Abu Davud, Džihad, 44/2548.

kupranugarių (nuo – iki 10). Po to Allaho pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) davė man tokius nurodymus: „*Kai sugrįši į namus pasakyk savo namiškiams, kad juos gerai prižiūrėtų ir maitintų! Pasakyk jiems taipogi, kad nusikirptų nagus rankų pirštų, kad melždami kupranugares, nepažeistų joms spenių!*“³⁸¹

Kartą pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sutiko kažkokį žmogų, melžiantį avis. Jis jam pasakė:

„O, toks ir toks! Kai melži gyvūną, palik truputį pieno jo vaikeliumi!“³⁸²

Kartą Abu Darda (*tebūnie Allahas palaimina jį*) sutiko žmones, kurie ant savo kupranugario užkrovė tiek daug krovinių, kad tas net negalėjo atsistoti ant kojų. Abu Darda (*tebūnie Allahas palaimina jį*) tuojau pat nuėmė perteklinį krovinį nuo kupranugario ir, pakėlęs jį ant kojų, pasakė savininkams:

– Jeigu Allahas atleis jūsų nuodėmes, kurias padarėte, kankindami gyvūnus, jūs pelnysite dideles malones. Aš girdėjau, kaip Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakė:

„*Jeigu jūs keliaujate vietove, kurioje auga vešli žolė, duokite galimybę kupranugariams sočiai pasiganyti, jeigu jūs keliaujate dykuma, kur niekas neauga, greitai ginkite juos, kad kol dar nenusilpo, atvykų į vietą!*“³⁸³

381. Ahmad, 3/484; Haisami, 5/168, 259; 8/196.

382. Haisami, 8/196.

383. Ibn Hadžar, Al - Matalibul alija, 2/226/1978.

Viską atleidžiantis pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*)

Nors mūsų pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) turėjo galimybę juos nubausti, jis atleido daugeliui žmonių, kurie jam kažkada suteikė nemažai bėdų ir įžeidimų. Jis nė vienu žodžiu, netgi užuomina, nedarė priekaištų savo skriaudėjams už tai, kad Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) niekam – nei musulmonui, nei netikinčiam – nelinkėjo blogo. Visiems jis rodė išskirtinį mandagumą ir supratingumą. Kai musulmonai, nepralieję nė lašo kraujo užėmė Meką, žmonės, kurie ištisus 23 metus, įvairiomis formomis reikškė jam priešišumą, susirinko ir laukė jo sprendimo. Jis paklausė jų:

– *O, Kuraišitai! Kaip jūs manote, kaip su jumis pasielgsiu?*

Kuraišitai atsakė:

– Mes, tikėdamiesi tavo maloningumo, sakome: „Tu pasielgsi su mumis gerai! Tu mūsų giminaitis, pasižymintis aukštu labdaringumu.“

Ir tuomet Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) jiems pasakė:

– *Aš taipogi, kaip Jusufas pasakė savo broliams, sakau: „Šiandien aš nepriekaištausiu jums. Tegu jums atleidžia Allahas, nes Jis Gailestingiausias iš gailestingiausių.“*³⁸⁴

– *Eikite, jūs laisvi!*³⁸⁵

Šią dieną pavadino „Iaumul marhama“ – „Gailestingumo diena“.³⁸⁶

Tą dieną jis atleido Vachši, kuris mūšio metu nukovė jo dėdę Chamza ir Chindą, kuri piktdžiugiškai kramtė Chamzos kepenis.³⁸⁷ Netgi Chabar bin Asvad, kuris, numetęs nuo kupranugario Zainab, pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) dukrą, tapo jos žuvimo priežastimi, tapo pamalonintas šio didžiojo atleidimo. Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) išreiškė tokį subtilumą, kad neapsiribojo vien atleidimu, dar uždraudė įžeidinėti Chabarą bin Asvadą už jo ankstesnes pražangas.³⁸⁸

Kai musulmonai užkariavo Meką, Abu Džachilo sūnus Ikrimas pasislėpė. Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ištrynė iš atminties jo įvykdytas piktadarystes, atleido jam ir pakvietė pas save. Ikrimo žmona nubėgo pas jį ir perdavusi pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) žinią įtikino jį sugrįžti į Meką. Kai Ikrima prisiartinio prie Mekos, Allaho pasiuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), demonstruodamas nepaprastą mandagumą ir stebuklą, pasakė savo sahabams:

– *Ikrima ibn Džachilis sugrįžta, tapęs tikinčiu ir muhadžiru. Po šito nebarkite jo tėvo, kadangi net jeigu miręs*

385. Ibn Hišam, 4/32; Vakidi, 2/835; Ibn Sad, 2/142–143.

386. Vakidi, 3/352; Ali al - Muttaki, Kanz, Nr. 30173.

387. Buhari, Magazi, 23; Muslim, Akdija, 9.

388. Vakidi, 2/857–858.

*buvo blogu žmogumi, įžeidimai jam, jo nepasieks, o tik įskaudins jo artimuosius.*³⁸⁹

Kai Ikrima atvyko, Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) džiaugsmingai pašoko ir tris kartus susūko:

– *O, keliaujantys raiteli! Sveikas atvykęs!*

Savo ruožtu Ikrima atsakė:

– Prisiekiu Allahu, O Allaho pranaše! Allaho kelyje aš nuveiksiu daugiau negu nuveikiau kovoje prieš Islamą.³⁹⁰

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) atleido daugeliui tokių žmonių.

Kuklumas

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) buvo nepaprastai kuklus žmogus. „Didžiosios pergalės“ Mekos užkariavimo dieną, kuomet jis žmonių akyse atrodė įtikinamai, kažkoks atėjęs pas jį žmogus sudrebėjo iš baimės, mūsų pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) jį nuramino tokiais žodžiais, remdamasis tuo laikotarpiu, kai dar buvo silpnas:

„Nusiramink, mano broli! Aš ne karalius ir ne valdovas! Aš kuraišitas ir sūnus moters, kuri valgė saulėje džiovintą mėsq!“³⁹¹

389. Hakim, 3/269/5055; Vakidi, 2/851.

390. Hakim, 3/271; Vakidi, 2/851/853; Tirmizi, Istizan, 34.

391. Ibn Madža, Atima, 30; Hakim, 3/50/4366; Baihaki, Dalail, 6.

Jis neleisdavo, kad bendraudami su juo žmonės peržengtų ribas.

„Apie mane sakykite: Allaho tarnas ir Jo pasiuntinys!“³⁹²

Pradžioje jo pranašiškos misijos, jis primygtinai pridurdavo „abduhu“ (Allaho vergas) ir tokiu būdu apsaugojo savo bendruomenę nuo galimybės sudievinėti savo pranašą, kaip buvo pasielgta kitose religijose. Jis taip pat sakė:

„Jūs neaukštinkite manęs daugiau negu užsitarnauju todėl, kad prieš paskirdamas mane pasiuntiniu, Allahas padarė mane Savo vergu.“³⁹³

Sahabai apie jį skelbė taip:

„Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) lankė ligonius, jodinėjo ant asilo, dalyvaujant laidojimo namazuose, eidavo į svečius, kai jį kviesdavo belaisviai. Jodamas sodindavo žmones su savimi, valgydavo ant grindų. Vilkėjo grubius drabužius, melžė avis, priimdavo svečius ir jiems patarnaudavo. Ir kol neišspręsdavo kieno nors našlės, beturčio ar vargingo problemų buvo pasiruošęs su jais vaikščioti kartu, kad išspręstų, ir nebuvo pasikėlęs.³⁹⁴

Paprastumas

Allaho pasiuntinys gyveno labai kuklų ir paprastą gyvenimo būdą. Pasakoja kilniaširdė Aiša (*tebūnie Allahas palaimina ją*):

392. Buhari, Anbija, 48.

393. Haisami, 9/21.

394. Tirmizi, Džanaiz, 32/1017; Ibn Madža, Zuhd, 16; Nasai, Džuma, 31; Hakim. 1/129/205; 2/506/3734, 4/132/7128; Haisami, 9/20.

„Pranašui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) atnešė stiklinę, kurioje buvo pienas su medumi. Jis tuomet pasakė:

– *Viename skystyje du malonumai, vienoje stiklinėje du mišiniai! Aš nepageidauju to. Tačiau nemanau, kad tai draudžiama. Tik bijau, kad Teismo dieną Allahas pareikalaus atsakyti už nesaikingumą šiame gyvenime. Aš pripažįstu kuklumą vardan Allaho. Kas vardan Allaho išreikš kuklumą, tą Allahas išaukštins, kas taps išdidus, tą Allahas sužemins. Kas viskuo naudosis taupiai, tą Allahas padarys turtingą, kas dažnai paminės mirtį, Allahas tą pamils“.*³⁹⁵

Pasakoja Šifa binti Abdullah (*tebūnie Allahas palaimina ją*):

„Kartą aš atėjau pas pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir pasiskundusi dėl savo likimo paprašiau ko nors. Jis atsiprašė, sakydamas, kad su savimi nieko neturi. Aš mintimis tariau: „Nieko jis man nedavė!“ Čia atėjo pietinio namazo laikas. Aš nuvykau į savo dukters namus. Pamačiusi savo žentą Šuranbilį bin Chasaną namuose, aš papriekaištavau jam:

– Atėjo namazo laikas, o tu dar namuose?

Jis pradėjo man aiškinti:

– Tetule, nesmerk manęs! Aš turėjau du drabužius, vienus aš kuriam laikui daviau pranašui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*).

Čia aš supratau reikalo esmę ir pasakiau:

³⁹⁵. Haisami, 10/325.

– Tebūnie mano gimdytojai (tėvai) auka jo kelyje! Aš įsižeidžiau ant jo, kad man nieko nedavė, o, pasirodo, jis pats tokioje (varganoje) padėtyje.“

Pasakoja Aiša (*tebūnie Allahas palaimina ją*):

„Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) niekuomet nepalikdavo pusryčių likučių vakarienei arba vakarienės likučių pusryčiams. Jis neturėjo dviejų komplektų drabužių. Jis neturėjo nei dvejų marškinių, nei dvejų apsiaustų, nei dvejų kelnų ir nei dvejų porų batų. Kai jis būdavo namuose, niekuomet nesėdėdavo sudėjęs rankų. Arba jis remontuodavo kokio neturtingojo avalynę, arba siūdavo kažkam drabužius.“³⁹⁶

Švara ir tvarka

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), kuris liepdavo laikyti drabužius tvarkingus, nemėgo apsileidimo ir nerūpestingumo išorinėje išvaizdoje. Jis taipogi nemėgo sutaršytų ūsų ir barzdos. Mūsų pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) buvo labai tvarkingas ir gražus žmogus. Abu Churaira (*tebūnie Allahas palaimina jį*) sakė:

„Aš nemačiau žmogaus, gražesnio už Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), tarsi saulė švytėjo jo tauriame veide.“³⁹⁷

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) niekuomet netarė grubių ir nešvankių žodžių, kuriuos įprastai vartojo žmonės. Be to, jis sakė:

396. Ibn Džavzi, Syfatus safa. Beirutas, 1979, 1/200.

397. Ahmad, 2/380, 350.

„Teismo dieną ant tikinčio tarno svarstyklių nebus nieko sunkesnio už blogą elgesį. Aukščiausias Allahas nemyli tų, kas daro žemus poelgius ir naudoja nešvankius žodžius.“³⁹⁸

Kai jis sužinodavo nemalonių dalykų apie kažką, jis nesusukdavo: „Kas gi nutiko su tuo žmogumi, kodėl jis taip kalba...“ Jis paprastai delikačiai sakydavo taip: „Kas gi atsitinka su kažkuriais žmonėmis, kad jie pradeda taip kalbėti...“³⁹⁹

Pagarbus elgesys su moterimis

Pagal Allaho ir jo pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) nurodymus, specialiai moterims buvo sukurtos teisiinės normos. Moteris visuomenėje tapo skaistumo ir padarumo pavyzdžiu. Ant pjedestalo buvo iškelta motinystė. Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakymas: „Po tikinčiųjų motinų kojomis – Rojus!“⁴⁰⁰ parodo, kokią aukštą vietą užima moteris. Per savo gyvenimo laikotarpį pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) nė karto nepakėlė rankos prieš moterį ir nesudavė ranka nė vieno žmogaus.⁴⁰¹ Nes Viešpats prisakė: „Gyvenkite su jomis (su moterimis) oriai.“⁴⁰²

Dosnumas

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) buvo labai dosnus žmogus. Nors Safvanas bin Umaja, vienas iš kuraišitų lyderių, netapo musulmonu, žygiuose į Chunainą ir

398. Tirmizi, Birr, 62.

399. Abu Davud, Adab, 5/4788.

400. Nasai, Džihad, 6; Ahmad bin Hanbal, 3/429; Sujuti, 1/125.

401. Ibn Madža, Nikah, 51.

402. An - Nisa, 4/19

Taifa jis buvo greta pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*). Kai jie apžiūrinedavo įgytus mūšyje trofėjus, Allaho pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pastebėjo, kad Safvanas sužavėtas žiūri į dalį bandos, esančios trofėjų sudėtyje. Mūsų pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paklausė:

– *Tau stipriai jie patiko?*

Išgirdęs teigiamą atsakymą, jis pasakė:

– *Imk, tegu visa tai bus tavo!*

Safvanas nesusitvardęs suriko:

– Išskyrus pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) širdį nė viena širdis negali būti tokia dosni!

Jis čia pat ištarė paliudijimo žodžius ir tapo musulmonu.

Kai Safvanas sugrįžo į savo gentį, tai pasakė savo gentainiams:

– O, mano liaudie! Skubėkite, tapkite musulmonais. Juk Muhammedas nebijodamas neturto ir vargo parodo didžiulį dosnumą.⁴⁰³

Neįmanoma aprašyti visų jo puikiausių bruožų. Didysis mokslininkas Ibn Chzmas sakė:

„Kas trokšta užtarnauti amžiną laimę, valdžią šiame pasaulyje, ramų gyvenimą, įgyti visus padarumo rėmėjus, tegu ima pavyzdį iš Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho pa-*

403. Muslim, Fedail, 57–58; Ahmad, 3/107–108; Vakidi, 2/854–855.

laima), kadangi jis visuomet buvo padoriausias. Viešpats išaukštino jo būdą ir pačiu tobuliausiu būdu surinko jame visus pranašumus ir apvalė jį nuo visų nepakankamumų ir trūkumų.“⁴⁰⁴

6. Mūsų pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) mirtis

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) mirė 11-uose Chidžros metuose, pirmadienį, 12 dieną Rabi ul Aval mėnesį. Pagal Grigaliaus kalendorių, jis mirė 632 metų birželio 8 dieną. Lai apdovanoja jį Allahas pagal jo nuopelnus ir tegu suteiks mums garbę užtarnauti jo užtarimo!

Amen!

جَزَاكَ اللَّهُ عَنَّا خَيْرَ مَا جَزَى نَبِيًّا عَنْ أُمَّتِهِ

Aukščiausiasis Allahas nusiuntė jį patvirtinti apreiškimus, siųstus anksčiau, ištaisyti juos nuo pakeitimų, kurių per laiką atsirado, pabaigti tai, kas liko religijoje neišsakyta, palengvinti sudėtingus įpareigojimus, kurie buvo duoti kaip bausmė ankstesnėms kartoms, o taip pat malonę tautoms. Išklaušė jo „Atsisveikinimo pamokslą“, mes liudijame, kad jis tą įpareigojimą įvykdė pačiu geriausiu būdu.

Nepraėjus nė 10 metų po pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) atvykimo į Mediną muchadžiro vaidmenyje, kaip Allahui palaiminus, Islamas išplito po visą

404. Ibn Hazm. Al - Ahlak fi sijar. Kairas 1962, 19–20, 50.

Arabijos pusiasalį nuo Omano iki Raudonosios jūros, nuo Sirijos iki Jemeno. Taip pirmąkart istorijoje buvo įvykdytas Arabijos sujungimas į vientisą valstybę. Lamartini savo veikalė („*Turkijos istorija*“) pripažinęs Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) nuopelnus šioje misijoje ir pažymėdamas jo genialumą rašė:

„Jeigu tikslo didingumas, priemonių ribotumas ir grandioziniai rezultatai yra tapę kriterijumi žmogaus genialumui, kas išdrįstų palyginti pačius žymiausius šiuolaikinius žmones su Muhammedu?“

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) – minčių filosofas, oratorius, pasiuntinys, karys ir nugalėtojas, religijos pradininkas, kuriam nėra skirtumo dėl tautybės, kuriam nėra vietos statuloms ir atvaizdams, įkūrėjas 20 žemiškųjų ir vienos dvasinės valstybės. Įvertinę visus kriterijus, naudojamus vertinant didžiuosius žmones, mes klausiamo: „Kas labiau didis negu jis?“

7. Beribė meilė, kurią musulmonai jaučia Allaho pasiuntiniui Muhammedui

Sahabai mylėjo pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) labiau negu save. Kreipdamiesi į jį, jie visuomet sakė: „**O, Allaho pranaše! Tebūnie mano tėvai, mano gyvenimas, viskas, kas man priklauso, auka už tave!**“ Jie aukoją savo gyvybes tik dėl to, kad net spygliukas neįdurtų jo kojos. Zaidas bin Dasina ir Chubaibas (*tebūnie Allahas palaimina jos*), patekę į pagonių nelaisvę, buvo nukankinti mirtinai.

Prieš paskutinį oro įkvėpimą kiekvienam iš jų užduodavo klausimą:

– Ar norėtum vardan savo gyvybės išgelbėjimo matyti savo vietoje Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*)?

Abu didvyriai, gailėdami nelaimingų pagonių, jiems atsakydavo:

– Aš nenorėčiau, kad Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) būtų čia, netgi mainais už mano buvimą su vaikais. Ne tik tai, kad aš nenorėčiau, netgi spygliukas įdurtų į jo koją ten, kur jis šiuo metu randasi.

Abu Sufjanas, paveiktas šios beribės meilės, pasakė:

– *Neįtikėtina! Aš per visą gyvenimą nesu matęs bendruomenės, kuri taip mylėtų savo vadus, kaip sachabai myli Muhammedą!*⁴⁰⁵

Grįždamas iš Uchudo mūšio Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) jojo, o Sadas bin Muazas laikė jo arklį už pavadžio. Kobša binti Ubaidas, Saado motina priėjo prie pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*). Sadas pasakė:

– O, Allaho pranaše! Tai mano motina!

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakė:

– *Sveika atvykusi!*

Moteris priėjusi pasižiūrėjo į jo taurųjį veidą, pratarė:

– O, Allaho pasiuntiny! Tebūnie mano tėvai tau auka! Aš pamačiau tave gyvą ir nepažeidžiamą, nuo šiol mano bėdos liks niekinės.

Allaho pasiuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pareiškė jai užuojautą dėl jos sūnaus Amra bin Muazo žūties, o paskui pasakė jai:

– *O, Saado motina! Noriu pranešti tau džiaugsmingą žinią! Tegu džiaugiasi ir jūsų šeima! Visi jūsų genties nariai žuvo šahidais. Rojuje susirinko visi kartu (12 asmenų šioje šeimoje tapo šahidais). Jiems davė leidimą užtarti už savo giminaičius.*

Moteris suriko:

– O, Allaho pasiuntiny (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*)! Mes tokie patenkinti! Argi po to kas nors verks dėl jų?!

Po to ji paprašė:

– O, Allaho pasiuntiny! Ar galėtumėte jūs pasimelsti už tuos, ką šahidai paliko šiame pasaulyje.

Allaho pasiuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*):

– *O, Allahai! Nuimk liūdesį nuo jų širdžių ir suteik apdovanojimą už nelaimės! Suteik malonę tiems, kas liko!*

Kreipdamasis į Saadą, Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakė:

– Tavo gentyje yra sužeistų ir žaizdos jų sunkios. Kai jie susirinks Teismo dieną, iš jų žaizdų tekės kraujas. Kraujo spalva bus tokia pati, bet bus muskuso kvapas. Pasakyk jiems, tegu grįžta į namus ir gydo savo žaizdas! Tegu nė vienas iš jų neina su mumis! Pranešk jiems, kad tai kategoriškas įsakymas!

Saadas (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pranešė:

– Tai pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) įsakymas. Tegu nė vienas sužeistas Bani Aščal genties narys neseka su mumis!

Visi sužeistieji nenoromis įsigrįžo atgal. Visą naktį užkūrę ugnį jie gydėsi žaizdas. Jų iš šios genties buvo 30 žmonių.⁴⁰⁶

Paskutinė muchadžirų grupė, kuri anksčiau buvo išsikėlusį į Etiopiją, atvyko jūros keliu pas Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pergalės prie Haibaro metu. Tarp muhadžirų buvo ir Asma binti Umais (*tebūnie Allahas palaimina ją*). Kartą ji atėjo aplankyti Havsą, pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) žmoną. Po kurio laiko atėjo pas savo dukrą ir Umaras (*tebūnie Allahas palaimina jį*). Umaras (*tebūnie Allahas palaimina jį*), pamatęs Asma, paklausė:

– Kas čia?

Jam paaiškino:

– Tai Asma binti Umais!

Umaras (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pajuokavo:

– A, tai ta etiopė! Ta pati moteris, kuri prisijungė prie jūros kelionės?

Asma (*tebūnie Allahas palaimina ją*) atsakė:

– Taip!

Ir tuomet Umaras (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pasakė jai:

– Hidžroje (persikėlime) mes jus pralenksime. Todėl mes turime didesnę teisę už jus būti šalia Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*).

Asma (*tebūnie Allahas palaimina ją*) labai supyko ir suriko:

– Ne, prisiekiu Allahu, tu suklydai, Umarai! Jūs buvote kartu su pranašu. Jis maitino tuos iš jūsų, kurie buvo išalkę, mokė tuos, kurie buvo nežinantys. O mes gyvenome toli, Etiopijoje. Mes buvome sunkioje padėtyje tarp svetimų ir netikinčių. Ir tai mes darėme dėl Allaho ir Jo pasiuntinio. Prisiekiu Allahu, kol aš nepranešiu pranašui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) tavo žodžių, aš nevalgysiu ir negerysiu. Mes buvome kankinami, mus gąsdino. Aš papasakosiu apie tai Muhammedui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir paklausiu apie tikrąją reikalų padėtį. Prisiekiu Allahu, aš nesumeluosiu ir nepakreipsiu pokalbio kita linkme. Ir nieko neprisidėsiu. Aš papasakosiu viską taip, kaip ir įvyko.

Kai atėjo Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), Asma (*tebūnie Allahas palaimina ją*) kreipėsi į jį:

– O, Allaho pasiuntiny! Umaras pasakė taip ir taip

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paklausė jos:

– *O ką tu jam atsakei?*

Asma (*tebūnie Allahas palaimina ją*) atsakė:

– Aš jam pasakiau taip ir taip

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) jai pasakė:

– *Mano akivaizdoje jis neturi daugiau teisių už jus. Jis ir jo draugai turi vieną persikėlimą, tuo tarpu jūsų laukia dar jūrinė kelionė, taip jūs turite du persikėlimus!*

Vėliau Asma (*tebūnie Allahas palaimina ją*) pasakojo: „Abu Musa al Ašari ir kiti sahabai, su kuriais mes kartu atkeliavome iš Etiopijos laivu, grupėmis pradėjo ateiti pas mane ir klausinėti apie šį hadisą (*istoriją*). Šiame pasaulyje jų niekas taip nedžiugino, kaip šie pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) žodžiai. Abu Musa pastoriai vertė mane persakyti šį hadisą ir klausydamosi Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) žodžių apie mus, jie patirdavo beribį pasigėrėjimą.“⁴⁰⁷

Šią beribę sahabų meilę mes matome su pagarbia išraiška ir dėmesiu hadisų skaityme ir pasakojime. Kai jie perduodavo kurį nors pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) hadi-

są, bijodami suklysti, jiems drebėdavo keliai ir išbaldavo veidai. Amr bin Maimunas pasakoja:

„Aš nepraleidau nė vieno pokalbio, kuriuos praveddavo ketvirtadienio vakarais Ibn Masudas. Šių pokalbių metu aš nė karto neišgirdau, kad jis kategorišku tonu sakytų: „Allaho pasiuntinys pasakė..“. Kartą vakare jis ištarė: „Allaho pasiuntinys pasakė...“, bet čia pat nutilo ir nulenkė galvą. Truputį palaukęs aš pažvelgiau į jį. Matau, jis stovi ant kojų. Marškinių sagos atsegtos, veidu rieda ašaros, skruostai įdubę. Taip kažkiek laiko pastovėjęs, jis užbaigė savo žodžius panašiai: „Allaho pasiuntinys pasakė kažką panašaus arba kažką panašiai į ...“.⁴⁰⁸

Labai pamokanti būseną Jaman Dede, kuris kažkada buvo pravoslavų krikščioniu ir buvo vadinamas Dijamandi. Susipažinęs su Mauliano kūriniu „Mesnevi“, jis tapo musulmonu. Vienas jo mokinių pasakojo:

„Kartą baigėsi pamokos, ir mes išėjome iš mokyklos. Buvo pietų metas ir aš vykau į Taksimą. Greta vokiečių atstovybės buvo mečetė, ten ir pamačiau Jamaną Dede. Jis stovėjo atsirėmęs į mečetės sieną tokios išvaizdos tarsi būtų prieš mirtį. Bejėgis, galva nulinkusi ant krūtinės, nugara sulinkusi. Veidu tekėjo ašaros. Aš tuojau pat pribėgau prie jo ir paklausiau:

– Mokytojau, kodėl jūs verkiate? Jums kas nors nutiko?

Jis drebančiu balsu man atsakė:

408. Ibn Madža, Mukaddima, 3.

– Ne, sūneli, ne! Kai aš prisimenu Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*),⁴⁰⁹ aš čia pat užsimirštu, ir man nebelieka jėgų stovėti ant kojų. Man reikia atsiremti arba atsisėsti ant žemės.⁴¹⁰

8. Keletas stebuklų, apreikštų pranašui Muhammedui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*)

Yra žinoma daugelis stebuklų, kurie pasirodė pranašui Muhammedui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*). Pirmasis yra Koranas, apie kurį mes anksčiau pasakojome ir kuris meta iššūkį amžiams, taip pat teisingas gyvenimas bei aukštas pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) dorybingumas. Iš tikrųjų, niekas iki šiol nėra nuginėję jo kilnaus gyvenimo ir pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) moralės. Dėmesingai mokantis, galima lengvai suprasti, kokiu dideliu stebuklu jie yra.

Be to, yra žinomi ir kiti stebuklai, kurie jam pasireiškė.

Kai Mekoje kuraišitai pareikalavo pranašo Muhammedo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) stebuklo, jis maldavo Allaho, ir mėnulis suskilo į dvi dalis. Šį stebuklą matė visi. Kai mėnulis suskilo į dvi dalis, tai vieną jo dalį matė toje pusėje, kur yra Abu Kubais kalnas, o kitą dalį – toje pusėje, kur yra Kuaikyan kalnas. Pagonys klausinėjo visų karavanų, kurie

409. Daugiau informacijos žr. *Osman Nuri Topbašo darbe „Civilizacijos viršūnėje“*, <http://www.islamiyayinlar.net/content/viev/148/8/>.

410. Mustafa Özdamarö Yaman Dede, Yaman Dede, İstanbul 1994, psl. 191–192.

atvyko iš toli, ar jie matė šį reiškinių. Visų karavanų keliauninkai atsakydavo, kad buvo to liudininkai.⁴¹¹

Tyrinėdamas mėnulio judesius praеityje, žinomas prancūzų astronomas Lefransua de Laland buvo priverstas pripažinti, kad toks stebuklas tikrai buvo įvykęs.⁴¹²

Pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) mečetėje buvo datulių palmės kelmas, ant kurio jis stodavosi, kai norėdavo pasakyti prakalbą. Kai musulmonų skaičius išaugo, atsirado būtinybė pastatyti minbarą, kur pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) galėtų pasikelti pasakyti prakalbą. Kai jis užlipo ant minbaro, palmės kelmas sudegavo nuo liūdesio. Mūsų pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) tučtuojau nulipo nuo minbaro ir reikėjo jam tik paglostyti kelmą, kai tas nurimo. Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paaiškino:

– „Šis kelmas pravirko dėl to, kad liko nutolęs nuo Allaho paminėjimo.“⁴¹³

Kai po kovos Badr Abas, pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) dėdė, su kitais belaisviais buvo nuvestas

411. Al - Kamar, 54/1-3; Bukhari, Manakib, 27; Manakibul ansar, 38; Tafsir, 54/1; Muslim, Munafikin, 43, 47, 48; Tirmizi, Tafsir, 54/3286; Ahmad, 1/377, 413.

412. Zekaî Konrapa, Peygamberimiz, İstanbul 1987, psl. 110.

413. Bukhari, Manakib, 25; Džuma, 26; Tirmizi, Džuma, 10; Manakib, 6; Nasaji, Džuma, 17; Ibn Madža, Ikama, 199.

pas pranašą Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*), jis jam pasakė:

– *Ei, Abasai! Tu sumokėk išpirką už tavo brolio Akilio sūnų Navfilį bin Harris ir Utbu bin Amr, su kuriuo sudarei sutikimą! Tu žmogus turtingas.*

Abas atsakė:

– O Allaho pasiuntiny! Aš musulmonas ir kuraišitai atvedė mane čia įėga.

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) atsakė jam:

– *Tavo tikėjimas Islamu yra žinomas tik vienam Allahui! Jeigu tai yra tiesa, tai Allahas, be abejonės, apdovanos tave. Bet tavo veiksmai sako apie tai, kad tu esi prieš mus. Todėl tau reikia sumokėti išpirką!*

Su šiais žodžiais Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) konfiskavo 800 auksinių monetų kaip trofėjus, kuriuos Abas turėjo su savimi.

Abas maldavo:

– O Allaho Pasiuntiny! Tu nors tai paskaičiuok kaip išpirką!

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakė:

– *Ne! Tai trofėjai, kuriuos Allahas davė mums.*

Abas toliau maldavo:

– O Allaho pasiuntiny! Tu privertei mane likusį gyvenimą prašyti išmaldos!

Ir tada pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paklausė:

– *Ei, Abasai! O kaip auksas, kurį palikai savo žmonai Ummu Fadl?*

Abas paklausė:

– Koks auksas?

Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paaiškino jam:

– *Atsimeni, kai tu ruošėsi kelionei ir kai šalia jūsų nieko nebuvo, išskyrus Allahą, tu pasakei savo žmonai Ummu Fadl: „Aš nežinau, kas bus su manimi šiame žygyje. Jeigu man nutiks bėda, tai tiek yra tavo, tiek priklauso Ubaidullahui, tiek – Fadliui, tiek – Kusamui ir tiek – Abdullahui.“ Būtent šį auksą aš turiu omenyje!*

Nustebintas šių žodžių Abas paklausė:

– O kas tau apie tai pasakė?

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paaiškino:

– *Apie tai pasakė Allahas!*

Abas, kurio nuostabą pakeitė tylą, po kai kurio laiko pasakė:

– Prisiekiu Allahu, kuris pasiuntė tave pranašu, apie tai niekas, išskyrus mane ir Ummu Fadl nežinojo. Nėra jokių abejonių, kad tu – Allaho pasiuntinys!⁴¹⁴

Umair bin Vahb po kovos prie Badro grįžo namo nesužalotas, bet jo sūnus Vahb pateko pas musulmonus į nelaisvę. Umair buvo garbingas kuraišitų herojus, be to, buvo labai sumanus. Mekoje jis sukėlė pranašui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir jo sahabams labai daug žalos.

Kartą Hidžroje (vietovės pavadinimas) Umairas sėdėjo su Safvanu bin Umaja ir jie kartu atsiminė tuos, kurie mirė Badro kovoje, kalbėjo apie nelaimes, kurios nukrito jiems ant galvų. Safvanas pasakė Umairui:

– Prisiekiu Allahu, po to, kai jie papuolė į tokią padėtį, nėra tikslo toliau gyventi!

Umairas atsakė:

Prisiekiu Allahu, tu teisingai kalbi! Jeigu ne mano skolos, kurių man nėra kuo susimokėti, ir ne baimė, kad po manęs vaikai bus nelaimingi ir eis, kur akys mato, aš būčiau keliavęs pas Muhammedą ir užmušęs jį, visam laikui pabaigęs su šiuo blogiu. Be to, aš turiu pasiteisinimą. Mano atvykimas ten niekam nesukels jokių abejonių, kadangi mano sūnus Vahb yra pas juos. Aš pasakysiu, kad atėjau dėl sūnaus, pakliuvusio į belaisvę. Girdėjau, kad jis išeina į turgų ir vaikštinėja tenai.

Safvan bin Umaja apsidžiaugė šiais Umairo bin Vahbo žodžiais. Jis pasakė:

– O, Umairai, aš paimsiu tavo skolas sau, kokios jos bebūtų... O kas dėl tavo vaikų, tai aš paimsiu juos į savo šeimą ir išlaikysiu juos.

Umairas kruopščiai pagalando savo kardą, patepė jį nuodais. Safvan paruošė jam kupranugarį ir atsargas kelionei. Atvykęs į Mediną, Umairas sustojo prie mečetės durų, pririšo kupranugarį ir apsijuosė kardu. Umaras (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pamatęs jį pasakė:

– Tai Umairas, Allaho priešas! Prisiekiu Allahu, iš jo nieko gero laukti negalima. Ar gi ne jis sužlugdė mūsų santykius ir dieną kovoje prie Badro apytiksliai nustatė mūsų skaičių?!

Tada jis atėjo pas Pranašą Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir pranešė:

– O Allaho pasiuntiny! Dabar čia, apsijuosęs kardu, atvyko Umairas, Allaho priešas!

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) jam paliepė:

– *Atvesk jį pas mane!*

Umaras nuėjo ir atvedė Umairą, stipriai laikydamas už kardo pasaito, kabančio jam ant kaklo. Tada jis paprašė esančių ansarų:

– Užeikite pas pranašą Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir saugokite jį nuo šio blogio, kadangi Umair yra nepatikimas žmogus!

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paliepė jam:

– *Ei Umarai, palik jį ramybėje! O tu, Umairai, ateik pas mane arčiau!*

Po to Allaho pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paklausė jo apie jo atvykimo tikslą. Umairas atsakė:

– Aš atėjau dėl sūnaus, kuris yra pas jus nelaisvėje. Parodykite jam savo malonę!

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paklausė:

– *O kodėl pas tave kardas ant kaklo?*

Umairas atsakė:

– Tegul su jais atsiskaito Allahas! Argi buvo mums nauda iš šitų kardų kovoje prie Badro?

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakė:

– *Sakyk tiesą, Umairai!*

Umairas vėl pakartojo:

– Aš atėjau dėl sūnaus, kuris papuolė pas jus į nelaisvę.

Tada pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) jo paklausė:

– *O kokią sąlygą tu iškėlei Safvanui prie Hidžros?*

Umairas išsigando ir paklausė:

– *O kokią sąlygą aš iškėliau?*

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) žodis žodin atkartojo jo dialogą su Safvanu ir papildė:

– *Allahas stojo tarp tavęs ir tavo darbo ir sudarė tau kliūtį!*

Atsakydamas Umair sušaukė:

– Liudiju, kad tu iš tikrųjų Allaho pasiuntinys! O Allaho pasiuntiny, kaip anksčiau tu ateidavai pas mus dangaus testamentu ir apreiškimais, mes manėme, kad tu meluoji. Apie mano pokalbį su Safvanu bin Umaja nežinojo nė viena gyva dvasia, išskyrus jį ir mane... Prisiekiu Allahu, aš įsitikinau, kad apie tai tau pranešė ne kas kitas kaip Pats Allahas... Garbė Allahui, Kuris atvedė mane pas tave jėga, kad nukreiptų į tiesos kelią – Islamo kelią.

Tada Umairas pasakė liudijimą. Kreipdamasis į sahabus, pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paliepė:

– *Švieskite savo brolių religijoje, mokykite jį Korano ir paleiskite jo belaisvį sūnų.*

Umairas jam pasakė:

– O Allaho pasiuntiny, ilgą laiką aš atkakliai bandžiau prigesinti Islamo šviesą, kėliau bėdų tiems, kas laikėsi Islamo religijos. Aš noriu, kad tu man leistumei keliauti į Meką ir

pakviesti kuraišitus Allahui ir Jo pranašui. Gal Allahas pastatys ir juos į tiesos kelią.

Gavęs Allaho pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) leidimą, Umairas grįžo į Meką.

Tuo pat metu Safvan ibn Umaja, kuris nieko nežinojo, kas įvyko, perpildytas pačiomis džiaugsmingiausiomis viltimis, eidavo pro vietas, kur susirinkdavo kuraišitai, sakydamas jiems:

– Aš pranašauju jums didžią žinią, kuri greitai jus pasieks ir privers pamiršti net pralaimėjimą prie Badro!

Jis taip pat klausinėdavo karavanų, ar nėra jokių žinių. Pagaliau kažkoks raitelis pranešė jam žinią, kad Umairas tapo musulmonu.

Kai Umair bin Vahb atvyko į Meką, jis pradėjo kviesti žmones Islamui. Jo dėka dauguma žmonių priėmė Islamą. Kartą hazrat Umair prie Kaabos sutiko Safvaną ir pasakė jam:

– Tu vienas iš mūsų vadų! Nejaugi tu nematai, kad mes garbiname akmenis ir aukojame jiems gyvūnus? Aš liudiju, kad nėra kito Dievo, verto garbinimo, išskyrus Allahą! Muhammedas – Allaho vergas ir Jo pasiuntinys!

Safvan nieko jam neatsakė ir tik nutylėjo.⁴¹⁵

415. Ibn Hišam, 2/306–309; Vakidi, 1/125–128; Ibn Sad, 4/ 199-201; Haisami, 8/284–286.

Pasakoja Džabir bin Abdullah (*tebūnie Allahas palaimina jį*):

Kartą mes ėjome kartu su pranašu (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*). Ir galiausiai nusileidome į vieną slėnį. Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) nuėjo į šalį atlikti gamtinių reikalų, bet pasislėpti nebuvo kur. Jis pamatė du medžius, augančius ant slėnio krašto. Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) priėjo prie vieno medžio, paėmė už šakos ir paliepė:

– *Allahui leidus, palink prie manęs!*

Medis lyg kupranugaris su apynasriu ant nosies nusilenkė prieš jį. Tada jis paėmė kito medžio šakas ir paliepė:

– *Allahui leidus, palink prie manęs!*

Šis medis taip pat pasviro. Paskui jis sujungė abiejų medžių šakas ir paliepė jiems:

– *Allahui leidus, pridenkite mane!*

Medžiai tuojau pat pridengė jį.

Bijodamas, kad pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) nepajustų, kad aš esu šalia, ir nenueitų dar toliau, aš greitai nuėjau. Atsisėdęs į vieną vietą, aš pradėjau mąstyti. Staiga akies krašteliu pastebėjau, kad artėja pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*). Tie du medžiai atitolo vienas nuo kito ir išsitiesė. Aš pamačiau kaip Allaho pasiuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) trumpam sustojo ir galva parodė į dešinę ir į kairę. Tada jis priėjo prie manęs ir paklausė:

– *Ei, Džabirai! Tu manei, kur aš sustojau?*

Aš atsakiau:

– *Taip, Allaho pasiuntiny!*

Jis man paliepė:

– *Tokiu atveju nueik prie tų dviejų medžių ir iš kiekvieno medžio nupjauk po šaką. Ir įsmeik tas šakas ten, kur aš buvau sustojęs – vieną iš dešinės, kitą iš kairės.*

Aš iš karto įvykdžiau jo paliepimą ir paklausiau:

– *O Allaho pasiuntiny! Aš padariau viską, ką tu man paliepei. O kam mes tai padarėme?*

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paaiškino man:

– *Aš praėjau pro du kapus, kuriuose žmonės (ten palaidoti) kenčia. Tikiuosi, kad kol šios šakos liks šviežios, dėl mano užstojimo šios kančios žmonėms bus palengvintos.*

Tada mes priėjome prie sustojimo poilsui vietas. Allaho pasiuntinys (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paliepė man:

– *Džabirai, ar yra vandens vudu, paklausk žmonių!*

Aš kelis kartus paskelbiau:

– *Ar niekas neturi vandens vudu?*

Tada pasakiau pranašui Muhammedui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*):

– *O Allaho pasiuntiny! Tarp žmonių neradau nė lašo vandens!*

Vienas ansarų visada šaldė vandenį burdiuke pranašui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir kabindavo ant palmės šakos. Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paliepė jam:

– *Nueik pas tą ansarų žmogų ir pažiūrėk, ar neturi jis vandens?*

Aš nuėjau tenai ir žvilgtelėjau į burdiuką. Bet jame nieko nebuvo, išskyrus tik keletą lašelių kaklelyje. Jeigu aš būčiau panorėjęs išpilti šį vandenį, lašeliai būtų nuriedėję ant sausos burdiuko pusės ir nė vienas nenukristų ant žemės. Iš karto nukeliavau pas pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir paaiškinau susiklosčiusią situaciją. Jis paliepė man:

– *Nueik ir atnešk man šį burdiuką!*

Aš taip ir padariau. Ji paėmė burdiuką ir suspaudęs jį iš vienos pusės abejomis rankomis, paskaitė kažką man nesuprantamo. Paskui jis atidavė man burdiuką ir paklausė:

– *Ei Džabirai! Paklausk žmonių, ar nėra didelio puodo?*

Aš kreipiausi į mūsų karavano žmones:

– *Jeigu kas nors turi didelį puodą, atneškite man!*

Tuoj pat priėjo vienas su puodu, kurį mes nunešėme pranašui (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*). Mūsų pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) įkišo rankas į puodą ir

išskleidė pirštus. Paskui jis padėjo rankas ant puodo dugno ir paliepė:

– *Ei Džabirai! Atidaryk burdiuką, pilk ant mano rankų, sakydamas „bismillah“ („vardan Allaho“).*

Aš iš karto pyliau vandenį jam ant rankų ir tariau „bismillah“ („vardan Allaho“). Tarp pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pirštų sroveno vanduo. Puodas pradėjo pildytis vandens ir galų gale prisipylė iki kraštų.

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paliepė man:

– *Džabir! Sukviesk visus, kam reikia vandens!*

Žmonės atėjo ir sočiai atsigėrė. Aš vėl paklausiau:

– Ar yra dar kas nors, kam reikia vandens?

Bet tokių jau nebebuvo. Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pakėlė rankas, o puodas vis dar liko pilnas.

Po kurio laiko žmonės pradėjo skūsis alkiu. Pranašas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pasakė:

– *Jei tam bus Jo valia, Allahas pamaitins jus!*

Mes priėjome prie jūros kranto. Staiga pakilo bangos ir į krantą išmetė kažkokį jūros gyvūną. Šalia jo mes užkūrėme ugnį, išvirėme mėsą, iškepėme ir sočiai pavalgėme. Tačiau mes sugebėjome suvalgyti tik pusę šio gyvūno.⁴¹⁶

Kai pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) darė dua (maldą) už kažką, šios poveikis buvo pastebimas visą to žmogaus gyvenimą. Pavyzdžiui, Abu Huraira niekada nepamiršdavo to, ką kartą išgirdo. Anaso bin Maliko gyvenimas buvo pilnas gėrybių, jis turėjo daug vaikų ir jis buvo turtingas. Bašir bin Akraba praturtėjo. Pavyzdys galėtų būti Allaho pasiuntinio (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) dua apie tai, kad Abul Jasn nugyventų ilgą gyvenimą ir atneštų naudą Islamo visuomenei. Tai tik visko maža dalis. Apsiribosime tuo, kad papasakosime dvi istorijas.

„Abdullah bin Hišamui (*tebūnie Allahas palaimina jį*) buvo tik šešeri metai, kai jis pamatė pranašą Muhammedą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*). Jo motina Zainab binti Humaid (Mekos užkariavimo metu) nuvedė jį pas pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ir pasakė:

– *O Allaho Pasiuntiny! Priimk mano sūnaus priesaiką, kad jis tapo musulmonu.*

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) atsakė:

– *Jis dar mažas!*

Tada jis paglostė Abdulaho galvą ir pasimeldė už jį.

To rezultatas, kai jis suaugo, Abdulahas vaikščiojo po turgų ir pirko produktus. Pamatę jį, Ibn Umar ir Ibn Zubair skubėjo pas jį ir prašė:

– Paimk mus savo kompaniais šio reikalo! Nes pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) ištarė už tave „palaimos“ maldą.

Abdulahas ėmė juos savo kompaniais. Būdavo laikai, kai jie gaudavo tokį pelną, kad užkraudavo juo kupranugarį ir siųsdavo sau į namus“.⁴¹⁷

Džuaid bin Abdurrahman pasakoja:

„Aš mačiau Saibą bin Jazidą. Jam buvo 94 metai, ir jis buvo sveikas ir lieknas. Saib man pasakė:

– Aš puikiai žinau, kad nuostabiau girdžiu ir matau pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) maldos dėka. Kai buvau mažas, mano teta nuvedė mane pas jį ir paprašė:

– O Allaho pasiuntiny! Mano sūnėnas serga. Pasimelsk už jį Allahui!

Ir tada pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) paglostė man galvą ir pasimeldė, kad man viskas būtų palaima“.⁴¹⁸

Abu Huraira (*tebūnie Allahas palaimina jį*) pasakoja:

„Mes kartu su pranašu (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) buvome žygyje. Kartą kariams baigėsi produktai ir jie ketino paskersti keletą raitų gyvūnų. Umaras (*tebūnie Allahas*

417. Bukhari, Širka, 13.

418. Bukhari, Manakib, 21-22.

palaimina jį) kreipėsi į Allaho pranašą (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) su žodžiais:

– O Allaho pasiuntiny! Ar nebus geriau, jeigu aš surinksiu produktų likučius iš žmonių, o jūs paskaitysite virš jų dua, kad Allahas dovanotų mums palaimą?

Pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) taip ir pasielgė. Kas turėjo kviečių, tas atnešė kviečių, kas turėjo datulių – datulių, kas turėjo datulių kauliukų – tie atnešė kauliukų.

Vienas iš esančiųjų su didele nuostaba paklausė Anu Hurairos:

– O ką daro su kauliukais?

Šis gerbiamas bendražygis paaiškino:

– Kai žmonės negalėjo surasti ko nors valgomo, jie čiulpė juos ir užgirdavo vandeniu.

Tada jis tęsė savo pasakojimą:

Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) padarė dua. Maisto tapo tiek daug, kad kiekvienas užpildė savo indus. Pamatęs šią dieviškosios malonės išraišką, pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) sušaukė:⁴¹⁹

419. Kas liečia gyvenimo, moralės ir stebuklu pranašo (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) pažiūrėkite sekančią literatūrą:

<http://www.islamiyayinlar.net/content/viev/36/8/>

http://www.islamiyayinlar.net/images/book/ingilizce/Rahmetesintiler_ing.pdf

*„Aš liudiju, kad nėra kito Dievo išskyrus Allahą, ir aš –
Jo pasiuntinys! Kas pasirodė prieš Allahą, neabejodamas dėl
šių dviejų padėčių, tas įeis į Rojų!“⁴²⁰*

<http://www.hazretimuhammedmedinedevri.darulerkam.altinoluk.com/>
Ibn Ishaq (150/7670), The life of Muhammed, Karaçi: Oxford
University, 1967; Mevlana Şibli en – Numani, Siretü'n Nebi=The life of
Propert, Lahor: Kazı Publications, 1979; Afzalurrahman, Encyclopaedia
of Seerah: Muhammed, London: The Muslim Schools Trust, 1982;
Abdulahad Dawudö Muhammad in the Bible, Davha [Doha]: A
Publications of Presidency, 1980; Martin Lings, Muhammad: his life
based on the earliest sources, London: The Islamic Texts Society, 1983;
A. H. Vidyarthi, Muhammad in word scriptures, New Delhi: Deep-
Deep Publications, 1988.

420. Muslim, Iman, 44.

EPILOGAS

Kiekvieną kartą visos istorijos metu, kai dieviškoji religija buvo iškraipoma žmonių ir prie jos prisijungdavo melagingi įsitikinimai, Viešpats atnaujindavo šią religiją ir siūsdavo Savo vergams pranašus, kurie rodydavo žmonėms teisingą kelią, atskirdami brangakmenius nuo nenaudingų putų. Tai yra visi dieviškieji įstatymai ir pranašai buvo sujungti tarpusavyje, lyg vienos auksinės grandies žiedai, ir turėjo vieną ir tą patį šaltinį. Šventasis Koranas ir pranašas Muhammedas (*tebūnie jam taika ir Allaho palaima*) yra paskutinysis šios grandies žiedas.

Šioje knygoje mes pasistengėme iš beribio vandenyno žinių apie Islamą pateikti vieną lašelį, pagal savo galimybes apžvelgėme Islamo žvilgsnį į žmogų, gamtą, gyvenimą, šį pasaulį ir pomirtinį gyvenimą. Mes papasakojome apie žmonių patirtis, kurie, išstudijavę Islamą, tapo musulmonais. Tyrinėdami dauguma žmonių priėjo prie išvados, kad Islamas – tai nepakitusi ir paskutinioji galiojanti dieviškoji religija. Taip kasdien daugėja žmonių, kurie po ilgų ieškojimų tampa musulmonais. Tikimybė to, kad ši kaupiamoji patirtis yra klaidinga, yra atmetama. Nėra jokių abejonių, kad rezultatas, gautas iš nesuskaičiuojamų tyrimų, yra teisingas.

Mokydamiesi Islamo dar giliau, jūs pastebėsite, kad jame yra daug nuostabių dalykų, be tų, kuriuos mes jau papasakojome. Deja, šiuo metu – tyčia ar ne – Islamą rodo neteisingoje šviesoje arba stengiasi paslėpti jį. Sveikai mąstantis žmogus iš pradžių turi iš teisingų šaltinių, nutolusių nuo skubotų išvadų,

objektyviai ir visapusiškai studijuoti Islamą su visomis jo padėtimis ir tik po to priimti sprendimą.

Lai Allahas dovanoja visai žmonijai laimę šiame ir kitame pasaulyje! Lai parodo Jis mums savo gailestingumą, lai suteikia mums galimybę rasti teisingiausią kelią ir leidžia produktyviausiu būdu išnaudoti mums skirtas dienas šiame pasaulyje! Tegul padaro šį darbą vienu iš priežasčių ir įrankių šiame kelyje!

Amen!

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّ يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى
الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

„Tavo Viešpats. Viešpats galybės, tyras ir tolimas Jis nuo to, ką jie skiria Jam. Taika pasiuntiniams! Šlovė Allahui, pasaulių Viešpačiui!“⁴²¹

Amen!

LITERATŪRA

Abu Davudas Suleimanas bin Aš'as al-Sidžistani.

Sunanu Abi Davud, I-V. Stambulas, 1992 m.

Ahmad bin Hanbal. Al-Musnad, I-VI. Stambulas, 1992 m.

Balazuri Abul Abbas Ahmad bin Jahya. Ansabulašrafas.
Egiptas, 1959 m.

Balazuri Abul Abbas Ahmad bin Yahya. Futu-hul buldan.
Beirutas, 1987 m.

Buti Said Ramazan. Al-Džamius sahih, I-III, Stambulas, 1992
m.

Bukhari Abu Abdillallah Muhammad bin Ismail. Al-Džamius
sahih, I-VIII. Stambulas, 1992 m.

Bukhari Abu Abdillallah Muhammad bin Ismail.

Al-Adabul Mufrad. Beirutas, 1989 m.

Vakidi Abu Abdillallah Muhammad bin Umar. Ma-gazi, I-II.
Beirutas, 1989 m.

Vahidi imamas Abul Hasan Ali bin Ahmad. Asba – bun nuzu-
lil Koranas. Beirutas, 1990 m.

Darimi Abu Muhammad Abdullah bin Abdurrahman. Sunna-
nul Darimi, I-II. Stambulas 1992 m.

Ibn Abu Šayba Abu Bakr Abdullah bin Muhammad. Al-Mu-
sannaf fil ahadis val asrar, I-VII. Rijadas, 1409 m.

- Ibn Hadžar al-Askalani Šihabuddin Ahmad bin Ali. Al-Isaba fi tamizis sahaba, I-IV. Beirutas, 1328 m.
- Ibn Hišam Abu Muhammad Abdulmalik ibn Hišam. Siratun nabi, I-IV. Beirutas 1937 m.
- Ibn Kasir. Al-Bidaja van Nihai. Kairas, 1993 Ibn Kasir. Tafsi-ru Kurani azim, I-IV. Beirutas, 1988 m.
- Ibn Sad Mahammed. Am – Tabakatul kubra, I - IX. Beirutas.
- Malik bin Anas. Muvatta, I-II. Stambulas, 1992 m.
- Muslim Abul Husayn bin Hadžadž al-Kušai-ri. Al-Džamius sahih, I-III. Stambulas, 1992 m.
- Sujuti Abu Fadl Džaljaluddin Abdurrahman bin Abu Bakr. Al-Džamius Sagir. Egiptas, 1306 m.
- Sujuti Abu Fadl Džaljaluddin Abdurrahman bin Abu Bakr. Lubabun Nukul. Beirutas, 2006 m.
- Sujuti Abu Fadl Džaljaluddin Abdurrahman bin Abu Bakr. Tarihul hulyafa. Egiptas, 1969 m.
- Tirmizi Abu Isa Muhammad bin Isa. Sunnatut Tirmizi. Stam-bulas, 1992 m.
- Hajsami Hafiz Nuriddin Ali bin Abu Bakr.
- Madžmauz zavaid, 1-10. Beirutas, 1988 m.
- Hakim Abu Abdillah Muhammad bin Abdillah an-Nišapuri. Al-Mustadrak alas-sahi-hain, I-V. Beirutas, 1990 m.
- Ahmet Böken - Ayhan Eryiğit, Yeni Hayatlar, I-II, İzmir 2005.

Prof. Dr. Ali Bardakođlu, Ayře Sucu ve diđerleri,
Gençlik ve Din, Ankara 2005.

Prof. Dr. Bekir Topalođlu, “Allah” mad., Diyanet
İslâm Ansiklopedisi, II, 488-489

Diyanet İřleri Bařkanliđı, İslâm’a Giriř I-II, Ankara, 2006.

Prof. Dr. Fuat Sezgin, Science et technique en Islam I-V,
Frankfurt, 2004; İslam’da Bilim ve Teknik I-V, Ankara
2007.

Prof. Dr. Günay Tümer, “Din” mad., Diyanet İslâm Ansiklo-
pedisi, İstanbul 1994, IX, 315-317.

Kadir Mısırođlu, İslâm Dünya Görřü, İstanbul 2008.

Dr. Maurice Bucaille, La Bible le Coran et la science: les
ecritures saintes examinees a la lumiere des connais-
sances modernes, Paris: Seghers, 1980; The Bible, the
Qur’an and science, trc. Alastair D. Pannell, Karaçi, t.y.

Prof. Dr. M. Abdullah Draz, İslâm Hakkında Bazi Görüşler,
trc. Ali Özek, İstanbul 1977.

Prof. Dr. M. Hamidullah, Introduction to Islam (İslâm’a Gi-
riř), İstanbul 2003; Le Saint Coran.

Prof. Dr. M. M. el—A’zami, the History of the Qur’anic Text
from Revelation to Compilation: A Comparative Study
with the Old and New Testaments, Leicester: UK Islamic
Academy, 2003 (Kur’an Tarihi: Eski ve Yeni Ahit ile
Karřılařtırılmalı bir Arařtırma, İstanbul 2006).

Morrison A. C. Man Does Not Stand Alone/İnsan, Kâinat ve Ötesi, İstanbul 1979.

Prof. Dr. M. Said Ramazan el-Bûti, İslâm Akâidi, İstanbul 1986.

Prof. Dr. M. Yaşar Kandemir - Prof. Dr. İsmâil Lütfi Çakan - Prof. Dr. Râşit Küçük, Riyâzü's-Sâlihîn -Tercûme ve Şerh-, I-VIII, İstanbul 2001.

Prof. Dr. Osman Çakmak, Bir Çekirdekteki Kâinat, İstanbul 2005; Kâinat Kitap Atomlar Harf, İstanbul 2007.

Osman Nûri Topbaş, Rahmet Esintileri (Genişletilmiş yeni baskı), İstanbul 2008; Faziletler Medeniyeti, I-II, İstanbul 2007; Hazret-i Mohammed Mustafa (s.a.v), I-II, İstanbul 2005; İslâm İmân İbadet, İstanbul 2006; Nebiler Silsilesi, I-III, İstanbul 2008; Vakıf - İnfak - Hizmet, İstanbul 2002; Âbide Şahsiyetleri ve Müesseseleriyle OSMANLI, İstanbul 2008i Peygamber Mesleği: İnsanın Eğitimi (Eğitim Rehberi 2), İstanbul 2009.

Prof. Dr. Ömer Faruk Harman, Yahudi Kutsal Kitapları, a. mlf., "Ahd-i Atık" mad., Diyanet İslâm Ansiklopedisi, I, 495.

Rahmetullah bin Halilurrahman el-Hindi, Izhâru'l- Hak, trc. Ömer Fehmi Efendi - Nüzhet Efendi, İstanbul 1972, Sönmez yay.; Idharul-Haqq ou Manifestation de la Verite, trc. P.V. Carletti, Paris: Ernest Leroux, Editeur, 1880.

Prof. Dr. Recep Şentürk, İnsan Hakları ve İslâm,

İstanbul 2007.

Prof. Dr. Seyyid Hüseyin Nasr, Islamic Science, An Illustrated Study, World of Islam Festival Pub. Co. Ltf., England, 1976; İslam ve İlim, İstanbul 1989.

Prof. Dr. Seyyid Kutup, İslâm'ın Dünya Görüşü, trc: Ali Arslan, İstanbul 1974.

Dr. Sigrid Hunke, Allahs Sone über dem Abendland- Unser Arabischen Erbe, Germany 1960; Avrupanin Üzerine Doğan İSLAM GUNEŞİ, İstanbul 1991.

Prof. Dr. Süleyman Uludağ, İslâm'da Amir ve Yasakların Hikmeti, Ankara 1992.

Prof. Dr. Şaban Kuzgun, Dört İncil -Farklılıkları ve Çelişkileri-, Ankara 1996

Prof. Dr. Vahidüddin Han, İslâm Meydan Okuyor, trc. Cihad H. Reşad, İstanbul 1996.

